

Wójt Gminy Krasne
Województwo mazowieckie

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne

Część I - Uwarunkowania rozwoju

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr X/53/2016
Rady Gminy Krasne
z dnia 25 listopada 2016 r.

Niniejsze opracowanie sporządził:

Wójt Gminy Krasne

Opracowanie:

Na podstawie Umowy z dnia 9 września 2015 r.

PHU MAXI Usługi Urbanistyczne
ul. Władysława IV 14; 86-300 Grudziądz
pracownia w Warszawie

Zespół autorski w składzie:

mgr inż. arch. krajobrazu Hanna Czajkowska

- koordynator projektu, główny projektant,

członek Okręgowej Izby Urbanistów z siedzibą w Warszawie nr 385

mgr inż. gospodarki przestrzennej Karolina Jedlińska

- środowisko przyrodnicze

mgr inż. budownictwa Włodzimierz Rybarczyk

- komunikacja

mgr inż. gospodarki przestrzennej Monika Szymańska

- środowisko kulturowe, ochrona zabytków i infrastruktura techniczna

inż. gospodarki przestrzennej Katarzyna Bazylko

- baza danych GIS oraz analizy przestrzenne

inż. gospodarki przestrzennej Joanna Stępnia

- zagadnienia społeczne i demografia, baza danych GIS

PODSTAWA FORMALNOPRAWNA OPRACOWANIA	6
WPROWADZENIE	7
1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	8
1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE KRASNE – STAN PRAWNY.....	8
1.1.1. Dokumenty planistyczne w gminie a aktualny stan prawny.....	8
1.1.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne.....	9
1.1.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	10
1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	12
1.1.5. Wydane decyzje administracyjne związane z zagospodarowaniem przestrzennym	13
1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	13
1.2.1. Użytkowanie terenu	13
1.2.2. Struktura osadnicza.....	15
1.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	15
1.2.4. Tereny usługowo - produkcyjne	16
1.2.5. Tereny inwestycji celu publicznego.....	17
1.2.6. Tereny rekreacyjne, tereny zieleni urządzonej oraz przestrzenie publiczne	17
1.2.7. Infrastruktura techniczna.....	17
1.2.8. Tereny specjalne i zamknięte	18
1.2.9. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	18
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	19
2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZASOBY	19
2.1.1. Warunki klimatyczne.....	19
2.1.2. Budowa geologiczna.....	19
2.1.3. Rzeźba terenu	20
2.1.4. Warunki geologiczno – inżynierskie.....	20
2.1.5. Surowce naturalne	20
2.1.6. Szata roślinna	20
2.1.7. Świat zwierząt	21
2.1.8. Powiązania przyrodnicze	21
2.1.9. Wody powierzchniowe	22
2.1.10. Wody podziemne.....	23
2.1.11. Gleby	23

2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZAGROŻENIA.....	24
2.2.1. Zagrożenie i stan powietrza atmosferycznego.....	24
2.2.2. Klimat akustyczny	26
2.2.3. Pole elektromagnetyczne	26
2.2.4. Zagrożenie i stan gleb	27
2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenia występowania masowych ruchów ziemi	27
2.2.6. Zagrożenia i stan wód	28
2.2.7. Zagrożenia fauny i flory.....	28
2.2.8. Zagrożenia i stan lasów	29
2.2.9. Inwestycje uciążliwe dla środowiska i zdrowia mieszkańców	29
2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	29
2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	31
2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO....	31
3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	32
3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN.....	32
3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	32
4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	32
5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	32
5.1. OBSZARY OSUWISK	32
5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO.....	32
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	32
6.1 WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	32
6.1.1. Rys historyczny miejscowości Krasne.....	33
6.1.2. Rys historyczny – pozostałe miejscowości	34
6.1.3. Architektura	34
6.1.4. Obiekty ujęte w Gminne Ewidencji Zabytków.....	41
6.1.5. Archeologia.....	46
6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	48
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	48
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	48
8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	48
8.2. PROJEKCJE DEMOGRAFICZNE NA 2023 ROK.....	51
8.3. RYNEK PRACY	52

8.3.1. Stan zatrudnienia i bezrobocie.....	52
8.3.2. Podmioty gospodarcze.....	54
8.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	56
8.4.1. Oświata	56
8.4.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	57
8.4.3. Kultura	57
8.4.4. Turystyka i rekreacja	57
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	58
9.1. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZNOŚCIĄ ORAZ BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM.....	58
9.2. ZAGROŻENIE POŻAROWE I MIEJSCOWE	58
9.3. ZAGROŻENIE POWODZIAMI I PODTOPIENIAMI.....	59
9.4. POZOSTAŁE ZAGROŻENIA	59
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY KRASNE	59
10.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO	59
10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (2014 r.).....	59
10.1.2. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030 (2013 r.).....	71
10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA POWIATOWEGO	76
10.2.1. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020	76
10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO	77
10.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2022 r. (2016 r.).....	77
10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM.....	79
10.4.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących.....	80
10.4.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy	84
10.5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO – ŚRODOWISKOWO – SPOŁECZNEJ GMINY KRASNE	85
10.5.1. Analiza ekonomiczna, środowiskowa i społeczna	85
10.5.2. Prognoza demograficzna	88
10.5.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.....	89
10.5.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	89
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	91
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH	93
12.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY ...	93
12.1.1. Pomniki przyrody	93

12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	93
12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	93
13. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI	95
13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO.....	95
13.1.1. Układ drogowy	95
13.1.2. Komunikacja publiczna.....	97
13.1.3. Transport ładunków	97
13.1.4. Ruch pieszny i rowerowy.....	98
13.1.5. Parkowanie pojazdów	98
13.1.6. Kolej	98
13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM	98
13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY	98
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	100
14.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	100
14.1.1. Zaopatrzenie w wodę	100
14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzenie ścieków	101
14.2. GOSPODARKA ODPADAMI	102
14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII	102
14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ.....	104
14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ	104
14.6. TELEKOMUNIKACJA	105
SPIS TABEL	106
SPIS RYCIN	107
SPIS WYKRESÓW	107

PODSTAWA FORMALNOPRAWNA OPRACOWANIA

Podstawę formalnoprawną opracowania stanowi Uchwała Nr VI/35/2015 Rady Gminy Krasne z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.) celem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru gminy Krasne, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym oraz strategicznych zamierzeń gminy związanych z planowaniem krajowym i regionalnym. Rangę studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl których studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zmiana Studium z 2008 r., jako jedyne kompleksowe opracowanie wykonane dla gminy Krasne w jej granicach administracyjnych, opracowane zostało według ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wstępne analizy wykazały konieczność wprowadzenia w nim zasadniczych zmian merytorycznych. Wobec powyższego, przystępując do opracowania nowej edycji Studium uznano, że zmiana ta nie może dotyczyć poszczególnych ustaleń. Muszą one równocześnie uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę studium określoną w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. opublikowane w Dz. U z 2004 r. nr 118, poz. 1233). W konsekwencji opracowano jednolity tekst i rysunek Studium, stanowiący w rzeczywistości nowe opracowanie.

Zakres koniecznych zmian uwzględnia m.in.:

- ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych po 1 grudnia 1995 r.;
- wnioski do zmiany Studium zgłoszone przez instytucje i mieszkańców gminy;
- wnioski do zmiany Studium zgłoszone przez wójta dotyczące nowych zamierzeń inwestycyjnych.

WPROWADZENIE

Całkowite pole powierzchni gminy Krasne wynosi 101,35 km². Gmina położona jest w północnej części województwa mazowieckiego, w południowej części powiatu przasnyskiego (na granicy z powiatem ciechanowskim i makowskim), granicząc z następującymi gminami:

- od północy z Gminą wiejską Przasnysz (powiat przasnyski);
- od wschodu z Gminą wiejską Płoniawy-Bramura (powiat makowski);
- od południowego-wschodu z Gminą wiejską Karniewo (powiat makowski);
- od południa z Gminą wiejską Gołymin-Ośrodek (powiat ciechanowski);
- od południowego-zachodu z Gminą wiejską Opinogóra Górna (powiat ciechanowski);
- od północnego-zachodu z Gminą wiejską Czernice Borowe (powiat przasnyski).

Miejscowość gminna Krasne oddalona jest o ok. 90 km od Warszawy, z którą ma dobre połączenie komunikacyjne. Zewnętrzne drogowe powiązania komunikacyjne gminy z ważniejszymi ośrodkami miejskimi zapewniają przebiegające poza terenem gminy:

- droga krajowa nr 60 Kutno – Ciechanów - Różan - Ostrów Mazowiecka – przebiegająca ok. 10 km na południe od Krasnego;
- droga krajowa nr 57 Bartoszyce – Szczytno – Przasnysz – Pułtusk – przebiegająca ok. 2 km na północny-zachód od Krasnego;
- droga wojewódzka nr 617 Przasnysz – Ciechanów – przebiegająca ok. 15 km na zachód od Krasnego.

Komunikację z terenami sąsiednich gmin oraz główne powiązania wewnętrzne zapewnia sieć dróg powiatowych, tworząca nadrzędny układ powiązań drogowych. Przez teren Gminy nie przebiega linia kolejowa normalnotorowa, zlokalizowany jest jedynie fragment Mławskiej Kolei Wąskotorowej.

W skład gminy wchodzi 26 sołectw: Bartoły, Milewo-Brzegędy, Brzozowo Wielkie, Krasne-Elżbiecin, Żbiki-Gawronki, Grabowo Wielkie, Filipy, Stary Janin, Kraski-Ślesice, Krasne, Żbiki-Kierzki, Kozin, Kurowo, Mosaki-Stara Wieś, Nowokrasne, Pęczki-Kozłowo, Milewo-Rączki, Mosaki-Rukle, Milewo-Tabuły, Milewo-Szweyki, Wężewo, Zalesie, Zielona, Szlasy-Umiemy, Żbiki, Nowe Żmijewo.

Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy aktualnych na dzień 26 listopada 2015 r. gminę Krasne zamieszkiwało 3842 osób. Największymi miejscowościami pod względem liczby ludności (poza miejscowością Krasne liczącą 835 mieszkańców) są: Zalesie (289), Wężewo (274) oraz Żbiki (206).

W strukturze przestrzennej gminy dominują użytki rolne zajmujące 91,3% (9249 ha) pola powierzchni gminy, co w porównaniu ze średnią krajową wynoszącą 59,9% i średnią wojewódzką wynoszącą 67,6%, jest udziałem wysokim. Tereny zurbanizowane i zabudowane stanowią 2,9% pola powierzchni gminy, natomiast grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 5,2%. Ze względu na gleby o wysokich klasach bonitacyjnych teren gminy ma charakter typowo rolniczy, z wyróżniającą się pod względem struktury funkcjonalno – przestrzennej miejscowością Krasne.

Obszar gminy odznacza się przeciętnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Na terenie gminy nie ma obszarów prawnie chronionych ustawą o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 627). Znajdują tu się jedynie 2 pomniki przyrody: lipy drobnolistne w miejscowościach Brzozowo Małe i Krasne.

Studium opracowano uwzględniając granice wynikające z ewidencji gruntów i budynków, przy czym analiza materiałów geodezyjnych i kartograficznych wskazuje na rozbieżności w jej przebiegu.

1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

1.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE KRASNE – STAN PRAWNY

Zadaniem własnym gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest m.in. prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy określone są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Wójt Gminy Krasne sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej „studium”. Dokument ten, zgodnie z art. 9 pkt. 5 wspomnianej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest aktem prawa miejscowego, tylko opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych gminy. Zgodnie z art. 14 pkt. 8 tejże ustawy, aktami prawa miejscowego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy ich sporządzaniu (art. 9 pkt. 4). Powyższe sprawia, że jest ono prawem wewnętrznym gminy wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki, w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących polityki przestrzennej na terenie gminy dla realizacji określonych celów.

1.1.1. Dokumenty planistyczne gminy a aktualny stan prawny

Polityka przestrzenna gminy Krasne jest realizowana poprzez Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne przyjęte uchwałą nr III/7/2001 Rady Gminy w Krasnem z dnia 29 marca 2001 r. wraz ze zmianą przyjętą uchwałą nr IX/27/2008 Rady Gminy w Krasnem z dnia 29 września 2008 r.

Do dnia 31 grudnia 2003 r. obszar gminy Krasne posiadał 100% pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne został zatwierdzony uchwałą nr IV/17/89 Gminnej Rady Narodowej w Krasnem z dnia 30 stycznia 1989 r. (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego nr 3 z dnia 16 marca 1989 r.).

W oparciu o ustawę o planowaniu przestrzennym z dnia 12 lipca 1984 roku, która obowiązywała do dnia 31 grudnia 1994 roku zostały dokonane zmiany:

- uchwałą nr III/11/94 Rady Gminy w Krasnem z dnia 5 sierpnia 1994 (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego nr 21/94 poz. 124) w miejscowościach: Grabowo Wielkie, Milewo-Rączki, Milewo-Tabuły, Filipy, Kurowo, Kozin, Wężewo, Krasne, Zalesie, Krasne-Elżbiecin (przebieg gazociągu tranzytowego Jamał – Europa Zachodnia);
- uchwałą nr VI/54/94 Rady Gminy w Krasnem z dnia 10 listopada 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego nr 26/94 poz. 184) w miejscowościach: Krasne, Bartoły, Milewo-Szwejk (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna).

W oparciu o ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994, która obowiązywała od 1 stycznia 1995 roku dokonano zmiany Miejscowego Planu Ogólnego Gminy:

- uchwałą nr VI/29/96 Rady Gminy w Krasnem z dnia 22 listopada 1996 roku (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego Nr 3/97 poz. 10 w miejscowości Kurowo (ubojnia zwierząt);
- uchwałą nr III/17/98 Rady Gminy w Krasnem z dnia 18 czerwca 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego nr 29/98 poz. 189) w miejscowości Kurówko (stacja paliw);
- uchwałą nr III/42/98 Rady Gminy w Krasnem z dnia 1 grudnia 1998 roku (Dz. Urz. Woj. Ciechanowskiego nr 38/98 poz. 302) w miejscowościach: Milewo-Szwejk, Mosaki-Rukle (usługi handlu i zabudowa mieszkaniowa).

Zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plany miejscowe uchwalone przed 1 stycznia 1995 r. straciły ważność, a gmina pozostała z niewielką powierzchnią pokrytą planami miejscowymi. Obowiązującym prawem miejscowym stały się wszystkie plany miejscowe i zmiany planów uchwalone po 1 stycznia 1995 r. niezależnie od tego, jaki zakres ustaleń i stopień szczegółowości ustaleń określono w tych planach. Obowiązujące plany miejscowe są obecnie bezpośrednią podstawą do sporządzania dokumentacji budowlanych i ubiegania się o decyzję o pozwoleniu na budowę, wydawaną bezpośrednio przez Starostę Powiatu, który z dniem 1 stycznia 2004 r. stracił prawo upoważniania wójtów do wydawania takich decyzji w swoim imieniu.

Spośród wszystkich planów uchwalonych w okresie 1996-2014:

- 3 zmiany Miejscowego Planu Ogólnego Gminy sporządzono na podstawie art. 26 ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. nr 15, poz. 139 ze zm.);
- 1 plan miejscowy oraz jego zmianę sporządzono na podstawie art. 20 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.).

Na terenie gminy Krasne aktualnie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Obszar, dla którego sporządzone są plany miejscowe obejmuje cały obszar gminy w jej granicach administracyjnych (stan na 30 stycznia 2016 r.).

W przypadku braku planu miejscowego ustawodawca, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.), przewidział alternatywny tryb lokalizacji obiektów. Na obszarach, gdzie nie ma planu zagospodarowania terenu, dla lokalizacji inwestycji celu publicznego i dla zmiany zagospodarowania terenu polegającej na budowie obiektu budowlanego lub wykonaniu innych robót budowlanych, obowiązują dwie niezależne procedury uzyskiwania decyzji o:

- ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (określona w art. 50 ustawy);
- warunkach zabudowy (określona w art. 59 ustawy).

Ze względu na całkowite pokrycie gminy Krasne obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (i jego zmianą), planowanie przestrzenne nie odbywa się na podstawie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

1.1.2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne

Studium opracowane zostało na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym i przyjęte uchwałą Rady Gminy w Krasnem w 2001 r. W 2008 r. uchwalona została zmiana Studium, opracowana zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która dotyczyła uszczegółowienia zagospodarowania

przestrzennego dla obszaru części działki nr 213/25 w miejscowości Krasne związanego z lokalizacją obiektów sportowo-rekreacyjnych.

Dokument końcowy, opracowany w formie ujednoliconej¹, składa się z części tekstowej oraz z rysunku zawierającego ustalenia dotyczące struktury przestrzennej wykonanego w skali 1:10 000, a także z uzasadnienia zawierającego objaśnienia przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń zmiany studium oraz rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrzenia uwag zgłoszonych do projektu zmiany studium.

Dnia 10 lipca 2015 r. Rada Gminy Krasne podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne (uchwała nr VI/35/2015 Rady Gminy Krasne z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne). Za główne powody podjęcia ww. uchwały wskazano konieczność doprowadzenia do zgodności Studium z obowiązującymi przepisami prawa oraz potrzebę dostosowania zapisów Studium do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz potencjalnych inwestorów.

W aktualnie obowiązującym Studium obszary istniejącej zabudowy zostały zgeneralizowane w tak silnym stopniu, że stanowią dwa obszary funkcjonalno-przestrzenne (skupiska istniejącej zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz tereny zainwestowania produkcyjno-usługowego). Jako odrębne użytkowanie terenu zostały wskazane tereny specjalistycznej produkcji zwierzęcej. Ponadto Studium wyznacza tereny projektowanej zabudowy: tereny preferowane pod zainwestowanie mieszkaniowo-usługowe i usługowe, tereny preferowane pod zainwestowanie produkcyjno-usługowe oraz tereny preferowane pod zabudowę turystyczno-rekreacyjną. Studium wyznacza również takie funkcje kierunkowe terenu jak: grunty orne bardzo korzystne i korzystne dla produkcji rolnej, grunty orne o niższych klasach bonitacyjnych, użytki zielone o dobrej i średniej przydatności rolniczej, użytki zielone o słabej przydatności rolniczej, tereny lasów i zadrzewień oraz tereny wód otwartych.

1.1.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Pokrycie planami miejscowymi w gminie Krasne stanowi 100% powierzchni gminy.

Na dzień przystąpienia do sporządzania Studium, w gminie Krasne obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz jego zmiana (Tabela 1).

Tabela 1. Wykaz planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Krasne

Lp.	Nazwa planu	Data podjęcia uchwały przez Radę Gminy w Krasnem	Pole powierzchni objęte planem miejscowym [ha]	Teren objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego
		Numer uchwały		
1.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Krasne	25 kwietnia 2007 r. uchwała nr III/14/2007	101 350	Gmina Krasne
2.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Krasne	26 listopada 2009 r. uchwała nr VIII/32/2009	4,7	części działki nr 213/25 w miejscowości Krasne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krasnem, 2016 r.

Jak wynika z powyższych danych, na dzień przystąpienia do sporządzania Studium gmina Krasne posiadała 2 obowiązujące plany miejscowe o zróżnicowanym zakresie i jakości ustaleń. To ostatnie wynika między innymi z ponad 2-letniej różnicy pomiędzy planami. Ponadto plany zostały uchwalone prawie 10 lat temu, co wiąże się z dużymi zmianami jakie nastąpiły w tym okresie w procesie

¹ na pierwotny tekst oraz rysunki studium naniesione zostały zmiany

sporządzania dokumentów planistycznych szczebla lokalnego. Tak długi okres obciążony jest nie tylko naturalnym procesem doskonalenia warsztatu urbanistycznego, wzrostem kompetencji instytucji i organów biorących udział w procesie planowania przestrzennego (zwłaszcza przy legalizacji uchwał), czy wzrostem świadomości i partycypacji społecznej, ale przede wszystkim zmianami w polskim prawodawstwie. Wszystkie z obowiązujących planów sporządzane były na podstawie aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której ustawodawca określił odmienny zakres ustaleń niż w przypadku uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Odmienna była także szczegółowość ustaleń wymagana aktami wykonawczymi do ww. ustaw. Nie bez znaczenia są także zmiany dotyczące dyscypliny planistycznej gmin tj. zależności obu dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu lokalnym, pomiędzy którymi najpierw wymagana była jedynie spójność ustaleń, następnie zgodność. Aktualne zmiany legislacyjne ponownie przywróciły bardziej liberalne podejście wprowadzając tzw. stwierdzenie nienaruszenia ustaleń studium.

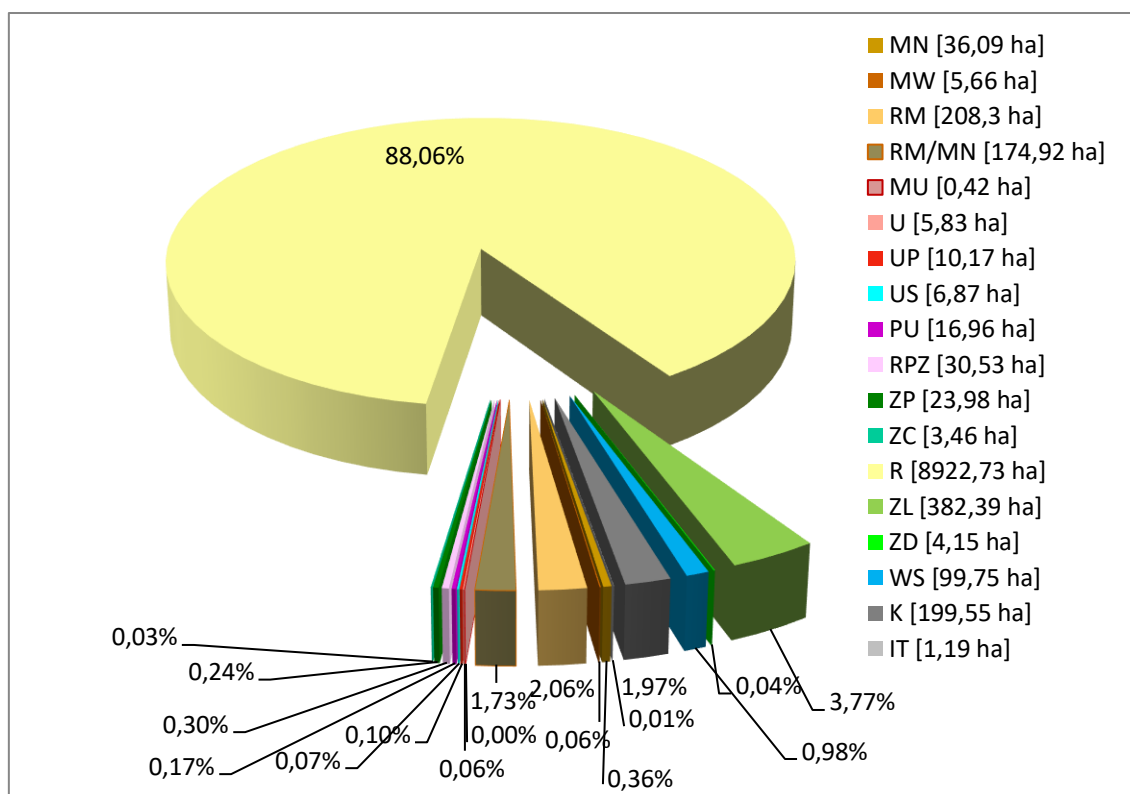
Zmieniały się także inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną. Wymienić tu należy przede wszystkim: prawo budowlane, rozporządzenie w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, ustawę o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustawę o drogach publicznych, ustawę o ochronie przyrody, prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Poniżej zamieszczono wykaz przeznaczenia terenów w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Krasne (Tabela 2, Wykres 1). Przestrzenne rozmieszczenie przeznaczeń terenu prezentuje Schemat nr 1.

Tabela 2. Zestawienie przeznaczeń podstawowych występujących w planach miejscowych

Lp.	Uogólnione przeznaczenie podstawowe	Pole powierzchni [ha]	Udział w ogólnym polu powierzchni gminy [%]
1	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	36,09	0,36
2	tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	5,66	0,06
3	tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodnich	208,30	2,06
4	tereny zabudowy zagrodowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	174,92	1,73
5	tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej	0,42	0,00
6	tereny zabudowy usługowej	5,83	0,06
7	tereny usług publicznych	10,17	0,10
8	tereny sportu i rekreacji	6,87	0,07
9	tereny przemysłu, składów, magazynów i usług	16,96	0,17
10	tereny specjalistycznej produkcji zwierzęcej	30,53	0,30
11	tereny zieleni urządzonej i parków podworskich	23,98	0,24
12	tereny cmentarzy	3,46	0,03
13	tereny rolnicze	8922,73	88,06
14	tereny lasów	382,39	3,77
15	tereny ogródków działkowych	4,15	0,04
16	tereny wód powierzchniowych	99,75	0,98
17	tereny komunikacyjne	199,55	1,97
18	tereny infrastruktury technicznej	1,19	0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krasnem, 2016 r.

LEGENDA: MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych, MN/RM - tereny zabudowy zagrodowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MU – tereny mieszkaniowej i usługowej, U - tereny zabudowy usługowej, UP – tereny usług publicznych, US - tereny sportu i rekreacji, PU – tereny przemysłu, składów, magazynów i usług, RPZ - tereny specjalistycznej produkcji zwierzęcej, ZP – tereny zieleni urządzonej i parków dworskich, ZC – tereny cmentarzy, R – tereny rolnicze, ZL – tereny lasów, ZD - tereny ogródków działkowych, WS - tereny wód powierzchniowych, K - tereny komunikacji, IT – tereny infrastruktury technicznej.

Wykres 1. Przeznaczenie podstawowe występujące w planie miejscowym na terenie gminy Krasne

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krasnem, 2016 r.)

Z analizy powyższych danych wynika, iż najczęściej terenów zarezerwowano dla rozwoju rolnictwa (ponad 88%), co jest związane z dużym udziałem gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej i tradycją upraw rolniczych w tym rejonie. Kolejną grupę stanowią tereny lasów (3,77%). Duży procent przeznaczenia w planach dotyczy także terenów komunikacyjnych (1,97%).

Spośród terenów zabudowy wyraźnie widać przewagę zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych (2,06%) oraz zabudowy zagrodowej i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (1,73%) przy stosunkowo niskim udziale zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (0,36%), terenów specjalistycznej produkcji zwierzęcej (0,30 %) oraz terenów przemysłu, składów, magazynów i usług (0,17%). Najmniejszy udział mają tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowej i usługowej, zabudowy usługowej i usług publicznych oraz tereny sportu i rekreacji (łącznie 0,29%).

1.1.4. Wszczęte procedury sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie Rada Gminy Krasne nie podjęła uchwał w sprawie przystąpienia do sporządzenia kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.1.5. Wydane decyzje administracyjne związane z zagospodarowaniem przestrzennym

Wydane decyzje o warunkach zabudowy obrazują zmiany przeznaczenia terenów dla obszarów, dla których nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na całkowite pokrycie gminy Krasne obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie i zagospodarowanie terenów nie jest prowadzone w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego² (art. 4 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. – t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.).

1.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

1.2.1. Użytkowanie terenu

Gmina Krasne zaliczana jest do jednostek o typowo rolniczym charakterze. Potwierdza to aktualna struktura użytkowania terenu, w której występuje znaczna dominacja gruntów stanowiących użytki rolne – zajmują one ok. 9,3 tys. ha, co stanowi 91,3% ogólnej powierzchni gminy. Lesistość gminy kształtuje się na poziomie ok. 5%. Niewielkie enklawy gruntów leśnych skoncentrowane są w południowo-wschodniej części gminy pomiędzy miejscowościami Krasne, Kurowo oraz Mosaki-Stara Wieś. Szczegółowe dane dotyczące struktury użytkowania terenu gminy Krasne przedstawia Tabela 3 i Wykres 2 oraz Schemat nr 2.

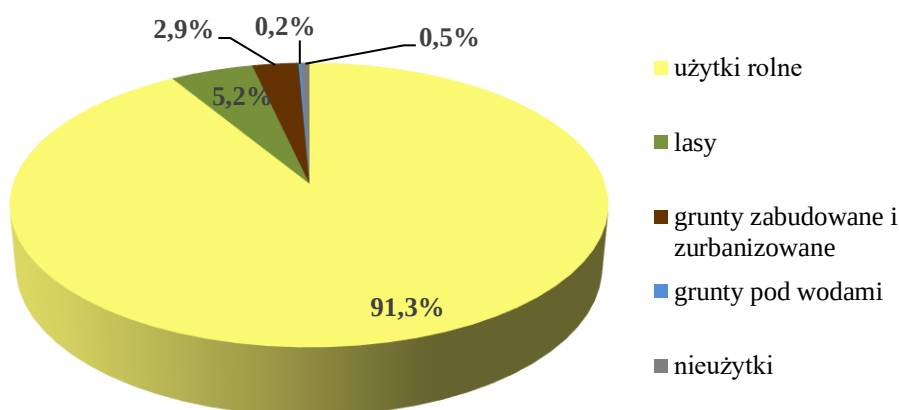
Tabela 3. Struktura użytkowania terenu Gminy Krasne

Forma użytkowania terenu	Powierzchnia	
	ha	%
Użytki rolne, w tym:	9249	91,3
grunty orne	8443	83,3
sady	45	0,4
łąki trwałe	74	0,7
pastwiska trwałe	356	3,5
grunty rolne zabudowane	264	2,6
grunty pod stawami	0	0,0
grunty pod rowami	67	0,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	291	2,9
tereny mieszkaniowe	24	0,2
tereny przemysłowe	0	0,0
inne tereny zabudowane	20	0,2
inne tereny niezabudowane	0	0,0
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0	0,0
tereny komunikacyjne	247	2,4
w tym drogi	226	2,2
w tym tereny kolejowe	21	0,2
w tym inne	0	0,0
użytki kopalne	0	0,0
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	525	5,2

² Od dnia 1 stycznia 2004 roku tj. po utracie ważności planów miejscowych uchwalonych przed dniem 1 stycznia 1995 r. do dzisiaj.

lasy	478	4,7
grunty zadrzewione i zakrzewione	47	0,5
Grunty pod wodami	19	0,2
wody płynące	19	0,2
wody stojące	0	0,0
Nieużytki	51	0,5
Użytki ekologiczne	0	0,0
Tereny różne	0	0,0
RAZEM	10135	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na 2014 r.

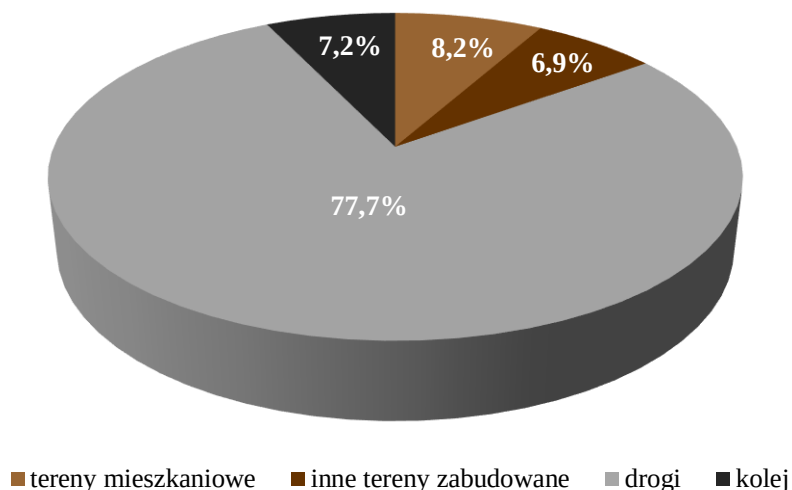

Wykres 2. Struktura użytkowania terenu Gminy Krasne

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na 2014 r.)

Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują jedynie 2,9% pola powierzchni gminy, w tym największą część stanowią tereny komunikacyjne (blisko 85% wszystkich terenów zurbanizowanych). Grunty pod wodami (płynącymi) oraz nieużytki zajmują łącznie 70 ha czyli 0,7% pola powierzchni gminy. W strukturze zagospodarowania użytków rolnych dominują grunty orne (91,3% wszystkich użytków rolnych oraz 83,3% pola powierzchni gminy).

Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują łącznie 291 ha, co stanowi 2,9% pola powierzchni gminy. W strukturze terenów zainwestowanych dominują tereny komunikacyjne zajmujące łącznie 247 ha (w tym drogi – 77,7 % oraz tereny kolejowe – 7,2%). Dokładną strukturę użytkowania terenów zainwestowanych prezentuje Wykres 3.

Wykres 3. Struktura użytkowania terenów zainwestowanych

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na 2014 r.)

1.2.2. Struktura osadnicza

W strukturze przestrzennej gminy wyróżnić można 53 jednostki osadnicze o charakterze typowo rolniczym (Tabela 4). Posiadają one zróżnicowane układy przestrzenne. Do największych wsi zaliczyć należy Krasne, Zalesie, Wężewo, Żbiki, Milewo-Szwejk, Kozin oraz Pęczki-Kozłowo. Dominującym typem fizjonomicznym wsi występującym na obszarze gminy jest łańcuchówka (m.in. Kurowo, Kozin). Dodatkowo występują słabo rozbudowane wsie o cechach wielodrożnic (Żbiki, Brzozowo Małe, Milewo Rączki). Wsią posiadającą cechy typowej ulicówki jest Zalesie, które obok miejscowości Krasne charakteryzuje się najbardziej zwartą zabudową spośród wszystkich jednostek. Na terenie gminy występują również jednostki o charakterze samotniczym, składające się zwykle z kilku oddalonych od siebie gospodarstw rolnych, w których zabudowa usytuowana jest w sposób rozporoszony. Należy do nich zaliczyć m.in. Szlasy-Umiemy czy Milewo Szwejk.

Tabela 4. Wykaz jednostek osadniczych zlokalizowanych w gminie Krasne

Wsie o statusie sołectwa	Krasne, Mosaki-Stara Wieś, Mosaki-Rukle, Zalesie, Krasne-Elżbiecin, Wężewo, Kurowo, Kozin, Milewo-Rączki, Milewo-Szwejk, Milewo-Brzegędy, Milewo-Tabuły, Filipy, Nowokrasne, Żbiki, Żbiki-Gawronki, Zielona, Szlasy-Umiemy, Bartoły, Brzozowo Wielkie, Stary Janin, Pęczki-Kozłowo, Nowe Żmijewo, Grabowo Wielkie, Kraski-Ślesice, Żbiki-Kierzki
Pozostałe jednostki	Szlasy-Żalne, Augustów, Stary Janin, Barańce, Dębowa Karczma, Szlasy-Leszcz, Kurówko, Jaźwiny, Milewo-Ruszczyny, Brzozowo Małe, Nowa Wieś, Żbiki, Filipy, Żbiki-Starki, Iłówko, Godacze, Zielonki, Milewo-Tabuły, Grabowo Gęsie, Łyszkowo, Milewo-Kulki, Gustawin, Dąbki, Kamienice-Ślesice, Milewo-Gawary, Grabówko, Helenów, Milewo-Bylice, Żbiki-Antosy, Gorąca, Niesiobędę

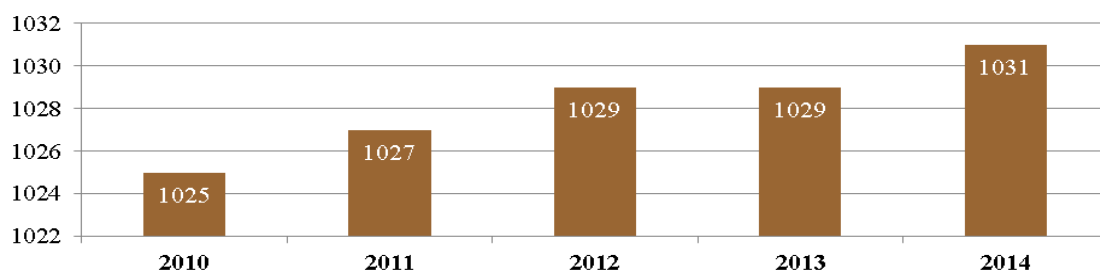
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne, 2015 r.

1.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

W strukturze terenów zabudowy mieszkaniowej występującej na obszarze gminy Krasne dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wraz z towarzyszącymi jej zabudowaniami gospodarskimi (tzw. zabudowa zagrodowa). Zabudowa wielorodzinna zlokalizowana jest w czterech sołectwach (Krasne – 12 budynków wielorodzinnych, Milewo Szwejk – 3 budynki wielorodzinne, Bartoły –

4 budynki wielorodzinne, Pęczki-Kozłowo – 1 budynek wielorodzinny). Łącznie na obszarze gminy znajduje się 766 gospodarstw domowych w zabudowie jednorodzinnej oraz 211 gospodarstw domowych w zabudowie wielorodzinnej (według stanu na czerwiec 2015 r.).

Analiza ogólnodostępnych danych dotyczących gospodarki mieszkaniowej na terenie gminy Krasne wskazuje na słabą dynamikę zmian w tym obszarze (Wykres 4). Zauważalna tendencja wzrostowa poszczególnych wskaźników przyjmuje niewielkie wartości. W latach 2010-2014 liczba mieszkań zwiększyła się jedynie o 0,5 % w odniesieniu do roku bazowego (łącznie o 6 mieszkań).

Wykres 4. Zmiana liczby mieszkań w gminie Krasne w latach 2010-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS)

Powierzchnia użytkowa mieszkań w 2014 roku wyniosła ok. 85,5 tys. m², co po przeliczeniu na przeciętną powierzchnię użytkową jednego mieszkania daje wskaźnik równy 83 m². Jest to wartość nieznacznie większa od wartości tego wskaźnika dla powiatu przasnyskiego, który wynosi 81,5 m² (wskaźnik dla województwa mazowieckiego – 71,7 m²). Powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę w 2014 roku wyniosła 22,7 m² i jest mniejsza w odniesieniu do wartości dla powiatu (24,2 m²) oraz województwa (29,1 m²).

W latach 2010-2014 nastąpił nieznaczny wzrost każdego z wskaźników dotyczących gospodarki mieszkaniowej (Tabela 5).

Tabela 5. Wskaźniki dotyczące gospodarki mieszkaniowej w gminie Krasne w latach 2010-2014

Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	84752	84930	85161	85161	85599
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszk. [m ²]	82,7	82,7	82,8	82,8	83
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszk. na 1 os. [m ²]	21,8	21,9	22,3	22,5	22,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ostatnie dane dotyczące struktury własności zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych na obszarze gminy Krasne pochodzą z 2007 roku. W tamtym okresie dominowała własność osób fizycznych (ok. 95%), niecałe 2% stanowiła własność zakładów pracy natomiast w zasobie komunalnym znajdowało się 13 mieszkań (1,2%). Liczba mieszkań będących własnością gminy w 2007 r. wzrosła i w 2013 roku wynosiła 27 sztuk (z powierzchnią mieszkaniową równą 1141 m²).

1.2.4. Tereny usługowo - produkcyjne

Koncentracja obiektów pełniących funkcje usługowe występuje w miejscowości Krasne, co jest związane z rangą pełnioną przez ten ośrodek. Zlokalizowane są tam obiekty usług publicznych (m.in. urząd gminy, posterunek policji, urząd pocztowy, ośrodek zdrowia, dom kultury) oraz ważniejsze

obiekty podstawowych usług komercyjnych. Za drugi ważny ośrodek skupiający obiekty usługowe należy uznać miejscowość Zielona. Usługi zlokalizowane w pozostałych jednostkach osadniczych zapewniają obsługę najbliższego obszaru w podstawowym zakresie. Należą do nich m.in. lokalne sklepy spożywcze czy niewielkie warsztaty samochodowe. Prowadzona działalność związana jest bezpośrednio z terenami mieszkalnymi. Ponadto na obszarze gminy zlokalizowane są w formie punktowej pojedyncze zakłady zapewniające usługi m.in. z zakresu transportu towarów czy sprzedaży pojazdów.

W odniesieniu do terenów produkcyjnych należy wskazać na występowanie obiektów nastawionych na produkcję zwierzęcą. Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 21 gospodarstw wielkotowarowych (ferm przeznaczonych do chowu i hodowli zwierząt: trzody chlewnej, bydła oraz drobiu), skoncentrowanych głównie w północnej części gminy.

Dokładna specyfika oraz rodzaj prowadzonej na terenie gminy działalności gospodarczej w zakresie usług i produkcji zawarte zostały w rozdziale 8.

1.2.5. Tereny inwestycji celu publicznego

Do obszarów, na których realizowane są inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym należy zaliczyć:

- tereny gminnych dróg publicznych, ciągów pieszo - jezdnych i ciągów pieszych,
- tereny obsługi technicznej,
- tereny urządzeń wodnych i melioracji,
- tereny usług publicznych,
- tereny cmentarzy i gminnej zieleni urządzonej,
- tereny ogólnodostępnych parkingów (miejsc postojowych dla samochodów) i/lub garaży,
- pozostałe gminne tereny obsługi technicznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Szczegółową charakterystykę obiektów realizujących cele publiczne zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.6. Tereny rekreacyjne, tereny zieleni urządzonej oraz przestrzenie publiczne

W strukturze przestrzennej gminy Krasne nie wyróżnia się otwartych ogólnodostępnych terenów zieleni urządzonej oraz otwartych terenów przystosowanych do pełnienia funkcji rekreacyjnych. Brak również wyraźnie wyodrębnionych obszarów przestrzeni publicznych sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych i wpływających na poprawę jakości ich życia. Za istotne obiekty w kontekście terenów zieleni należy jednak uznać występujące na terenie gminy parki zabytkowe w miejscowościach: Krasne, Milewo-Szwejk, Pęczki-Kozłowo oraz Żbiki.

1.2.7. Infrastruktura techniczna

Jednostki osadnicze położone na terenie gminy Krasne charakteryzują się pełnym zwodociągowaniem – korzystają z wodociągu „Mosaki – Krasne”. Łączna długość sieci wodociągowej zgodnie ze stanem na dn. 31 grudnia 2014 r. wynosi 136,9 km, natomiast liczba przyłączy – 805³. We wsi Mosaki zlokalizowana jest jedna stacja uzdatniania wody (SUW), na której funkcjonują dwa ujęcia wody. Dodatkowo projektowana jest budowa ujęcia wody i SUW we wsi Pęczki-Kozłowo.

³ Na podstawie danych z Urzędu Gminy w Krasnem

Na obszarze gminy Krasne sieć kanalizacji sanitarnej jest słabo rozwinięta. Podłączenie do ogólnej sieci posiadają trzy miejscowości: Krasne, Wężewo oraz Zalesie. Łącznie funkcjonuje tu 384 przyłączy, a długość sieci kanalizacyjnej równa jest 21,8 km. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekowa oparta jest na zbiornikach bezodpływowych. Dodatkowo na obszarze gminy zlokalizowanych jest 76 przydomowych oczyszczalni ścieków. Teren gminy obsługiwany jest przez oczyszczalnię ścieków Kalinowiec, zlokalizowaną w sąsiedniej gminie (gm. Płoniawy-Bramura). Obiekt ten stanowi współwłasność gminy Krasne.

Sieć energetyczna funkcjonująca na terenie gminy bazuje na trzech stacjach transformatorowych 110/15kV położonych w Makowie Mazowieckim, Ciechanowie i Pułtusk, z których odbywa się zaopatrzenie w energię elektryczną. Energia elektryczna rozprowadzana jest poprzez sieć SN i stacje transformatorowe SN/nN, a od nich poprzez sieć odbiorczą niskiego napięcia do odbiorców głównie liniami napowietrznymi. Przez teren gminy nie przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia.

Gmina Krasne nie jest podłączona do krajowego systemu gazociągów. Gazyfikacja gminy będzie możliwa po realizacji gazociągu wysokiego ciśnienia Ciechanów – Krasne – Maków Mazowiecki. Ważnym obiektem związanym z siecią gazową jest przebiegający przez obszar gminy gazociąg Jamał-Europa, będący gazociągiem tranzytowym powstającym w celu połączenia Europy ze złożami gazu ziemnego na półwyspie Jamał. Obecnie w fazie projektowania jest gazociąg podwyższonego średniego ciśnienia o średnicy DN 250 relacji Lelkowo-Przasnysz, którego ok. 0,7 km fragment ma przebiegać w północnej części gminy przy granicy z gminą Przasnysz. Szerokość strefy kontrolowanej gazociągu ma wynosić 4 m. Gmina Krasne nie posiada własnego składowiska odpadów, odpady komunalne wywożone są poza teren gminy przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na działalność w tym zakresie.

Szczegółową charakterystykę głównych elementów infrastruktury technicznej zawarto w rozdziałach poniżej.

1.2.8. Tereny specjalne i zamknięte

Na obszarze gminy Krasne nie występują tereny specjalne oraz tereny zamknięte w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. 2016, poz. 1629).

1.2.9. Stan ład przestrzennego i wymogi jego ochrony

Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Krasne charakteryzuje się dużą jednorodnością. Dominującą funkcją w odniesieniu do całego obszaru gminy pozostaje funkcja rolnicza, natomiast pozostałe (mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna) stanowią niejako jej uzupełnienie. W związku z tym w strukturze krajobrazowej gminy wyróżnić można przede wszystkim krajobraz rolniczy ukształtowany w wyniku wieloletniego użytkowania rolniczego. W jego obrębie wyraźnie odznaczają się zabudowania wielkotowarowych gospodarstw rolnych wyspecjalizowanych w chowie i hodowli zwierząt. Obiekty te rozmieszczone są na obszarze gminy w sposób rozproszony, jednak znaczna ich część występuje w północno-zachodniej części jednostki terytorialnej.

Funkcję ośrodka głównego pełni miejscowość Krasne, zlokalizowana w południowo-zachodniej części gminy. Występująca tam zabudowa mieszkaniowa oraz zabudowa związana z podstawowymi usługami, zarówno publicznymi, jak i komercyjnymi, kształtowana jest w sposób harmonijny. Istotną cechą związaną przede wszystkim z lokalizacją jednostki na wschodnich obrzeżach gminy jest jej słabe połączenie komunikacyjne ze znaczną częścią miejscowości. Za ważną jednostkę w strukturze funkcjonalnej gminy należy uznać również wieś Zielona. Pozostałe miejscowości posiadają mniejsze

znaczenie w ogólnej strukturze – skupione są przede wszystkim na funkcjach związanych z działalnością rolniczą i mieszkalnictwem.

Zgodnie z ustaleniami zawartymi w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (2014 r.) ważnym pod względem historyczno-kulturowym jest układ zabudowy występujący we wsi Zielona. Układ ruralistyczny wsi proponowany jest do objęcia ochroną prawną.

Do pozostałych ważnych zabytków w krajobrazie kulturowym gminy zaliczyć należy układ ruralistyczny miejscowości Krasne wraz z zespołem pałacowo-parkowym, dawną siedzibą rodu Krasieńskich (do dziś funkcjonuje tu stadnina koni pełnej krwi angielskiej). Innymi równie istotnymi elementami kształtującymi przestrzeń kulturową gminy są obiekty sakralne (zabytkowe kościoły w Krasnem i Zielonej), zespoły dworskie i parki (w miejscowościach: Milewo-Szwejk, Pęczki-Kozłowo) oraz linia kolejki wąskotorowej relacji Mława – Maków Mazowiecki.

Gmina Krasne odznacza się niewielkimi walorami przyrodniczymi. Najcenniejszymi elementami przyrodniczym są m.in. wysokiej jakości gleby, położenie nad rzeką Pełtą oraz dwa większe kompleksy leśne w południowo-wschodniej części gminy pomiędzy miejscowościami Krasne, Kurowo oraz Mosaki-Stara Wieś. Na terenie gminy nie ma obszarów prawnie chronionych ustawą o ochronie przyrody. Znajdują tu się jedynie 2 pomniki przyrody, położone w miejscowościach Krasne i Brzozowo Małe.

W dość jednorodnym krajobrazie gminy brak jest zauważalnych dominant przestrzennych w postaci obiektów przemysłowych. Dominanty kulturowe w skali lokalnej stanowią wspomniane zabytkowe kościoły w Krasnem i Zielonej, wieża ciśnień oraz zespół pałacowo-parkowy w Krasnem.

Stan ładu przestrzennego gminy należy ocenić jako zadowalający. Aktualnie obszar gminy nie został jeszcze dotknięty znaczną presją inwestycyjną związaną z powstaniem obiektów produkcyjnych, przemysłowych czy stanowiących dominanty krajobrazowe. W celu zachowania aktualnego charakteru gminy skupionego na działalności wytwórczej w rolnictwie należy kontynuować tę tendencję.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

2.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO - ZASOBY

2.1.1. Warunki klimatyczne

Średnie temperatury w gminie Krasne w styczniu w latach 1981-2010 r (według IMGW) to -2°C/-3°C, w lecie natomiast 17/18° C. Opady na terenie gminy Krasne zaliczane są do jednych z niższych w skali kraju. Dla stycznia wynoszą średnio 20-30 mm, natomiast dla lipca 60-70 mm. Wiatry na terenie gminy to wiatry zachodnie i południowo-zachodnie (w miesiącach zimowych) oraz północno-zachodnie (w miesiącach letnich). Okres wegetacyjny warunkujący rozwój roślinności trwa zwykle około 210 dni.

2.1.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina leży w granicach jednostki tektonicznej Wyniesienia Mazursko-Suwalskiego.

Utwory powierzchniowe gminy to utwory czwartorzędowe zlodowacenia środkowopolskiego stadiału północno-mazowieckiego. Są to w większości gliny zwałowe i ich zwietrzeliny, piaski i żwiry pochodzenia lodowcowego. W południowo-wschodniej części lokalnie mogą występować mady rzeczne, torfy i namuły.

Utwory czwartorzędowe podścielone są utworami trzeciorzędowymi – jeziornymi iłami plioceńskimi, lądowymi piaskami mioceńskimi i morskimi piaskami oligoceńskimi. Sumaryczna miąższość utworów trzeciorzędowych wynosi około 200m.

Budowa geologiczna nie stwarza barier dla rozwoju gminy.

Zgodnie z rejestracją i inwentaryzacją naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)⁴ na terenie gminy Krasne nie występują udokumentowane osuwiska. Nie występują także obszary predysponowane do występowania ruchów masowych.

2.1.3. Rzeźba terenu

Gmina Krasne położona jest w granicach mezoregionu Wysoczyzny Ciechanowskiej. Należy do podprovincji Niziny Środkowopolskie, makroregionu Niziny Północnomazowieckiej. Wysoczyzna Ciechanowska rozciąga się na powierzchni około 2 570 km² między Równiną Raciąską, doliną Wkry (od zachodu), Wzniesieniami Mławskimi (od północy), Równiną Kurpiowską, Doliną Dolnej Narwi (od wschodu), Kotliną Warszawską (od południa). Rzeki Wysoczyzny spływają na południe. Jest to region typowo rolniczy, z mało urozmaiconą rzeźbą terenu – typowo równinny.

2.1.4. Warunki geologiczno – inżynierskie

Budowa geologiczna, stosunki wodne i zachodzące na danym obszarze procesy geomorfologiczne są zasadniczymi elementami decydującymi o warunkach geotechnicznych terenu dla rozwoju budownictwa. Warunki geologiczne dla posadowienia budynków na przeważającej części gminy są dobre.

Do obszarów niekorzystnych do posadowienia budynków należą:

- obszary den nieprzewietrzanych dolin,
- skarpy dolin rzecznych,
- tereny, gdzie w utworach powierzchniowych dominują grunty niespoiste tj. piaski luźne,
- podmokłe obniżenia terenu.

2.1.5. Surowce naturalne

Na terenie gminy Krasne nie występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych.

2.1.6. Szata roślinna

Na terenie gminy dominują grunty rolne, zwłaszcza grunty orne. Pozostałe tereny rolne stanowią sady, łąki i pastwiska. Gospodarka rolna oparta jest na uprawie pszenicy, jęczmienia, mieszanek zbożowej, buraków cukrowych, przeżyta, ziemniaków. Uprawiane są również rośliny przemysłowe takie jak rzepak, ale pole powierzchni ich zasiewu nie przekracza 1% pola powierzchni gminy.

Lasy na terenie gminy Krasne stanowią zaledwie ok. 5% pola powierzchni gminy (Tabela 6). W lasach przeważają zbiorowiska lasów wilgotnych, zajmując ok. 55% pola powierzchni kompleksów

⁴ <http://www.geozagrozenia.agh.edu.pl/>

leśnych. Stosunkowo duże pole powierzchni zajmują też lasy świeże wilgotne (25,86%). Łącznie zajmują one ponad 80% powierzchni leśnych w gminie.

Tabela 6. Typy siedliskowe lasu w gminie Krasne

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia	
	ha	%
Las mieszany świeży	16,42	5,55
Las mieszany wilgotny	23,65	8,00
Las świeży wilgotny	76,45	25,86
Las wilgotny	165,29	55,91
Ols jesionowy	13,8	4,67
RAZEM	295,61	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach, 2016r.

Na terenie gminy nie występują powierzchniowe tereny chronione, znajdują się tu natomiast dwa - pomniki przyrody:

- lipa drobnolistna we wsi Brzozowo Małe (nr rej. 120/180/81),
- lipa drobnolistna w Krasnem przy kościele (nr rej. 446/507/98).

2.1.7. Świat zwierząt

Warunki środowiskowe, zwłaszcza mała lesistość gminy i stosunkowo niska wartość przyrodnicza decydują o ubogiej różnorodności zwierzęcej. W strukturze zwierzęcej najpopularniejsze są kuropatwy, bażanty, zające. Występują tu także, sarny, dziki i kaczki.

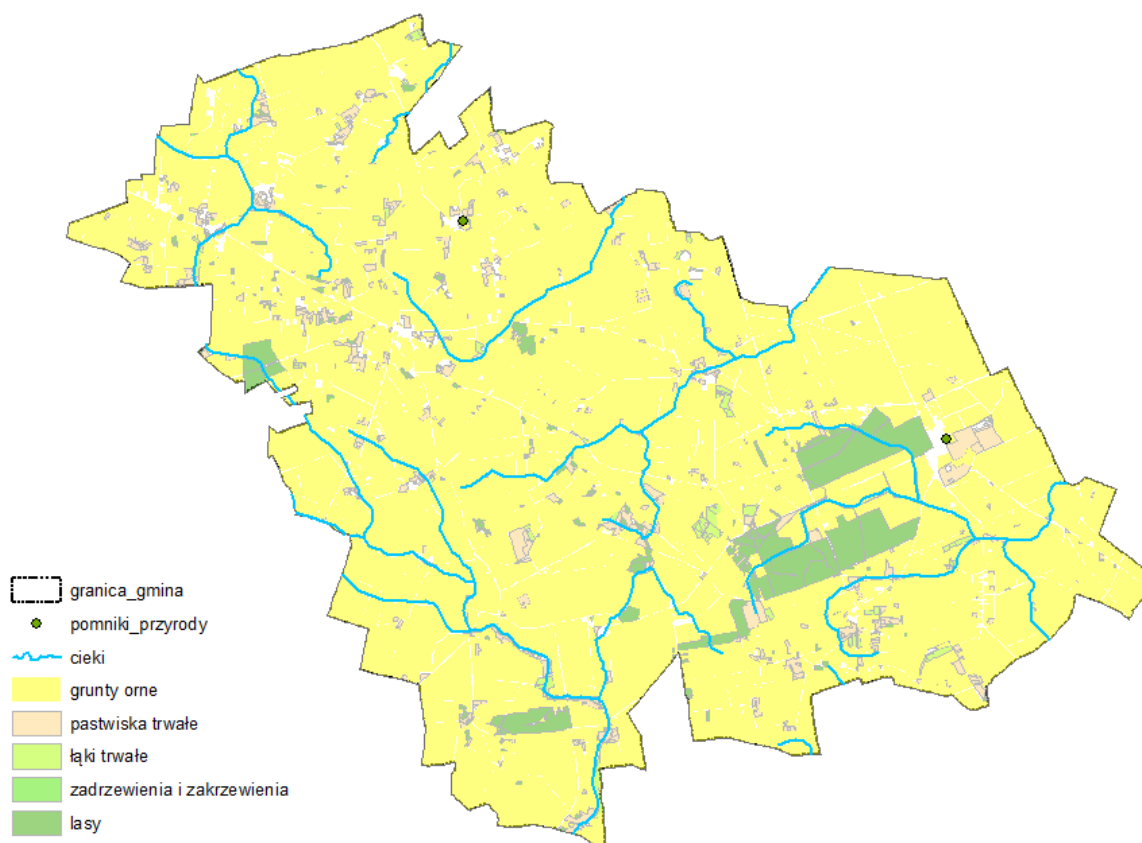
2.1.8. Powiązania przyrodnicze

Teren gminy Krasne znajduje się poza zasięgiem głównych korytarzy ekologicznych wyznaczanych w ramach sieci ECONET-PL (gmina leży ok. 10 km na południowy zachód od najbliższego korytarza).

Tereny zieleni w gminie nie mają charakteru ciągłego i nie zawsze łączą się z terenami zieleni występującymi na obszarze gmin sąsiednich. Są stosunkowo rozdrobnione i poprzecinane zabudową zagrodową, co utrudnia swobodną migrację zwierząt i roślin (Rycina 1).

Za najcenniejsze elementy środowiska przyrodniczego gminy należy uważać:

- doliny rzeczne,
- większe kompleksy leśne,
- rolnicze tereny otwarte.

Rycina 1. Schemat rozmieszczenia terenów zieleni na tle głównej formy użytkowania gruntu

(Źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB, 2015 r.)

2.1.9. Wody powierzchniowe

Gmina Krasne leży w dorzeczu Narwi. Głównym ciekim kształtującym warunki hydrologiczne gminy jest rzeka Pełta. Płynie ona z północy na południe wzdłuż zachodniej granicy gminy, stanowiąc główny ciek odwadniający analizowanego terenu.

Przez gminę Krasne przepływają następujące ciek:

- Pełta – prawobrzeżny dopływ Narwi, oraz jej dopływy:
 - dopływ spod Nowokrasnego,
 - dopływ spod Klonowa (odcinek ok. 100 m),
 - dopływ w Pęczkach-Kozłowie;

oraz ciek, które swoje źródła mają na terenie gminy:

- dopływ z Bartoń – lewobrzeżny dopływ dopływu z Zielonej,
- dopływ z Janina Starego – lewobrzeżny dopływ dopływu z Zielonej,
- dopływ z Zielonej – prawobrzeżny dopływ Węgierki,
- dopływ z Mielewa – prawobrzeżny dopływ Pełty,
- dopływ z Mosaków – prawobrzeżny dopływ Węgierki,
- dopływ ze Żbików – prawobrzeżny dopływ Węgierki,
- dopływ z Zaręb – prawobrzeżny dopływ dopływu z Mosaków,
- dopływ z Chełch – prawobrzeżny dopływ dopływu z Zielonej.

Na terenie gminy Krasne rzeka Pełta przepływa w obrębie wysoczyzny. Górny fragment (powyżej wsi Milewo Rączki) ma charakter typowej dolinki fluwialno-denudacyjnej. Dno doliny na ogół jest suche i płaskie, lokalnie nieckowate. Dolny odcinek stanowi właściwą dolinę rzeczną o płaskim i na ogół podmokłym dnie zbudowanym z piasków rzecznych zalegających na glinie.

Pozostałe ciekі mają przebieg równoleżnikowy. Dna ich dolin są płaskie, podmokłe o szerokości 100-200 m. Posiadają łagodne zbocza. W obrębie poszczególnych dolin i ich dolinkach bocznych, w obniżeniach terenowych często stagnują wody. Część zagłębień została sztucznie wciągnięta we współczesny odpływ poprzez rowy i kanały odwadniające.

2.1.10. Wody podziemne

Gmina leży w obrębie jednolitych części wód podziemnych nr 50, w obrębie Środkowej Wisły, co zajmuje powierzchnię 6144,09 km². Na tym terenie wyróżniono dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe i paleogeńskie-neogeńskie. Użytkowe poziomy wodonośne związane są głównie z piętrzem czwartorzędowym. Piętro kredy jest słabo rozpoznane. W obrębie czwartorzędowym wyróżniono 3 poziomy wodonośne, które często ze względu na urozmaiconą glaciektę nie tworzą ciągłości. Piętro czwartorzędowe tworzy skomplikowany system hydrostrukturalny i hydrodynamiczny o bardzo zróżnicowanych warunkach hydrogeologicznych, zbudowany z wielu zawodnionych warstw piaszczysto-żwirowych, zalegających na zmiennych głębokościach.

Gmina leży w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Subniecka Warszawska GZWP nr 215. Jest to piętro wód pochodzenia paleogeńsko-neogeńskiego o powierzchni ok. 51 000 km² i mieści się w obrębie regionu I mazowieckiego. Jego zasoby szacuje się na 250,0 tys. m³/d. Zbiornik przedstawiono na Schemacie nr 5.

2.1.11. Gleby

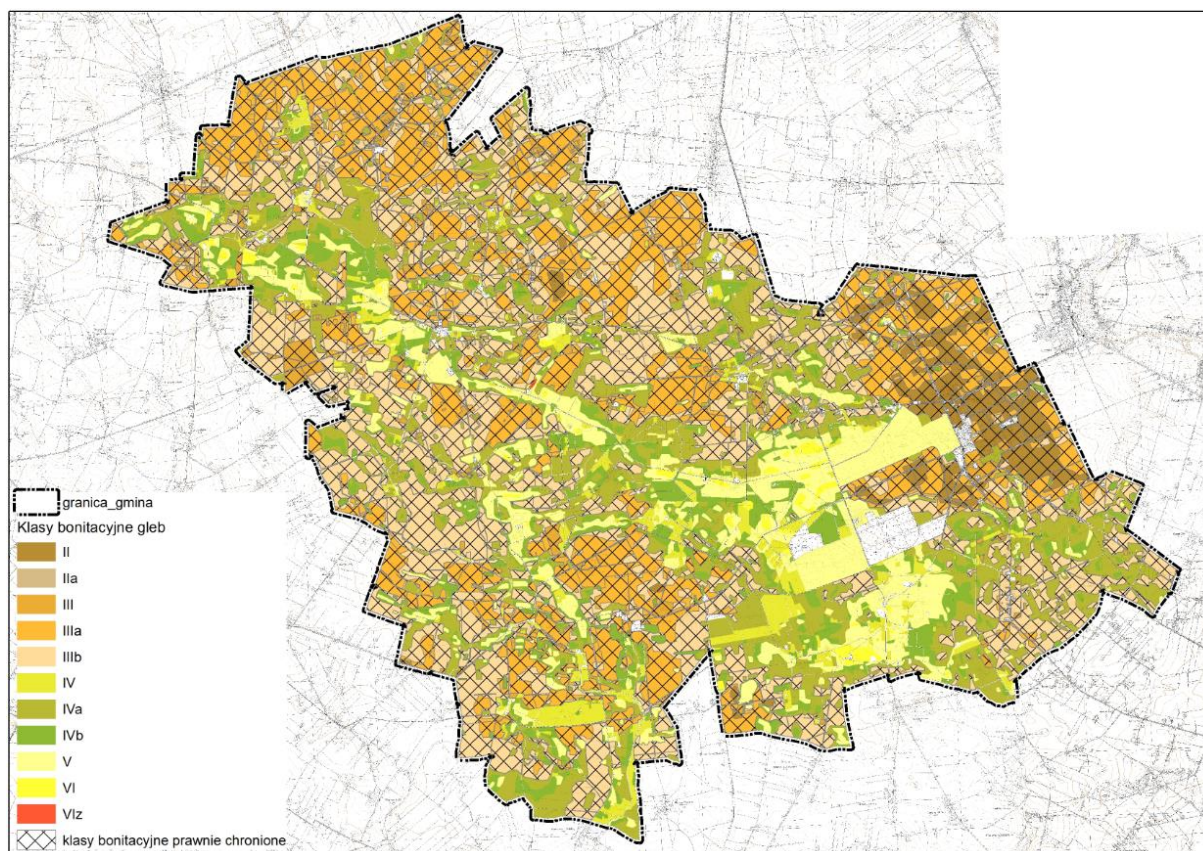
Gmina Krasne charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem typów gleb. Są to głównie gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz czarne ziemie. Ze względu na dużą zawartość pyłów, ilów, glin ciężkich i lekkich oraz piasków gliniastych mocnych zalegających na podłożu z ilów i glin gleby te są słabo przepuszczalne, o głębokim poziomie próchnicznym, bogate w składniki mineralne. Pod względem kompleksów przydatności rolniczej należą one do kompleksów: 1 – pszennego bardzo dobrego, 2 – pszennego dobrego i 4 – pszenno-żytniego oraz miejscami do kompleksu 8 – zbożowo-pastewnego mocnego.

W okolicach miejscowości Pęczki-Kozłowo, Kozin, Mosaki-Stara Wieś i Zielona występują gleby bielcowe i brunatne wytworzone z piasków gliniastych lekkich lub z piasków na podłożu glin. Są bardziej przepuszczalne i mniej zasobne w składniki pokarmowe. Są to kompleksy typowo żytnio-ziemniaczane – 5 żytni dobry.

W rejonach wsi Mosaki-Stara Wieś, Kraski-Ślesice, Pęczki-Kozłowo, Zielona, Milewo-Rączki, Kozin, Wężewo i Helenów występują też gleby wytworzone na piaskach słabo gliniastych, na podłożu z piasków luźnych. Mają one stosunkowo niską wartość dla produkcji rolniczej i zaliczane są do 6 kompleksu żytniego słabego.

W dolinie rzeki Pełty oraz we fragmentach dolin bocznych i zagłębieniach terenowych występują gleby mułowo-torfowe lub czarne ziemie. Są stosunkowo urodzajne i zaliczane są do kompleksu 2 - użytki zielone średnie. W rejonach miejscowości Kozin i Mosaki-Stara Wieś występują też użytki zielone słabsze jakościowo zaliczane do kompleksu 3z – słabe i bardzo słabe.

Gmina Krasne posiada bardzo duży odsetek gleb wysokich klas bonitacyjnych, stwarzając korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa. Gleby II-III klas stanowią ponad 50% powierzchni gminy (Rycina 2, Schemat nr 5).

Rycina 2. Schemat podziału gleb znajdujących się w granicach gminy Krasne na klasy bonitacyjne

(Źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB, 2015 r.)

2.2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZAGROŻENIA

2.2.1. Zagrożenie i stan powietrza atmosferycznego

Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się: zakłady przemysłowe, kotłownie, paleniska domowe, transport i rolnictwo. Większość z nich to zanieczyszczenia energetyczne, powstające przy spalaniu paliw. Poszczególne kategorie zagospodarowania wpływają na stan powietrza poprzez:

- sektor komunalno-bytowy – głównie spalanie odpadów w domowych piecach, które nie wytwarzają wystarczająco wysokiej temperatury do całkowitego spalania odpadów, takich jak tekstylia, guma i tworzywa sztuczne. W związku z czym do atmosfery przedostają się szkodliwe substancje w postaci sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów oraz innych szkodliwych dla zdrowia ludzi substancji. Zjawisko nasila się w okresie grzewczym, a szczególnie widoczne jest na obszarach zwartej zabudowy.
- źródła komunikacyjne – głównie zły stan techniczny pojazdów, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu lub zbyt małą przepustowością dróg; zły stan nawierzchni dróg i rodzaj paliwa. Występowanie i nasilenie tych czynników powoduje, że na skrzyżowaniach i trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu występuje wysokie zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw (tlenek węgla,

tlenek azotu, węglowodory lotne, związki ołowiu). Emisja komunikacyjna jest bardzo nierównomierna - związana ściśle z natężeniem pojazdów i zależy od pory dnia (wzrasta w godzinach szczytu tj. dojazdu do pracy i powrotu do domu) oraz roku (wzrasta w okresie letnim - wzmożony ruch turystyczny). Największy ruch samochodowy, a co za tym idzie największe zanieczyszczenie liniowe, występuje na drogach o utwardzonej nawierzchni, przede wszystkim na drogach krajowych.

- emisje technologiczne tj. emisje z pobliskich zakładów przemysłowych (procesy technologiczne, prywatne zakłady np. rzemieślnicze, rolnictwo) – główną przyczyną tego typu zanieczyszczeń jest przede wszystkim brak lub zły stan technicznych zabezpieczeń oraz przestarzałe procesy technologiczne.

Pomiary jakości powietrza atmosferycznego dla obszaru, na którym znajduje się gmina Krasne udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie wskazały, że dopuszczalne normy przekroczone są w przypadku pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirennu. Przekroczony został także długoterminowy poziom ozonu. Głównymi źródłami jego emisji są: indywidualne systemy grzewcze wykorzystujące węgiel, drewno, biomasę oraz ruch komunikacyjny, zwłaszcza drogowy. Uciążliwości wynikające z jego istnienia pogłębiane są przez niekorzystne warunki pogodowe – głównie brak wiatru. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustawionych w celu ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin przedstawiano w Tabeli 7 i Tabeli 8.

Tabela 7. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		dwutlenek siarki SO ₂	dwutlenek azotu NO ₂	pył zawieszony PM10	Ołów Pb	benzen C ₆ H ₆	tlenek węgla CO	ozon O ₃ (poziom docelowy)	ozon O ₃ (poziom długoterminowy)	Arsen As	Kadm Cd	Nikiel Ni	benzo(a)piren BaP	Pył zawieszony PM _{2,5} (p. dopuszczalny powiększony o margines tolerancji)	Pył zawieszony PM _{2,5} (poziom docelowy)
strefa mazowiecka	PL1404	A	A	C	A	A	A	A	D2	A	A	A	C	C	C2

klasa A - jeżeli stężenia substancji na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych I poziomów docelowych,

klasa B – jeżeli stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),

klasa C - jeżeli stężenia substancji na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziom dopuszczalny i poziom docelowy,

klasa C2 – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom docelowy,

klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie WIOŚ Warszawa, 2015 r.

Tabela 8. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		dwutlenek siarki SO ₂	tlenki azotu NO _x	Ozon O ₃ (poziom docelowy)	Ozon O ₃ (poziom długoterminowy)
strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	D2

klasa A – poziom substancji nie przekracza dolnego progu oszacowania

klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie WIOŚ Warszawa, 2015 r.

Stosunkowo duża odległość Krasnego względem centralnego ośrodka województwa bezpośrednio wpływa na dość dobrą jakość powietrza terenu całej gminy. Przyczynia się do tego niski stopień urbanizacji i rolniczy charakter gminy. Na jakość powietrza na terenie gminy wpływają przede wszystkim lokalne źródła zanieczyszczeń pochodzące ze spalania paliw. Ciągłej poprawie ulega jakość powietrza pod względem zawartości siarki i tlenku węgla, co wynika z poprawiającej się jakości paliw stosowanych do ogrzewania budynków oraz stosowania nowych technologii. Wzrasta zawartość tlenków azotu, którego głównym źródłem pochodzenia jest transport komunikacyjny - liczba samochodów na drogach ciągle rośnie. Na ograniczenie tlenków azotu w powietrzu może wpłynąć: poprawa stanu technicznego pojazdów – nowsze samochody posiadają instalacje zmniejszające emisję szkodliwych substancji do atmosfery oraz dbanie o właściwy stan techniczny nawierzchni.

2.2.2. Klimat akustyczny

Do głównych źródeł hałasu kształtujących klimat akustyczny gminy Krasne zalicza się:

- komunikację samochodową,
- zakłady produkcyjne, rzemieślnicze i usługowe,
- obiekty publiczne, takie jak: boiska, tereny zabaw,
- tereny budowy.

Największe zagrożenie dla klimatu akustycznego na terenie gminy stanowi hałas drogowy, co jest związane przede wszystkim z gwałtownym przyrostem w ostatnich latach liczby samochodów. Pozytywnym aspektem jest jednak fakt, że przez teren gminy nie przebiega droga wojewódzka/krajowa, linia kolejowa normalnotorowa i nie mieści się tu również port lotniczy.

Monitoring hałasu prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie obejmuje gminy Krasne, gdyż nie jest to miejsce potencjalnie narażone na zagrożenia ponadnormatywnym hałasem.

2.2.3. Pole elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne występują w otoczeniu wszystkich urządzeń elektrycznych. Stacje bazowe telefonii komórkowej, stacje radiowe i telewizyjne, stacje radiolokacyjne czy linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia są źródłami pól elektromagnetycznych – promieniowania niejonizującego. W gminie Krasne nie został zlokalizowany żaden obiekt tego typu.

Badania poziomu pola elektromagnetycznego z 2014 r. przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie nie objęły gminy Krasne. Najbliższy punkt został zlokalizowany w Ciechanowie przy pl. Jana Pawła II (ok. 14 km od granicy gminy). Pomimo wzrostu natężenia składowej elektrycznej pola z 0,2 do 0,99 V/m w tym miejscu, analiza wyników pomiarów

wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m). Można ponadto przypuszczać, że poziom ten w gminie Krasne jest znacznie niższy ze względu na brak urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne na dużą skalę.

W przypadku budowy linii energetycznych konieczność ewentualnego wyznaczenia pasa ochronnego po przeprowadzeniu odpowiednich pomiarów ustala zarządca linii. Zazwyczaj ewentualne oddziaływanie pól elektromagnetycznych nie przekracza ustalonego i wyłączonego spod zabudowy pasa technicznego, wyznaczanego dla prawidłowej obsługi i konserwacji linii.

Szczegółowe zapisy odnośnie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192 poz. 1883).

2.2.4. Zagrożenie i stan gleb

Gmina nie posiada aktualnych badań stanu gleb. Można jednak przypuszczać, że stan ten nie uległ zmianie od czasu ostatnich pomiarów – krajobraz nie uległ znacznym przekształceniom, a gleby są komponentem środowiska, który na skutek podobnych przekształceń ulega, co prawda stałej, ale powolnej degradacji.

Badania gleb wykonywane są przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Wesolej w określonych miejscach użytków rolnych na terenie województwa. W trakcie badań określane są odczyn gleby oraz zawartość przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu. Według badań zawartych w Raporcie o stanie środowiska województwa mazowieckiego w 2001 r. wskaźnik pH w glebach gminy Krasne (odniesionych do całego powiatu) określał udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych na poziomie 41-60% i był na niskim poziomie w skali województwa. Natomiast udział gleb o niskiej i bardzo niskiej zawartości przyswajalnych form fosforu wynosił 41-60%, dla magnezu 21-40%, a dla potasu 61-80% i kształtował się na poziomie wysokiej średniej dla województwa (potas) lub powyżej średniej (fosfor i magnez). Powyższe świadczy o potrzebie ingerencji w szczególnych przypadkach (w kontekście zawartości składników nawozowych), poprzez nawożenie, w tym wapnowanie. Nawożenie gleb nie zawsze idzie w parze z ochroną środowiska więc w programie przedstawiono jedynie potrzebę uzupełniania ww. składników nawozowych.

Odporność gleb na degradację w rejonie gminy Krasne jest bardzo duża (oczywiście za wyjątkiem erozji wietrznej części gleb, zgodnie z opisem w Studium). Zagrożenie degradacją gleb związane jest z niewielkim udziałem lasów oraz wysokich roślin śródpolnych w strukturze przestrzennej. Badania gleb użytkowanych rolniczo (niewykonywane na terenie powiatu przasnyskiego) województwa mazowieckiego wykazują naturalną zawartość metali ciężkich, siarki siarczanowej i WWA.

2.2.5. Przekształcenia powierzchni ziemi i zagrożenia występowania masowych ruchów ziemi

Przekształcenia powierzchni ziemi związane są głównie z działalnością antropogeniczną, czynniki naturalne odgrywają tu drugorzędną rolę. Użytkowanie terenu związane zarówno z budownictwem mieszkaniowym, wprowadzaniem infrastruktury technicznej, komunikacji (nasypów/wykopów), jak i rolnictwem pociąga za sobą zmiany ukształtowania terenu. Na ogół są one nieznaczne – polegają na wyrównaniu terenu i wyprofilowaniu odpowiedniego spadku bez znacznej ingerencji.

Naturalne uwarunkowania środowiska przyrodniczego powodują, że w gminie nie występują zagrożenia związane z masowymi ruchami ziemi.

2.2.6. Zagrożenia i stan wód

Monitoring i jakość wód powierzchniowych

Ostatnie badania jakości wód powierzchniowych dotyczące cieków wodnych przepływających przez gminę Krasne zostały przeprowadzone w 2013 r. w (Tabela 9):

- JCWP PLRW2000172658869 dopływ z Zielonej
- JCWP PLRW200019265899 Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopływu z Dzielin

Tabela 9. Stan ekologiczny Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) z terenu gminy Krasne

Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych		Klasa elementów fizyko-chemicznych	Stan/Potencjał ekologiczny
Dopływ z Zielonej	PLRW2000172658869	Dopływ z Zielonej – Leszno	III	II	2013	Poniżej stanu dobrego	umiarkowany
Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	PLRW200019265899	Orzyc - Szelków	III	II	2012	Poniżej stanu dobrego	umiarkowany

Źródło: opracowanie własne na podstawie WIOŚ Warszawa, 2013 r.

Stan ekologiczny w obu przypadkach został określony jako umiarkowany. Pozostałe JCWP nie zostały objęte monitoringiem. Przypuszcza się jednak, że na terenie gminy może istnieć zagrożenie zanieczyszczenia wód nawozami oraz innymi substancjami pochodzenia rolniczego, a także zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego.

Monitoring i jakość wód podziemnych

Jakość wód podziemnych w obszarze Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 50 była badana w 2 punktach. Wyniki pomiarów wskazały, że zasoby wód podziemnych są w dobrym stanie (II klasa). Badanie zawartości substancji organicznych na terenie ww. JCWPd odbyło się w miejscowości Maków Mazowiecki. Wody zostały zakwalifikowane do I klasy jakości.

2.2.7. Zagrożenia fauny i flory

Przekształcenia różnorodności biologicznej fauny i flory spowodowane są zmianami komponentów przyrodniczych.

Zbiorowiska roślinne narażone są na:

- wypieranie zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych przez zbiorowiska synantropijne;
- zanik gatunków rzadkich i chronionych;
- introdukcję – wprowadzanie nowych, obcych, konkurencyjnych gatunków.

Zwierzęta narażone są głównie pośrednio, poprzez zmiany warunków siedliskowych, takich jak:

- rozdrobnienie powierzchni lasów;
- likwidację powiązań lokalnych;
- wprowadzanie nowych obszarów zabudowanych;
- wprowadzanie liniowych barier migracyjnych;

- osuszanie terenów podmokłych oraz prace związane z ochroną przeciwpowodziową (zmniejszające populacje ptactwa wodnego i przywodnego).

Ochrona walorów przyrodniczych na terenie gminy powinna opierać się na racjonalnym gospodarowaniu zasobami dziedzictwa naturalnego oraz zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Istotnym dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego jest zachowanie i ochrona istniejących lasów oraz, co równie istotne, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, stanowiących ostoję roślinności i schronienie dla zwierzyny na terenach o nieciągłej strukturze lasów. Wiele zależy tu od działalności władz gminy i podejmowanych przez nie decyzji, w związku z brakiem skutecznej ochrony takich obszarów w obowiązującym prawie.

2.2.8. Zagrożenia i stan lasów

Zagrożeniem dla lasów są pożary, zaśmiecanie, szkodliwe owady i grzyby, zwierzęta oraz zagrożenia związane z sąsiedztwem przemysłu.

Zagrożenie biologiczne stanowią szkodliwe owady oraz patogeniczne grzyby. Na uszkodzenia narażone są w szczególności lasy z dominującym udziałem sosny zwyczajnej w strukturze gatunkowej. Podejmowane działania mają charakter prewencyjny i dotyczą prowadzenia monitoringu zagrożeń oraz, w razie stwierdzenia takich potrzeb, okresowych oprysków. Wśród grzybów patogenicznych największe zagrożenie stwarza huba zwyczajna i opieńka miodowa, atakujące ponownie głównie sosnę. Działania zapobiegawcze polegają na usuwaniu drzew zainfekowanych oraz szczepieniu konkurencyjną grzybnią. Do powstawania uszkodzeń mechanicznych drzewostanów przyczyniają się (oprócz człowieka) duże zwierzęta, jak sarna czy daniel. Nieco gorsza sytuacja występuje w przypadku lasów prywatnych, gdzie kształtowanie właściwej struktury pionowej drzewostanu oraz jego pielęgnacja często ograniczane są do niezbędnego minimum. Przewaga kompleksów o dużym rozdrobnieniu i niewielkich powierzchniach (głównie w lasach prywatnych) stwarza wiele problemów z zakresu gospodarki leśnej i ochrony przyrody.

Podatne na występowanie pożarów w okresach długotrwałej suszy są lasy borowe z dominującym udziałem sosny, gdzie odkłada się trudno rozkładająca się sucha ściółka.

Na złą kondycję drzewostanów wpływa także stres wodny wywołany obniżeniem poziomu wód gruntowych.

2.2.9. Inwestycje uciążliwe dla środowiska i zdrowia mieszkańców

Wśród zakładów i podmiotów gospodarczych posiadających przemysłowe lub energetyczne źródła zanieczyszczenia powietrza znajdują się:

- zakład przetwórstwa rolno-spożywczego Chemiko-Plon – Żbiki,
- „Bentex” Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo-Produkcyjne – Krasne,
- wyrób i sprzedaż tarcicy – Milewo-Szwejk,
- usługi betoniarско-kamieniarskie Kamieniarstwo Kraśniak – Krasne,
- spółdzielnia Mieszkaniowa „Baszta” – Krasne.

2.3. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

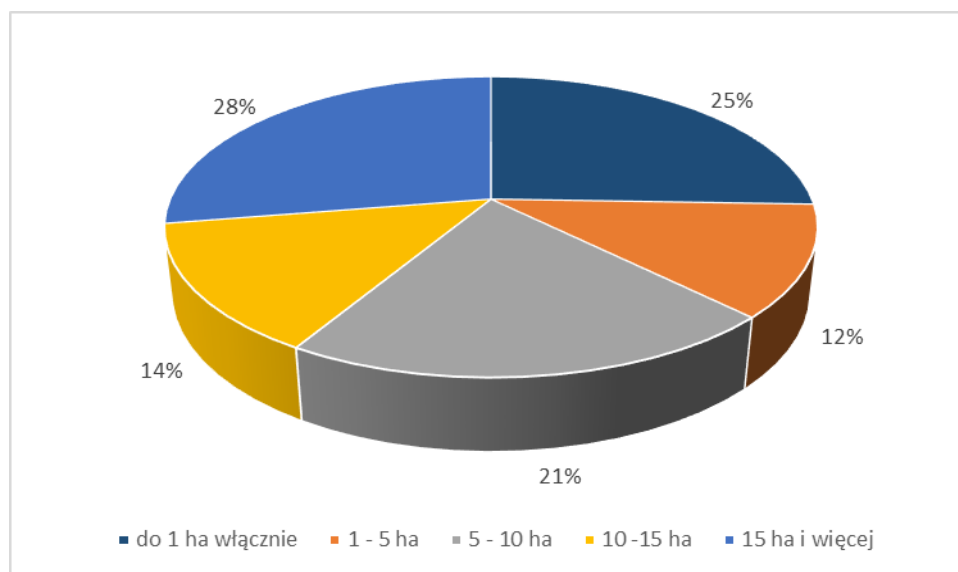
Gmina Krasne jest gminą wiejską, w której użytki rolne wciąż stanowią większą część pola powierzchni (Tabela 10). Wśród nich dominują grunty orne, zajmując ok. 83% pola powierzchni gminy. Największą powierzchnię zajmują gospodarstwa o powierzchni 15 ha, stanowiąc ponad 70%

pola powierzchni wszystkich gospodarstw (Wykres 5). Wśród nich przeważają gospodarstwa indywidualne. Struktura powierzchniowa gospodarstw jest bardzo zróżnicowana. Największy udział ilościowy mają gospodarstwa powyżej 15 ha stanowiąc ok 28%. Zbliżony udział mają najmniejsze gospodarstwa do 1 ha oraz 5 – 10 ha. Mniejszy udział, ale też stosunkowo duży mają gospodarstwa 1 – 5 i 10 – 15 ha.

Tabela 10. Struktura użytkowania użytków rolnych

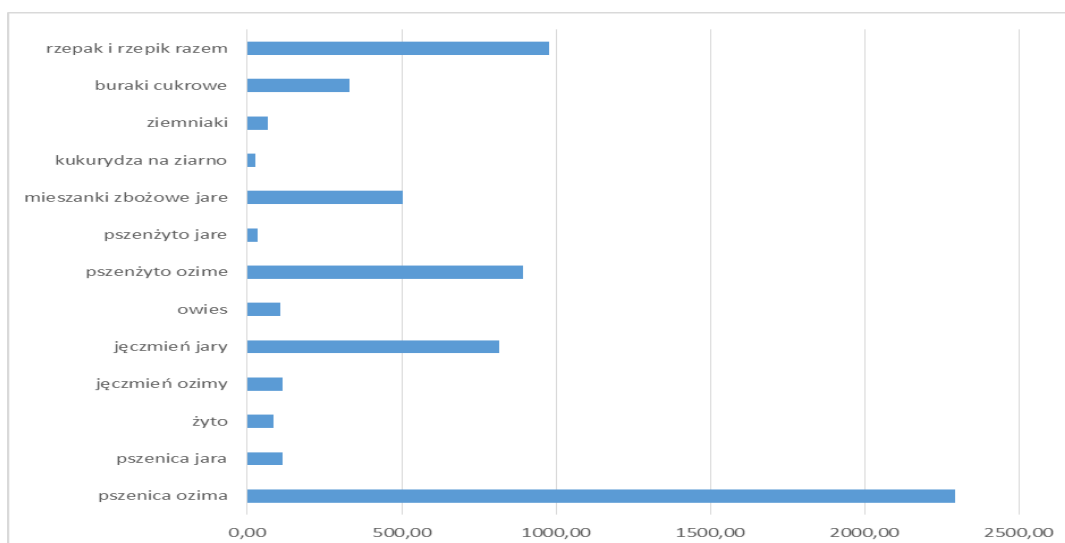
Jednostka	Użytki rolne [ha]					
	grunty orne	sady	łąki	pastwiska	grunty rolne zabudowane	grunty pod rowami
Krasne	8443	45	74	356	264	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, stan na 2014 r.

Wykres 5. Gospodarstwa indywidualne według powierzchni użytków rolnych

(Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Powszechny Spis Rolny)

Wykres 6. Powierzchnia zasiewów wg roślin w 2002 (w ha)

(Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Powszechny Spis Rolny 2010)

Wśród roślin uprawianych na gruntach rolnych największe areły zajmowane są pod pszenicę ozimą oraz rzepak i rzepik (uprawy roślin przemysłowych) (Wykres 6). Nieco mniejsze powierzchnie zajmowane są pod uprawy pszenżyta ozimego, jęczmienia jarego i mieszanek zbożowych jarych. Dość dużą rolę odgrywa też uprawa buraka cukrowego (roślina przemysłowa). Zdecydowanie najmniejsze znaczenie w uprawach mają żyto, owies, kukurydza, pszenżyto jare, jęczmień ozimy, pszenica jara czy ziemniaki.

2.4. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy w gminie Krasne stanowią ok. 5% pola powierzchni gminy. Jest to bardzo niska wartość zwłaszcza w stosunku do lesistości kraju wynoszącej ok. 29% oraz powiatu przasnyskiego ok. 31%. Przyczyną takiej sytuacji są uwarunkowania glebowe sprzyjające rozwojowi upraw rolnych.

W stosunku do lat ubiegłych pole powierzchni zajmowanej przez lasy nieznacznie wzrosła i aktualnie wynosi ok. 475,65 ha (Tabela 11). Zwiększanie lesistości w gminie jest zgodne z ogólną polityką kraju.

Tabela 11. Lesistość w gminie w latach 2005-2014

Rok	2005	2007	2010	2012	2014
Lesistość [ha]	465,7	463,7	464,7	472,7	475,65

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

W strukturze własności dominują lasy Skarbu Państwa - lasy publiczne stanowią ok. 62% lasów w gminie. Nie występują tu lasy gminne. Lasy prywatne należą do osób fizycznych, stanowiąc 38% terenów leśnych (Tabela 12).

Tabela 12. Struktura własności terenów leśnych w gminie Krasne

Forma własności	Powierzchnia [ha]	
	2012	2014
Prywatne	170,0	172,0
Publiczne Skarbu Państwa	294,3	295,69
RAZEM	464,3	467,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Lokalnych

Lasy Skarbu Państwa zlokalizowane na terenie gminy Krasne znajdują się w zarządzie RDLP Olsztyn – Nadleśnictwo Ciechanów. Gatunkiem dominującym w drzewostanie Nadleśnictwa jest sosna zwyczajna zajmująca 71,89% powierzchni leśnej. Do pozostałych gatunków biorących udział w strukturze lub budujących drzewostany należą: olcha czarna – 10,12%, dąb szypułkowy i bezszypułkowy – 9,61%, brzoza brodawkowata – 6,73%. Ponadto stwierdzone zostało występowanie takich gatunków drzewiastych jak modrzew, świerk, sosna banksa, buk, grab, klon, jawor, wiąz, jesion, wierzba, osika, robinia akacjowa, jodła, dąb czerwony, daglezwia, sosna czarna, olsza szara, topola i lipa.

2.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Na terenie gminy nie występują żadne powierzchniowe formy ochrony przyrody. Wśród najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego można wyróżnić jedynie dwa drzewa stanowiące pomniki przyrody. Ponadto gmina nie wyróżnia się zróżnicowanym krajobrazem,

zwłaszcza ze względu na rolniczy charakter terenu. Ciekawe z punktu widzenia walorów krajobrazowych, jak też przyrodniczych są tereny położone wzdłuż cieków wodnych.

3. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

3.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie gminy nie występują udokumentowane złoża kopalin.

3.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Teren gminy leży w granicach nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 Subniecka Warszawska. Jest to zbiornik porowy, pochodzenia paleogeńko-neogeńskiego o powierzchni 51 000 km². Mieści się w obrębie regionu I mazowieckiego. Jego zasoby szacuje się na 250,0 tys. m³/d.

4. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy (stan na 25 stycznia 2016 r.) nie zostały zarejestrowane tereny i obszary górnicze.

5. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

5.1. OBSZARY OSUWISK

Zgodnie z rejestracją i inwentaryzacją naturalnych zagrożeń geologicznych na terenie całego kraju (ze szczególnym uwzględnieniem osuwisk oraz innych zjawisk geodynamicznych)⁵ na terenie gminy Krasne nie występują udokumentowane osuwiska. Nie występują tu też tereny predysponowane do wystąpienia ruchów masowych. Potencjalne lokalne zagrożenie (o bardzo małym zasięgu) może wystąpić na zboczach dolin rzecznych, zwłaszcza przy dużym uwilgotnieniu gruntu.

5.2. OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

Na terenie gminy Krasne nie występują tereny zagrożenia powodziowego.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

6.1 WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O indywidualnym charakterze gminy Krasne stanowią zarówno historyczne struktury przestrzenne wsi, elementy rozplanowania dokumentujące historię rozwoju przestrzennego, jak i pojedyncze obiekty w postaci dominant urbanistycznych w skali poszczególnych miejscowości lub ich

⁵ Projekt badawczy nr: 415/2002/Wn-12/FG172-go-tx/D zrealizowany na zamówienie Ministerstwa Środowiska sfinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, (<http://www.geozagrozenia.agh.edu.pl/>)

fragmentów oraz ukształtowanie terenów otwartych. Historia gminy Krasne ściśle związana jest z rodem Krasińskich, którzy zajmowali te tereny od XIV wieku, aż do wybuchu II wojny światowej.

Najcenniejszymi elementami historycznego krajobrazu kulturowego gminy Krasne są:

- układy ruralistyczne Krasnego i Zielonej;
- zabytkowe kościoły w Krasnem (z mauzoleum rodu Krasińskich w podziemiach) i w Zielonej;
- zespoły dworskie i parki w miejscowościach: Krasne, Milewo-Szwejk, Pęczki-Kozłowo;
- wieża ciśnień w Krasnem;
- linia kolejki wąskotorowej relacji Mława – Maków Mazowiecki (szlak ok. 70 km);
- liczne przydrożne kapliczki i figurki.

Najcenniejsze obiekty kulturowe objęte ochroną zabytków na obszarze gminy Krasne w myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedstawione zostały na Schemacie nr 4.

6.1.1. Rys historyczny miejscowości Krasne

Pierwotna nazwa wsi brzmiała Kraśno (czyli piękno, pięknie, uroczu). Za czasów panowania króla Bolesława Wstydliwego, z Węgier przybył na północne Mazowsze Warcisław Korwin, który u Konrada I, księcia mazowieckiego był marszałkiem dworu, później hetmanem i dostał od niego Kraśno we władanie. Ożenił się ze szlachcianką Pobożanką herbu Ślepowron, który przyjął za swój herb rodowy. Jego wnuk Sławomir od miejscowości Kraśno przyjął jako pierwszy nazwisko Krasiński.

Krasne leżało na wschodnim skraju kasztelanii ciechanowskiej, która w XIV wieku stała się ważnym regionem politycznym i gospodarczym tej części Północnego Mazowsza. Jako ziemia ciechanowska w 1421 roku Kraśno jako Krasne otrzymało prawa chełmińskie od Janusza I księcia mazowieckiego.

Krasne było gniazdem rodowym rodziny Krasińskich. Z czasem stało się ośrodkiem większej własności ziemskiej rodu, którzy nabywali okoliczne wsie drogą wykupu lub też wchodzili w ich posiadanie przez koligacje małżeńskie.

Prawdopodobnie w roku 1477 z inicjatywy Mikołaja z Krasnego zbudowano drewniany kościół, który spłonął w 1570 r. Z fundacji biskupa krakowskiego Franciszka Krasińskiego w latach 1570–75 wzniesiono kościół murowany jednonawowy na fundamentach dawnego drewnianego. Kolejni właściciele Krasnego przez następne lata i wieki rozbudowywali kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, którego patronem jest św. Jan Chrzciciel.

W roku 1754 za panowania króla Augusta III Sasa Michał Hieronim Krasiński otrzymał prawo na lokację miasta, niestety z niego nie skorzystał, więc Krasne pozostało wsią.

O najstarszych dziejach rodu nie zachowały się żadne wiadomości, gdyż w czasie II wojny światowej Biblioteka Krasińskich mieszcząca się w Warszawie spłonęła z bogatymi zbiorami swojego rodu.

Prawdopodobnie już w XVII wieku w Krasnem znajdował się drewniany dwór, otoczony parkiem. Na przełomie XVIII i XIX wieku wybudowano w Krasnem budynek zajazdu w stylu klasycystycznym dla przyjeżdżnych klientów Krasińskich.

W I połowie XIX wieku ówczesny właściciel Krasnego August Krasiński (adiutant gen. Skrzyneckiego) pobudował tu koszary dla dworskiej służby zbrojnej, które zostały rozebrane w latach 60 ubiegłego wieku.

Najważniejsze znaczenie w dziejach majątku rodu w Krasnem miała II połowa XIX wieku, kiedy jego właścicielem został syn Augusta, hrabia Ludwik Krasiński ożeniony w 1860 r. z Elżbietą z Branickich, wdową po wieszczu Zygmuncie Krasińskim. Ufundował nowe założenie pałacowo-parkowe i przyczynił się do największego rozkwitu miejscowości Krasne.

Ludwik Krasiński, działacz gospodarczy i ekonomista wprowadził rentową uprawę buraków cukrowych, zbudował w pobliżu Krasnego cukrownię, której nadał nazwę Krasiniec oraz pierwszą w Polsce fabrykę guzików i grzebieni. Dla transportu buraków cukrowych i innych produktów rolnych wziął udział w sfinansowaniu budowy kolejki wąskotorowej łączącej tereny powiatów ciechanowskiego i przasnyskiego.

Pasją hrabiego Ludwika Krasińskiego były konie. W 1857 roku założył stadninę koni w Krasnem rasy pełnej krwi angielskiej, a jego słynna stajnia „Dobrogost” tzw. „Biała stajnia” była jego chlubą.

Budowniczy hrabiego Ludwika, Wincenty Rakiewicz wznosił przy bramie wjazdowej do parku neogotycką wieżę, nazwaną później wieżą ciśnień, która zaopatrywała cały majątek Krasne w wodę. Budowle gospodarcze reprezentowały różne cechy stylowe architektury XIX w, gdyż dążeniem hr. Ludwika Krasińskiego było, aby Krasne stało się wzorowym i przodującym w kraju majątkiem ziemskim.

Po śmierci hrabiego Ludwika (1895 r.) nastąpił stopniowy upadek posiadłości. Jedyna córka hrabiego Maria Ludwika odziedziczyła ogromny majątek po ojcu w wieku 12 lat. Gdy była już pełnoletnią w 1901 roku wyszła za mąż za księcia Adama Czartoryskiego. Tym sposobem majątek Krasne jako posag hrabianki Marii Ludwiki Krasińskiej przeszedł w ręce rodu Czartoryskich.

W latach 1895-1907 w Krasnem dziecięce lata spędził mieszkając w wieży ciśnień wraz ze swoją rodziną Marceli Nowotko – późniejszy pierwszy sekretarz Polskiej Partii Robotniczej.

W pierwszych latach okupacji niemieckiej majątkiem Krasińskich zarządzał i rezydował gauleiter Prus Wschodnich Erich Koch, który nakazał rozebrać pałac Krasińskich, a na jego fundamentach pobudował swoją betonową willę.

Po zakończeniu II wojny światowej na terenach dawnego majątku Krasińskich utworzono Państwowe Gospodarstwo Rolne. W 1987 roku reaktywowano Stadninę Koni Pełnej Krwi Angielskiej, która istnieje do dnia dzisiejszego.

6.1.2. Rys historyczny – pozostałe miejscowości

Brak jest źródeł historycznych zawierających informacje na temat rysu historycznego miejscowości położonych na terenie gminy. Część informacji na temat wybranych miejscowości zawartych jest w opisie zabytków ujętych w rejestrze oraz ewidencji zabytków, co przedstawiają poniższe podrozdziały.

6.1.3. Architektura

Architektura sakralna

Na terenie gminy Krasne znajdują się 2 cenne obiekty kościelne:

- **Kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św. w Krasnem** - drewniany kościół został wzniesiony tu przypuszczalnie już w XIV w. Od schyłku XIV wieku w jego podziemiach

chowano zmarłych członków rodziny właścicieli Krasnego. W 1570 r. drewniany kościół spłonął i Franciszek Krasieński, podkanclerzy wielki koronny i biskup krakowski ufundował nowy, murowany. Wzniesiono wtedy jednonawową budowlę, a przy elewacji zachodniej zbudowano wieżę o cechach jeszcze gotyckich. W wieży tego kościoła umieszczono skarbiec parafialny, a w przesklepionych podziemiach nowego kościoła złożono szczątki zmarłych Krasieńskich, pochowane uprzednio pod drewnianym kościołem. W 1563 r. Jan Kazimierz Krasieński zbudował od strony wschodniej murowane, przesklepione podziemia i na nich wznosił obecne prezbiterium. W zamiarze stworzenia w Krasnem rodzinnego mauzoleum wystawił zmarłym przodkom wiele tablic inskrypcyjnym, sławiących po łacinie ich zasługi. W latach siedemdziesiątych XVII w. na zlecenie Jana Dobrogosta Krasieńskiego, dokonał dalszej przebudowy kościoła najwybitniejszy architekt tych czasów Tylman z Gameren. Do istniejącej nawy dobudował dwie nawy boczne. Wtedy prawdopodobnie przeniesiono na nowe ściany zewnętrzne wcześniejsze nagrobki: renesansową tablicę nagrobną Jan i Katarzyny z ok. 1575r. na ścianę południową oraz Andrzeja i Katarzyny z ok. 1580 r. na ścianę nawy północnej. Starosta opinogórski Jan Błażej Krasieński dobudował zakrystię, również na murowanym podziemiu, do którego przeniósł z wieży skarbiec parafialny. W 1747 r. na jego zlecenie, wewnątrz kościoła ozdobił polichromią zdolny malarz Lwowski Sebastian Eckstein. Dzięki temu prezbiterium zyskało wielkie malowidło iluzjonistyczne "Podwyższenia Krzyża Świętego" dostosowane do wezwania pod którym wzniesiono kościół. Wysoko na ścianach nawy głównej wymalował Eckstein sceny drogi krzyżowej. Cenną polichromię Sebastiana Ecksteina odrestaurował w 1956 roku prof. K. Dąbrowski z Warszawy. Marmurowa chrzcielnica barokowa stojąca przy prezbiterium po prawej stronie pochodzi z ok. połowy XVIII wieku. Marmurową kropielnicę w kruchcie ufundował w I poł. XIX w. generał Wincenty Krasieński z Opinogóry. W II poł. XIX w. na zlecenie Ludwika Krasieńskiego, budowniczy Wincenty Rakiewicz powiększył dwukrotnie podziemia i przebił do nich osobne wejście od strony południowej, dla swobodniejszego rozmieszczenia grobowców i katakumb. Ludwik Krasieński ufundował również obecny marmurowy ołtarz główny i marmurową posadzkę w całym kościele. Z XIX wieku pochodzą zapewne posągi świętych na filarach bramy na cmentarz kościelny. Posąg z lewej przedstawia patrona parafii św. Jana Chrzciciela, posąg z prawej - św. Augustyna, którego regułę przyjął zakon kanoników regularnych. Parafię w Krasnem w 1618 r. zamieniono na prepozyturę tego zakonu i aż do 1879 r. obsługiwali ją kanonicy regularni z Czerwińska. W podziemiach kościoła, w osobnym, zamurowanym dziś pomieszczeniu spoczywa ich czternastu, w tym ostatni opat konwentu w Czerwińsku, czterech zakonników - tutejszych proboszczów i dziewięciu wikariuszy. Kościół uszkodzony w 1915 roku przez niemiecką artylerię, został odbudowany staraniem ówczesnych właścicieli Krasnego Marię Ludwikę i Adama Czartoryskich. W kościele parafialnym zachował się bardzo oryginalny zespół późnobarokowych malowideł ściennych. Autorem cyklu 19 kompozycji, które ozdobiły wewnątrz świątyni był zatrudniony przez Jana Błażeja Krasieńskiego, morawski malarz, Sebastian Eckstein z Brna.

Kościół w Krasnem jest niezwykle cenny ze względu na swą funkcję mauzoleum. We wnętrzach znajdują się nagrobki reprezentujące różne typy, począwszy od renesansowego nagrobka piętrowego, przez sarkofag medalionowy połączony w oprawie z polichromią ścienną oraz podwójny nagrobek wykonany z połączanego brązu. Oprócz tego wewnątrz ozdobione jest pamiątkowymi tablicami członków rodziny pochowanych w podziemiach kościoła. W podziemiach zasadniczy wystrój krypty stanowią ukształtowane w dwóch zespołach zewnętrzne oprawy katakumb, złożone z piętnastu prostych tablic nagrobnych, wykonanych z różnego rodzaju marmuru z inskrypcjami w języku polskim i łacińskim, oprócz tego piaskowcowe i marmurowe sarkofagi.

- **Kościół parafialny p.w. św. Mateusza Apostoła w Zielonej** - erekcja parafii miała miejsce w 1448 r. Kościół drewniany wzniesiony został z fundacji Ślasów herbu Grzymała. Spalony przed 1527 i ponownie odbudowany. Obecny kościół zbudowany został w 1772-1774 staraniem ks. Wojciecha Pęczkowskiego. Remontowany w XIX wieku m.in. ok. 1886 r., a w 1951 r. zmiana pokrycia dachu. Orientowany. Drewniany, konstrukcji zrębowej, wzmocnionej lisicami, oszalowany. Nawa prostokątna, prezbiterium węższe, wydłużone, zamknięte ścianą prostą, po obu jego stronach prostokątne zakrystia i skarbczyk. Od południa przy nawie prostokątna kruchta. Od zachodu wydatny, szeroki ryzalit węższy od nawy, z kruchtą i chórem muzycznym. Wnętrze rozdzielone na nawy trzema parami drewnianych filarów z cokołami i głowicami, połączonych odcinkowymi arkadami. Na belce tęczowej krucyfiks barokowy. Chór muzyczny z balustradą o iluzjonistycznie malowanych tralkach, kruchta w podchurzu otwarta ku nawie półkoliście zamkniętą arkadą, wsparta na niskich filarkach, drzwi do krucht klepkowe nabijane kowalskimi gwoździami, z uchwytyami i łańcuchami, w drzwiach do zakrystii i skarbczyka stare zamki. Okna prostokątne, zamknięte odcinkowo. Ryzalit fasady podzielony silnie profilowanymi gzymsami, zwieńczony trójkątnym szczytem, nad dolnym gzymsem okno o wykroju kwadratu przenikającego się z czteroliściem. Dach dwuspadowy, o jednej kalenicy, kryty blachą, czworoboczna wieżyczka na sygnaturkę neobarokową. Ołtarz główny późnobarokowy z ok. 1777 roku, uzupełniany, w polu głównym obraz Matki Boskiej z XVIII wieku, przemalowany w XIX wieku, w sukience drewnianej barokowo-ludowej. Dwa ołtarze boczne analogiczne późnobarokowe z 1777 roku. Lewy ufundowany przez Antoniego Młodniakowskiego, z obrazem św. Antoniego Padewskiego z tegoż czasu. Prawy ufundowany przez Wojciecha Pęczkowskiego proboszcza, z nowszymi obrazami. Ambona późnobarokowa, prymitywna sprawiona w 1778 roku, kosztem proboszcza i parafian. Chrzcielnica rokokowa, prymitywna z 1778 roku w formie muszli, ustawiona na tle boazerii z tegoż czasu na ścianie z nowym malowidłem Chrztu Chrystusa. Kropielnica gotycka granitowa (przed kościołem). Dwa konfesjonały oraz ławki barokowe z XVIII wieku.

Oba wyżej wymienione kościoły znajdują się w wojewódzkim rejestrze zabytków i wpisane są do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Zespoły pałacowe i dworskie

- **Zespół pałacowo-parkowy w Krasnem** - Krasne było gniazdem rodowym mazowieckiej gałęzi rodziny Krasińskich. Nie zachowały się żadne wiadomości o najstarszych dziejach tego założenia. Prawdopodobnie w XVII w. znajdował się tu drewniany dwór, otoczony parkiem. Pierwsze zachowane informacje o rezydencji mówią o tym, że na przełomie XVIII/XIX w. wybudowano w Krasnem, niezachowany do dziś, budynek zajazdu w stylu klasycystycznym. Z tego samego okresu pochodzi istniejąca do dziś, wybudowana na południowo-wschodnim skraju parku murowana, parterowa oficyna. Została zbudowana na planie prostokąta, przykryta dachem naczółkowym, poprzedzona gankiem na osi. Następne informacje o rezydencji Krasińskich pochodzą z I połowy XIX w., kiedy to ówczesny właściciel Krasnego August Krasiński wznosił tu koszary dla dworskiej służby zbrojnej (rozebrane w latach 60. XX w.). Usytuowane one były przy drodze prowadzącej do rezydencji, naprzeciw kościoła. Prawdopodobnie z tego samego okresu pochodzi istniejący dziś budynek spichlerza, wzniesiony na południe od pałacu. Długi, jedenastoosiowy budynek zbudowany został na planie wydłużonego prostokąta, bryła prosta, dwukondygnacyjna nakryta została czterospadowym dachem półszczytowym. Fasada i elewacja tylna ożywione zostały jedynie nieznacznie wystającym z lica ściany ryzalitem środkowym, w którym znajdują się odrzwia główne oraz ozdobnie zgrupowane okna w pierwszej i drugiej kondygnacji. Detal architektoniczny zastosowano tutaj bardzo oszczędnie. Jedynie odrzwia wejściowe zostały umieszczone w obramieniu składającym się z uproszczonych kolumn

wspierających profilowaną archiwoltę. Wszystkie okna mają różny kształt w poszczególnych kondygnacjach (w pierwszej zamknięte łukiem półkolistym, w drugiej odcinkowym, zaś okna poddasza mają kształt prostokątny). Konstrukcja wnętrza spichlerza jest całkowicie drewniana. Stropy każdej kondygnacji zostały wsparte na podciągach podpartych 16 słupami. Budynek spichlerza o prostej, niezwykle proporcjonalnej bryle, ze skromnie zastosowanym detalem można zaliczyć do funkcjonalnego nurtu w architekturze XIX w.

Najistotniejsze znaczenie w dziejach zespołu w Krasnem miała 2. połowa XIX w., kiedy objął go syn Augusta i Joanny z Krasińskich, hrabia Ludwik ożeniony w 1860 r. z Elżbietą z Branickich, wdową po Zygmuncie Krasińskim. Ufundował on tu nowe założenie pałacowo-parkowe oraz przyczynił się do największego rozkwitu tej miejscowości. Przekształcił zaniedbane rodowe gniazdo w nowoczesny i przodujący w skali kraju majątek ziemski oraz stworzył tu główną rezydencję, której program był bogaty. Założenie miało łączyć szereg różnorodnych funkcji. Zgodnie z ideałem architektury tego czasu siedziba wiejska miała być ośrodkiem życia rodzinnego, centrum administracyjnym a także miejscem reprezentacyjnym. Dlatego też w rezydencji powstał szereg budynków pełniących różnorodny charakter: mieszkalny, reprezentacyjny czy gospodarczy. Założenie miało składać się z pałacu usytuowanego w rozległym parku, otoczonego murem ogrodzeniowym z bramą wjazdową i neogotycką wieżą przybraną oraz położonym na skrajach tego parku zespołem budynków gospodarczych.

Prawdopodobnie jako pierwszy budynek tego założenia powstała tzw. Biała Stajnia. Zapewne pochodzi ona z lat 1857-1858, gdyż zachowała się informacja, że właśnie w tym czasie Ludwik Krasiński założył słynną stajnię „Dobrogost”. Autor tego nieistniejącego dziś budynku jest nieznany. Zachowana fotografia z 1870 r. pokazuje duży budynek gospodarczy, o bryle regularnej i symetrycznej, z wystrojem opracowanym na wzór neorenesansowych, okazałych pałaców. Obiekt odzwierciedlał raczej tendencje reprezentacyjne, niż funkcje, które pełnił. Przeznaczenie budynku możemy jedynie odgadnąć po umieszczonych wysoko, w sposób charakterystyczny dla budynków stajennych prostokątnych otworach okiennych, czy dominujących, zwieńczonych łukiem odcinkowych drzwiach wejściowych. Porównując go pod względem skali z innymi budynkami stajennymi tego okresu nie można znaleźć analogii. Można to wytłumaczyć tylko tym, że Ludwik Krasiński przywiązywał ogromną rolę do hodowli koni, a jego słynna stajnia „Dobrogost” była chlubą i największą pasją hrabiego.

Jako następny obiekt założenia powstał pałac. Już na początku 1860 r. hrabia Ludwik zamówił u Zygmunta Rospendowskiego projekt pałacu wraz z budynkami gospodarczymi. Twórca pałacu w Krasnem Zygmunt Rospendowski już wcześniej w latach 1857-1860 pracował dla Elizy z Branickich Krasińskiej przy projekcie i realizacji pałacu w Ursynowie. Być może właśnie ona była inicjatorką zatrudnienia go przy budowie rezydencji Krasińskiego.

Rysunki pałacu przedstawione na 7 tablicach (każda podpisana przez architekta) były już gotowe 15 czerwca 1860 r. Budowę pałacu rozpoczęto jeszcze w 1860 r. a na początku 1862 r. trwały prace wykończeniowe. Z 12 stycznia tego roku pochodzą projekty werand przy tym pałacu (przy elewacji frontowej i tylnej) wykonane w Krasnem przez Adolfa Schimmelpfenniga.

Wygląd pałacu w Krasnem możemy odtworzyć na podstawie zachowanych projektów Zygmunta Rospendowskiego oraz fotografii z 1870 r. istniejącego już budynku. Pałac był budynkiem murem, otynkowanym i podpiwniczonym. Został założony na planie silnie wydłużonego prostokąta z nieznacznie wystającymi od strony elewacji frontowej i ogrodowej ryzalitami środkowymi oraz silnie wystającymi ryzalitami skrajnymi. Wszystkie ryzality różnej wielkości. Asymetryczna bryła pałacu składała się z kilku członów o zróżnicowanej wysokości. Dwukondygnacyjny ryzalit środkowy został poprzedzony w elewacji frontowej gankiem.

Do części ryzalitowej przylegały z dwóch stron skrzydła (z prawej strony jednokondygnacyjne, a z lewej dwukondygnacyjne). Z kolei do każdego z tych skrzydeł przylegały po 2 ryzalitty boczne (dwukondygnacyjne, z wyjątkiem trzykondygnacyjnego ryzalitu bocznego od strony ogrodowej). Wszystkie partie budynku zostały przykryte osobnymi, niskimi dachami, co powiększało wrażenie rozczłonkowanej bryły. Oszczędne zastosowanie detalu skupiło się w budynku na delikatnym obramieniu okien oraz półkolistych wnękach z rzeźbami. Jedynie ryzalit środkowy otrzymał bogatszą dekorację (kolumny ganku oraz ozdobne łuki zamykające trzy okna drugiego piętra). Nad nimi, na osi środkowej tego ryzalitu znajdował się kartusz herbowy a na elewacjach ryzalitów pierwszego piętra elewacji frontowej i ogrodowej umieszczono w niszach popiersia słynnych Polaków.

Wnętrze pałacu rozplanowano bardzo racjonalnie. Pomieszczenia reprezentacyjne umieszczono na parterze w części centralnej (sień, jadalnia, salon, pokój bawialny). W skrzydle prawym pomieszczenia związane z administracją majątku (kancelaria, kasa oraz pokój rządcy), zaś pokoje mieszkalne w lewym skrzydle i prawym ryzalicie od strony elewacji ogrodowej.

Pod względem stylowym pałac w Krasnem należał do popularnego w architekturze 2. połowy XIX w. stylu nawiązującego do nieregularnej willi włoskiej. Takie cechy pałacu jak asymetryczna bryła składająca się z zestawionych ze sobą prostokątnych, o różnej wysokości członów, nakrytych dwuspadowym dachem o szerokich okapach, są typowe dla tego nurtu w architekturze. Także oszczędnie stosowany detal jest charakterystyczny dla budowli w stylu willi włoskiej. Zaś popularne w tym typie architektury połączenie elementów murowanych z drewnianymi znalazło tutaj zastosowanie w drewnianych elementach werand.

Obok pałacu Rospendowskiego zaprojektował także 2 drewniane budynki gospodarcze, które zrealizowano zapewne także około 1862 r. Jeden z nich miał pełnić funkcję mieszkania dla służby, zaś drugi był pomieszczeniem mającym mieścić kuchnię, pralnię i spiżarnię. Wygląd tego nieistniejącego już dziś budynku możemy odtworzyć na podstawie projektów Zygmunta Rospendowskiego oraz zdjęcia z 1870 r. pokazującego elewację ogrodową pałacu stojący obok wymieniony wyżej dom dla służby. Wydaje się, że budynek ten o rozczłonkowanej bryle, niskim rozłożystym dachu z charakterystyczną dekoracją z wycinanych w desce elementów można zaliczyć do nurtu architektury naśladowującego typ drewnianej willi szwajcarskiej.

Po zakończeniu robót budowlanych związanych z pałacem Ludwik Krasiński zajął się przekształcaniem parku. Jedyna zachowana o nim wzmianka została napisana w 1895 r. Jej autor pisze, że „park jest urządzony w stylu francuskim i nie posiada starodrzewia”. Na podstawie tej informacji możemy wnioskować, że został założony niedługo przed 1895 r.

Także z inicjatywy Ludwika rozległy park został otoczony murem z bramą wjazdową, przez którą drogą zataczając łuk wiodła do pałacu. Zapewne w latach 1870-1890 Ludwik Krasiński wznosi następny obiekt założenia, którym jest neogotycka wieża usytuowana przy bramie wjazdowej. Przedstawiony tu obiekt został wymurowany z cegły (nie tynkowany) i ozdobiony białym detalem. Wieża została założona na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu. Pierwotnie była trójkondygnacyjna z dwukondygnacyjną przybudówką, zwieńczoną krenelażem. Na narożniku południowo-zachodnim w górze znajdowała się ozdobna wieżyczka wyprowadzona powyżej krenelażu wieży. Przybudówka przylegająca do wieży, założona została na planie prostokąta, została przykryta dwuspadowym dachem o kalenicy prostopadłej do ściany wieży. Architektem projektującym neogotycką wieżę w Krasnem był zapewne Wincenty Rakiewicz.

W tym czasie styl neogotycki uważany był za szczególnie właściwy dla budowli w posiadłościach wiejskich. Formy architektury neogotyckiej najpełniej wyrażały ideę izolacji,

kojarzyły się z pojęciem obronności czy niedostępności dla postronnych. Charakter „obronny” budynku w Krasnem został podkreślony przez usytuowanie go przy bramie wjazdowej. W świadomości współczesnych budowle w tym stylu miały kojarzyć się ze średniowieczną, rycerską genealogią rezydencji właściciela. Nawrót do architektury wiążącej się z dawnymi dziejami wynikał z osobistych rodowych ambicji inwestora. Wydaje się, że taką treść ideową wyrażała wieża w Krasnem, a jej średniowieczna szata zewnętrzna miała podkreślić starożytną metrykę rodu Ludwika Krasieńskiego. Wieża miała jednocześnie pełnić funkcję pawilonu parkowego. Umieszczenie tarasu widokowego na jej szczycie sugeruje, że miała ona być także punktem widokowym, skąd można było oglądać malowniczą okolicę Krasnego. Funkcję taką dla budowli w stylu neogotyckim stosowano chętnie już wcześniej, w 1. połowie XIX w., w parkach krajobrazowych prywatnych rezydencji.

W tym samym czasie z inicjatywy Ludwika Krasieńskiego zbudowano w pobliżu neogotyckiej wieży budynek mieszkalny dla służby dworskiej. Obiekt ten był na pewno zbudowany przed 1895 r., gdyż widać go na zdjęciu z tego samego roku pokazującym wieżę, zaś wygląd istniejącego dziś budynku nie wskazuje, że mógłby on powstać dużo wcześniej. Jest to obiekt murowany z cegły, zbudowany na planie prostokąta, dwutraktowy. Bryła budynku zwarta, dwukondygnacyjowa, z użytkowym poddaszem, została przykryta dwuspadowym dachem, pokrytym dachówką. Charakterystyczną cechą obiektu były ozdobne elementy konstrukcyjne łączące skrajne elementy szczytowe, które zostały usunięte podczas ostatniego remontu w 1981 r.

W skład założenia w Krasnem wchodziło szereg innych budynków gospodarczych. Zabudowa gospodarcza składała się z kilku grup obiektów. Główne podwórze gospodarcze z dominującym budynkiem spichlerza położone było na południe pałacu. W skład tej grupy wchodziły m.in. budynek bukaciarni oraz budynek mieszczący dziś pomieszczenia administracyjne i warsztaty. Na wschód od pałacu usytuowano inną grupę z okazałym budynkiem tzw. Białej Stajni, otoczonej kilkoma drewnianymi budynkami, m.in. ujeżdżalnią, drobiarnią i drewnianą chałupą.

Następną grupę stanowi zespół usytuowany na południowy-zachód od pałacu, przy drodze prowadzącej do głównego podwórza gospodarczego, gospodarczego składający się z 3 obór. Prawdopodobnie w skład zabudowy gospodarczej wchodziło także szereg innych obiektów, czego dowodem mogą być niezidentyfikowane budynki gospodarcze występujące na zdjęciach pokazujących majątek Ludwika Krasieńskiego w 1870 r. Na podstawie informacji z literatury wiemy, że był tu także duży budynek owczarni, usytuowany na zachód, przy drodze prowadzącej do pałacu. Biorąc pod uwagę liczebność tych budynków, wielkość poszczególnych obiektów (niektóre z nich przewyższały znacznie pałac) a także znaczny obszar, który zajmowały, można powiedzieć o dużej skali zabudowy gospodarczej. Wielkość tej zabudowy w stosunku do rezydencji mieszkalnej odzwierciedlała dążenie Ludwika Krasieńskiego, aby Krasne było przede wszystkim wzorowym i przodującym w skali Kraju majątkiem ziemskim. Rozmieszczenie budynków gospodarczych wskazuje, że w ich rozplanowaniu kierowano się charakterystyczną dla XIX w. zasadą polegającą na oddzieleniu budynków pomocniczych od pałacu. Budynki gospodarcze zostały odizolowane od pałacu grupami parkowej zieleni, wysokim murem ogrodzenia i drogą, która biegła wzdłuż ogrodzenia i zataczając łuk prowadziła do głównego podwórza gospodarczego. Idea odseparowania rezydencji mieszkalnej od zespołu obiektów gospodarczych została pokreślona przez wybudowanie obok siebie dwóch oddzielnych bram, z których jedna wiodła przez park do pałacu, zaś druga prowadziła do podwórza gospodarczego. Całkowite i konsekwentne przeprowadzenie koncepcji odseparowania pomieszczeń reprezentacyjnych od gospodarczych zostało tutaj zakłócone przez istnienie wcześniejszych obiektów gospodarczych, jak np. znajdujący się na wschodnich krańcach parku budynek oficyny

pochodzący z przełomu XVIII/XIX w. Usytuowanie poszczególnych budynków tego zespołu nie wskazuje, aby kierowano się jakąś koncepcją kompozycyjną. Wydaje się, że w większości przypadków obiekty budowane były w wolnych miejscach w zależności od aktualnych potrzeb. W zespole gospodarczym w Krasnem nie widać innej powszechnej w XIX w. tendencji do ujednolicenia wyglądu tej zabudowy przez zastosowanie jednakowego wystroju zewnętrznego poszczególnych obiektów. Budowle gospodarcze w Krasnem reprezentują różne cechy stylowe architektury XIX w.

Po śmierci hrabiego Ludwika w 1895 r. nastąpił stopniowy upadek posiadłości. Krasne odziedziczyła jego córka Maria Ludwika, która w 1901 r. wychodzi za mąż za Adama Czartoryskiego.

Zespół dworski w Pęczkach-Kozłowo - składający się z: dworu (ok. 1930 r.) i parku oraz warstwy kulturowej zajmujący dz. Nr 190 oraz części działek nr 187 (droga dojazdowa) i nr 52 (koryto rzeki Sony-Pełty)

Parki zabytkowe

- **Krasne** - park krajobrazowy w stylu angielskim o polu powierzchni ok. 20 ha założony w XIX w. z inicjatywy Adama Czartoryskiego i Ludwika z Krasińskich, położony w granicach określonych istniejącym ogrodzeniem. Na początku XX wieku stary dworski park w Krasnem, uległ całkowitej przebudowie. Prace nad przebudową powierzone zostały Franciszkowi Szaniorowi, który na obszarze 22 ha otoczonych murem, zaprojektował park krajobrazowy. Szanior wykorzystał zachowane okazy starodrzewu oraz wprowadził wiele nowych gatunków drzew i krzewów, także egzotycznych. W tym celu zostały sprowadzone dobrze znoszące nasz klimat oryginalne gatunki znad Morza Śródziemnego oraz z Kanady;
- **Milewo-Szwejk** – park podworski z końca XIX w. o polu powierzchni ok. 3,8 ha;
- **Pęczki-Kozłowo** – park podworski z XIX w. o polu powierzchni ok. 5 ha;

Cmentarze

- **Krasne** – cmentarz rzymsko-katolicki, niemiecki (najstarszy nagrobek pochodzi z roku 1848);
- **Szlasz-Umiemy** – cmentarz rzymsko-katolicki (dawny cmentarz choleryczny);
- **Żbiki** - cmentarz żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej (1914-1918).

Pozostałe zabytki

- **Wieża ciśnień w Krasnem** - wystawiona w XIX wieku wieża w stylu neogotyckim dostarczająca wodę do zabudowań dworskich, miała na parterze i na piętrze pomieszczenia mieszkalne użytkowane przez służbę folwarczną. Początkowo pełniła rolę pawilonu parkowego z tarasem widokowym, skąd można było oglądać okolicę. Zaprojektowana przez Wincentego Rakiewicza wieża została zbudowana na planie prostokąta. Pierwotnie miała dwa piętra i dwukondygnacyjną przybudówkę zwieńczoną krenelażem. Na narożniku południowo-wschodnim u góry znajdowała się ozdobna wieżyczka. Z czasem przybramna wieża zaczęła pełnić funkcję użytkową. Wnętrze jej przekształcono na mieszkania dla służby folwarcznej. Tutaj na parterze i piętrze mieszkali w latach 1885-1907 Nowotkowie. Ojciec Mateusz (przyszłego działacza robotniczego Marcelego) - był masztalerzem u Ludwika Krasińskiego, a później został dozorcą majątku. Marcele Nowotko spędził tu dzieciństwo, tutaj chodził do szkoły i pracował jako pomocnik ogrodnika. W latach 1933-1990 w wieży urządzono muzeum pamięci Marcelego Nowotki. Od roku 1990 siedziba Gminnego Ośrodka Kultury w Krasnem.

Obecnie mieści się tu Muzeum Rodu Krasińskich z salami tematycznymi dotyczącymi Rodu Krasińskich, Stadniny Koni, Kolejki wąskotorowej, Kościoła.

- **Mławska Kolej Dojazdowa** - kolej mławska, podobnie jak wiele wąskotorówek PKP, ma rodowód wojenny. Jej trasę zaczęto wytyczać 7 lipca 1915 roku. Już następnego dnia wyspecjalizowane oddziały niemieckie zaczęły budować punkt przeładunkowy w Mławie. Jeszcze w lipcu drogę żelazną ułożoną z prześel patentowych szerokości 600 mm można było dojechać do Przasnysza. W tym czasie front niemiecko-rosyjski przesunął się nieco na wschód. Wydano rozkaz wydłużenia trasy. Pod koniec sierpnia dotarła ona do Pasiek, przystanku na linii Wyszaków - Ostrołęka. Ministerstwo Kolei Żelaznych przejęło wąskotorówkę 10 lipca 1920 roku. Nieco później z inicjatywy powiatu ułożono tor z Ciechanowa do Gruduska. W Ciechanowie powstał punkt styczny z koleją normatywną. Tam też zbudowano parowozownię. Na przełomie lat czterdziestych i pięćdziesiątych kolej mławska przejęła odcinki wąskiego toru należącego do cukrowni "Krasiniec" i "Ciechanów". Pociągi pasażerskie kursowały wówczas z Mławy do Zamościa oraz z Ciechanowa do Gruduska i Krasnego. W latach 1961 i 1962 tor szerokości 600 mm przekuto na 750 mm. Dalsza historia potoczyła się według scenariusza znanego również na innych wąskotorówkach. Transport samochodowy okazał się konkurencją za silną dla ciuchci. Podróżni coraz chętniej zamieniali twarde ławki w pociągach PKP na wygodne siedzenia a autobusach PKS, a dotychczasowi klienci rezygnowali z usług kolei. Zaczęto zmniejszać liczbę pociągów pasażerskich, zawieszać przewozy, rozbierać poszczególne odcinki.

6.1.4. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków

Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków położonych na gminy Krasne, zamieszczono w Tabeli 13. Wśród nich 5 obiektów znajduje się w wojewódzkim rejestrze zabytków, należą do nich:

- kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z najbliższym otoczeniem w Krasnem (nr rej. A-56),
- zespół zabudowy mieszkalnej i gospodarczej wraz z parkiem w Krasnem (nr rej. A-66),
- układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej (nr rej. A-273),
- zespół dworski w Pęczkach Kozłowie (nr rej. A-279),
- kościół parafialny pw. Św. Mateusza Apostoła wraz z otaczającym drzewostanem w Zielonej (nr rej. A-117).

Tabela 13. Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze gminy Krasne

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
1	Augustów	Budynek mieszkalny (dwór)	Augustów 12	koniec XX w.	centrum wsi przy drodze gminnej	-	zaniedbany
2	Augustów	Budynek mieszkalny (oficyna dworska)	Augustów 11	koniec XX w.	centrum wsi przy drodze gminnej	-	zaniedbany
3	Barańce	Budynek gospodarczy	Barańce 15	1933 r.	centrum wsi przy drodze powiatowej Zielona - Wola Wierzbowska	-	dobry
4	Barańce	Budynek mieszkalny	Barańce 16	ok. 1930 r.	centrum wsi przy drodze powiatowej	-	dobry

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
		(dawna szkoła)			Zielona - Wola Wierzbowska		
5	Brzozowo Wielkie	Budynek gospodarczy	Brzozowo Wielkie 11	I połowa XX w.	w centrum miejscowości	-	zły
6	Dąbki	Krzyż przydrożny	Dąbki	1887 r.	przy drodze gminnej do wsi Dąbki	-	dobry
7	Filipy	Krzyż przydrożny	Filipy	1883 r.	skrzyżowanie drogi Kozin-Zielona z drogą do wsi Filipy	-	dobry
8	Kozin	Budynek mieszkalny	Kozin 28	I ćw. XX w.	przy drodze gminnej Kozin - Zielona	-	dobry
9	Kozin	Budynek gospodarczy	Kozin 33	I ćw. XX w.	przy drodze gminnej Kozin - Żbiki	-	dobry
10	Kozin	Budynek mieszkalny	Kozin 34	I ćw. XX w.	przy drodze gminnej Kozin - Zielona	-	dobry
11	Kozin	Kapliczka przydrożna	Kozin	1884 r.	przy drodze gminnej do wsi Kozin	-	dobry
12	Krasne	kościół wraz z najbliższym otoczeniem	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	3 kw. XVI w.	centrum miejscowości	A-56 1.12.1953 r.	dobry
13	Krasne	brama przy kościele	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	XV-XVII-XIX w.	centrum miejscowości	-	dobry
14	Krasne	mur przy kościele	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	XV-XVII-XIX w.	centrum miejscowości	-	dobry
15	Krasne	plebania	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	1799, 1840 r.	centrum miejscowości	-	dobry
16	Krasne	garaż (wozownia)	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	pocz. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
17	Krasne	budynek gospodarczy (stajnia)	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	pocz. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
18	Krasne	budynek gospodarczy	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	pocz. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
19	Krasne	Zespół zabudowy mieszkalnej i gospodarczej – folwarcznej wraz z parkiem	Krasne	---	teren parku i jego obrzeży, podwórza Stadniny Koni	A-66, 15.10.1981 r.	---
19.1		park	ul. Adama Mickiewicza 36	XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 25.01.1958 r.	dobry
19.2		wieża	ul. Adama Mickiewicza 40	1870-1895 r.	centrum miejscowości	A-66 26.06.1971 r.	bardzo dobry

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
19.3		budynek administracyjny z warsztatami	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.4		młyn	ul. Adama Mickiewicza 36	1920 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.5		ujeżdżalnia	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.6		spichlerz	ul. Adama Mickiewicza 36	I połowa XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.7		budynek magazynowy - bukaciarnia	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.8		budynek gospodarczy	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
19.9		budynek gospodarczy	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
19.20		budynek mieszkalny (dawna Ochronka)	ul. Adama Mickiewicza 36	1 kw. XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	zaniedbany
19.21		warsztat naprawczy	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
19.22		budynek gospodarczy stajnia (dawna obora)	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.23		budynek gospodarczy stajnia (dawna obora)	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.24		budynek mieszkalny (oficyna dworska)	ul. Adama Mickiewicza 36	XVIII-XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.25		brama wjazdowa na teren Stadniny	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.26		mur wokół parku	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	obrzeża parku i zabudowy mieszkalno-gospodarczej	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
19.27		ruiny willi Ericha Kocho (pałacu Krasińskich)	ul. Adama Mickiewicza 36	---	w południowej części parku	A-66, 15.10.1981 r.	zaniedbany
19.28		budynek mieszkalny	Plac Ludwika Krasińskiego 1	XIX w.	centrum miejscowości przy plebani	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
20	Krasne	wozownia	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1910 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	-	dobry
21	Krasne	budynek mieszkalny	ul. Komisji Edukacji Narodowej 1	XIX w.	centrum miejscowości	-	dobry

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
22	Krasne	budynek mieszkalny	ul. Adama Mickiewicza 36A	ok. 1930 r.	za bramą wjazdową do Stadniny Koni	-	dobry
23	Krasne	budynek mieszkalny (podworski)	ul. Adama Mickiewicza 36C	ok. 1900 r.	w obrębie podwórze Stadniny Koni Krasne	-	dobry
24	Krasne	stacja trafo	ul. Adama Mickiewicza 36	---	w obrębie podwórze Stadniny Koni Krasne	-	dobry
25	Krasne	kapliczka przydrożna	ul. Adama Mickiewicza 5	XIX w.	przy wjeździe na posesję	-	dobry
26	Krasne	kapliczka	Krasne	XIX w.	w parku w Krasnem	-	dobry
27	Krasne	kapliczka	ul. Komisji Edukacji Narodowej 1	1933 r.	centrum miejscowości	-	dobry
28	Krasne	cmentarz parafialny	ul. Leśna	---	centrum miejscowości	-	dobry
29	Krasne, Krasne-Elżbiecin, Zalesie, Węzewo, Żbiki, Żbiki-Gawronki	przestrzenny układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej	---	ok. 1930 r.	przebieg przez teren gminy	A-273 25.03.1994 r.	dobry
30	Krasne-Elżbiecin	budynek mieszkalny	Krasne-Elżbiecin 18	ok.1900 r.	przy drodze gminnej przez wieś	-	dobry
31	Milewo-Ruszczyń	krzyż przydrożny	Milewo-Ruszczyń	1885 r.	przy drodze gminnej przez wieś	-	dobry
32	Milewo-Szwejk	budynek gospodarczy (podworski)	Milewo-Szwejk	I ćw. XX w.	w obrębie byłej bazy Szwejk - Stadniny Koni Krasne	-	dobry
33	Milewo-Szwejk	budynek gospodarczy (podworski)	Milewo-Szwejk	I ćw. XX w.	w obrębie byłej bazy Szwejk - Stadniny Koni Krasne	-	dobry
34	Milewo-Szwejk	budynek gospodarczy (podworski)	Milewo-Szwejk	I ćw. XX w.	w obrębie byłej bazy Szwejk - Stadniny Koni Krasne	-	dobry
35	Milewo-Szwejk	park podworski	Milewo-Szwejk	XIX-XX w.	w obrębie byłej bazy Szwejk - Stadniny Koni Krasne	-	zaniedbany
36	Mosaki-Rukle	budynek gospodarczy	Mosaki-Rukle 9	ok. 1920 r.	centrum wsi przy drodze gminnej	-	dobry
37	Mosaki – Stara Wieś	budynek mieszkalny	Mosaki – Stara Wieś 25	ok. 1920 r.	centrum wsi przy drodze powiatowej	-	zaniedbany
38	Nowa Wieś	budynek mieszkalny	Nowa Wieś 2	ok. 1930 r.	centrum miejscowości	-	dobry
39	Pęczki-Kozłowo	zespół dworski	Pęczki-Kozłowo	ok. 1930 r.	centrum wsi	A-279, 14.05.1994	dobry
39.1		budynek mieszkalny (dawny dwór)	Pęczki-Kozłowo 17	ok. 1930 r.	centrum wsi		dobry
39.3		park podworski	Pęczki-Kozłowo	ok. 1930 r.	centrum wsi		dobry
40	Szłasy-Leszcz	krzyż przydrożny	Szłasy-Leszcz	1881 r.	przy drodze gminnej do wsi	-	zaniedbany

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
41	Wężewo	budynek mieszkalny	Wężewo 7	1 ćw. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
42	Zalesie	budynek mieszkalny	Zalesie 62	ok. 1930 r.	przy drodze powiatowej przez wieś	-	dobry
43	Zalesie	budynek mieszkalny	Zalesie 66	1 ćw. XX w.	przy drodze powiatowej przez wieś	-	dobry
44	Zalesie	krzyż przydrożny	Zalesie	ok. 1910 r.	przy drodze powiatowej na granicy miejscowości Krasne - Zalesie	-	dobry
45	Zalesie	kapliczka przydrożna	Zalesie	ok. 1935 r.	przy drodze powiatowej na granicy miejscowości Krasne - Zalesie	-	dobry
46	Zielona	kościół parafialny p.w. św. Mateusza Apostoła wraz z otaczającym drzewostanem	Zielona	XVIII w.	centrum miejscowości przy drodze powiatowej Krasne - Ciechanów	A-117, 22.03.1962 r.	dobry
47	Zielona	dzwonnica	Zielona	koniec XIX w.	centrum miejscowości przy drodze powiatowej Krasne - Ciechanów	-	dobry
48	Zielona	cmentarz parafialny	Zielona (Szłasy-Umiemy)	II połowa XIX w.	przy drodze gminnej Zielona – Milewo-Rączki	-	dobry
49	Zielona	budynek mieszkalny	Zielona 14	I ćw. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
50	Zielona	budynek mieszkalny	Zielona 18	pocz. XX w.	centrum miejscowości	-	dobry
51	Zielona	budynek mieszkalny	Zielona 21	ok.1930 r.	centrum miejscowości	-	dobry
52	Zielona	budynek gospodarczy	Zielona 21	ok.1930 r.	centrum miejscowości	-	dobry
53	Zielona	budynek mieszkalny	Zielona 35	ok.1930 r.	centrum miejscowości	-	dobry
54	Zielona	budynek mieszkalny	Zielona 26	ok.1930 r.	centrum miejscowości	-	dobry
55	Zielona	dwór	Zielona	koniec XIX w.	centrum miejscowości	-	dobry
56	Żbiki	budynek gospodarczy (podworski)	Żbiki	I ćw. XX w.	---	-	dobry
57	Żbiki	budynek gospodarczy (podworski)	Żbiki	I ćw. XX w.	---	-	dobry
58	Żbiki	spichlerz	Żbiki	ok. 1930 r.	---	-	dobry
59	Żbiki-Gawronki	kapliczka przydrożna	Żbiki-Gawronki	2 ćw. XX w.	przy drodze gminnej do wsi	-	dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków, 2015 r. oraz danych z Wojewódzkiego Mazowieckiego Urzędu Ochrony Zabytków.

6.1.5. Archeologia

Na zasoby zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne (obiekty i warstwy zlokalizowane w terenie), jak i ruchome zabytki (przedmioty) z nich pochodzące. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je za źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”. Tym samym mamy wskazane dwa wymiary jego ochrony – poznawczy (naukowy) i zachowawczy. Tendencje te od dawna ścierają się zarówno w teorii, jak i praktyce ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Są to jednocześnie dwa podstawowe kierunki w konserwatorstwie określające odpowiednio:

- I – badania wykopaliskowe, dokumentacyjne i inne, prowadzące do poznania poszczególnych stanowisk, zabytków czy problemów związanych z szeroko rozumianą przeszłością, w tym zwłaszcza w sytuacjach zagrożenia zniszczeniem lub uszkodzeniem substancji zabytkowej (nawarstwień, obiektów, materiałów i ich kontekstów),
- II – działania zmierzające do zachowania dla przyszłych pokoleń jak największej części archeologicznego dziedzictwa kulturowego w niezmienionej formie (także nienaruszonego i nieprzekształconego w wyniku badań).

Na analizowanym terenie zarejestrowano 19 śladów osadniczych, a także natrafiono na 9 osad. Zarówno osady, jak i ślady osadnicze pochodzą z okresu pradziejowego i historycznego. Warto także nadmienić, iż w gminie Krasne zlokalizowano kilka pradziejowych śladów osadnictwa: nie zostały one określone kulturowo oraz chronologicznie, wydają się jednak, iż pochodzą one z epoki neolitu bądź też z wczesnego brązu.

Z analizy kart Archeologicznych Zdjęć Polski (AZP) można stwierdzić, iż terenami najczęściej zamieszkałymi były małe doliny. W nich archeolodzy zastali taki oto obraz kulturowy: najstarszym rozpoznany obiekt na powyższych terenach jest znalezisko luźne pochodzące z neolitu. Najważniejsze obiekty archeologiczne na terenie gminy świadczą o znaczącym rozwoju na tym terenie kultury łużyckiej oraz osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Zabytki pozyskane z badań powierzchniowych to przede wszystkim materiał ceramiczny i narzędzia krzemienne.

W świetle badań AZP rozpoznane dotychczas osadnictwo w gminie Krasne nie przedstawia się zbyt imponująco. Wydaje się jednak, iż taki stan może wynikać z niedostatecznego rozpoznania terenu, dlatego też należałoby przeprowadzić badania weryfikujące obecny stan wiedzy. Należy również powrócić do analizy materiałów już pozyskanych w celu dokładniejszych określeń pod względem zarówno kulturowych, jak i chronologicznym.

Wykaz stanowisk archeologicznych położonych na obszarze gminy Krasne, zamieszczono w Tabeli 14. Żadne ze stanowisk nie jest wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków natomiast 30 z nich znalazło się w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Tabela 14. Wykaz stanowisk archeologicznych położonych na terenie gminy Krasne

Lp.	Miejscowość	Nr i stan miejscowości	Obiekt	Datowanie	Obecna funkcja	Nr obsz. AZP	Nr stan. na obsz. AZP
1	Barańce	1	Ślad osadnictwa	XVI w.	rolnicza	41-64	7
2	Grabowo-Gęsie	1	Ślad osadnictwa starożytnego	XIV-XV w.	rolnicza	42-65	9
3	Iłówko	1	Ślad osadnictwa – późna epoka brązu – okres halsztacki	---	rolnicza	43-66	8
4	Jażwiny	2	Osada	---	rolnicza	41-64	2
5	Jażwiny	3	Punkt osadniczy	---	rolnicza	41-64	3
6	Jażwiny	1	Ślad osadniczy	XIV-XV w.	rolnicza	41-64	1

7	Kozin	1	Ślad osadnictwa	---	rolnicza	42-65	1
8	Kozin	2	Ślad osadniczy – wczesna epoka żelaza, późny okres halsztacki, wczesny okres lateński	---	rolnicza	42-65	3
9	Kozin	3	Ślad osadnictwa starożytnego	---	rolnicza	42-65	4
10	Kozin	4	Ślad osadnictwa starożytnego	---	rolnicza	42-65	7
11	Kozin	5	Znalezisko luźne - neolit	---	rolnicza	42-65	8
12	Kamienice-Ślesice	5	Ślad osadnictwa	---	rolnicza	42-64	17
13	Milewo-Brzegędy	1	Ślad osadniczy	---	rolnicza	43-65	15
14	Milewo-Szwejki	2	Osada	XIV-XV-XVI w.	rolnicza	43-65	22
15	Milewo-Szwejki	1	Nieokreślony	---	rolnicza	43-65	9
16	Mosaki-Rukle (Iłwko)	3	Ślad osadnictwa –późny okres halsztacki - okres lateński	---	rolnicza	43-66	31
17	Mosaki-Rukle	1	Cmentarzisko późnego okresu wpływów rzymskich	---	rolnicza	43-66	30
18	Mosaki-Stara Wieś (Iłwko)	2	Ślad osadnictwa – okresu epoki brązu	IV-V w.	rolnicza	43-66	25
19	Pęczki-Kozłowo	2	Osada	XV - 1 połowa XVI w.	rolnicza	41-64	6
20	Pęczki-Kozłowo	1	Ślad osadniczy	---	rolnicza	41-64	5
21	Szlaszy Żalne	1	Ślad osadnictwa – kultura łużycka, cmentarzisko późny okres wpływów rzymskich	---	rolnicza	42-65	10
22	Szlaszy Żalne	4	Osada – późny okres halsztacki – wczesny okres lateński	---	rolnicza	42-65	13
23	Szlaszy Żalne	2	Ślad osadnictwa – kultura łużycka, późna epoka brązu – okres halsztacki	---	rolnicza	42-65	11
24	Szlaszy Żalne	3	Osada starożytna – okres wpływów rzymskich	---	rolnicza	42-65	12
25	Węzewo	1	Osada okresu wpływów rzymskich	---	rolnicza	42-66	14
26	Zalesie	1	Ślad osadniczy – późne łużyce	---	rolnicza	42-66	19
27	Zalesie	2	Osada okresu wpływów rzymskich	---	rolnicza	42-66	21
28	Żbiki	3	Ślad osadnictwa – wczesna epoka brązu	---	rolnicza	42-65	6
29	Żbiki	2	Osada – późna epoka brązu – okres halsztacki	---	rolnicza	42-65	5
30	Żbiki	1	Ślad osadniczy	---	rolnicza	42-65	2
31	Kamienice-Ślesice	2	Ślad osadniczy – przełom średniowiecza i nowożytności	XV-XVII w.	rolnicza	42-64	14
32	Kamienice-Ślesice	4	Punkt osadniczy - nowożytność	XVII w.	rolnicza	42-64	16
33	Szlaszy-Żalne	5	cmentarzisko ciałopalne	---	rolnicza	42-64	59
34	Szlaszy-Żalne	6	Ślad osadniczy - nowożytna	XVII w.	rolnicza	42-64	60
35	Szlaszy-Żalne	8	Punkt osadniczy, Osada –przełom średniowiecza i nowożytności	XV-XVII w.	rolnicza	42-64	62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, 2016 r.

6.2. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Duże nagromadzenie zabytkowych obiektów i elementów układu przestrzennego stanowi niezaprzeczalny walor turystyczny gminy Krasne. Nie można jednak pominąć zagrożeń, jakie dla historycznych elementów struktury przestrzennej stanowią: w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej (często niedoinwestowanej przez długie lata) powodujący jej dekapitalizację, presja związana z rozwojem społeczno – gospodarczym (wprowadzanie nowych funkcji wymagających dostosowania zabudowy), presja związana z usprawnieniem układu komunikacyjnego i pozostałych elementów infrastruktury technicznej. Stąd powstają różnorodne napięcia i konflikty w stanie zabudowy i zagospodarowania przestrzeni, stanowiące bariery rozwoju.

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANICE KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

W związku z brakiem opracowanego audytu krajobrazowego dla województwa mazowieckiego, na terenie gminy Krasne nie obowiązują rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

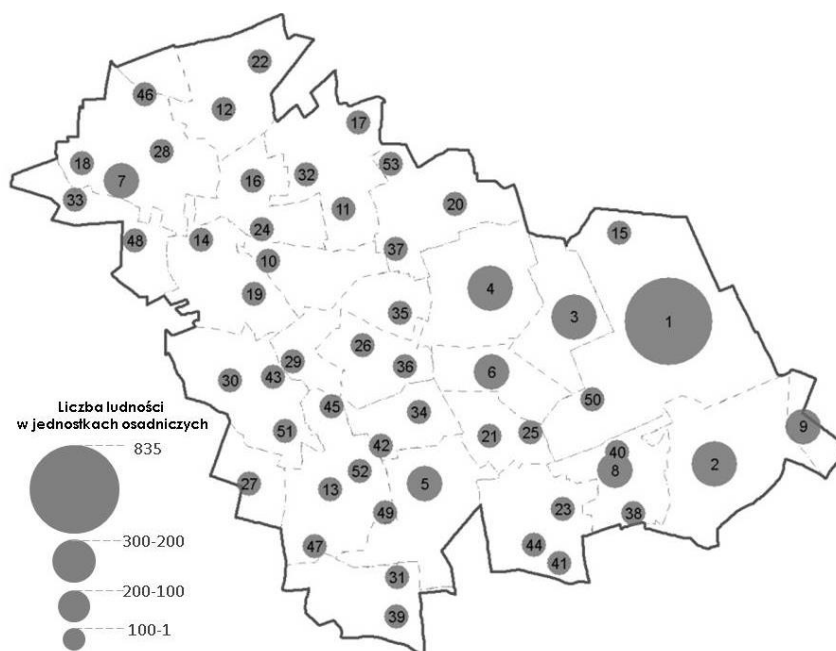
8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Zgodnie ze stanem na dzień 26 listopada 2015 r. gminę Krasne zamieszkiwało 3 846 osób. Stanowi to ok. 7 % ogółu mieszkańców powiatu przasnyskiego i klasyfikuje gminę na przedostatnim miejscu pod względem liczby mieszkańców wśród wszystkich gmin powiatu. Na terenie gminy wyróżnić można 53 jednostki osadnicze o zróżnicowanej liczbie ludności (Tabela 15, Rycina 3).

Tabela 15. Liczba ludności na terenie gminy Krasne w podziale na jednostki osadnicze

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców	18	Barańce	58	37	Żbiki-Starki	24
1	Krasne	835	19	Szlasy-Umiemy	58	38	Iłówko	23
2	Zalesie	289	20	Żbiki-Gawronki	57	39	Milewo-Brzegędy	21
3	Wężewo	274	21	Kurowo	53	40	Godacze	18
4	Żbiki	206	22	Dębowa Karczma	52	41	Zielonki	18
5	Milewo-Szwejki	197	23	Mosaki-Rukle	51	42	Milewo-Tabuły	17
6	Kozin	153	24	Szlasy-Leszczce	49	43	Grabowo Gęsie	15
7	Pęczki-Kozłowo	135	25	Kurówko	44	44	Łyszkowo	14
8	Mosaki-Stara Wieś	112	26	Gorąca	43	45	Milewo-Kulki	13
9	Krasne-Elżbiecin	103	27	Nowokrasne	40	46	Gustawin	12
10	Zielona	92	28	Jaźwiny	36	47	Dąbki	8
11	Nowe Żmijewo	82	29	Niesiołbódy	32	48	Kamienice-Ślesice	8
12	Bartoldy	72	30	Grabowo Wielkie	29	49	Milewo-Gawary	7
13	Milewo-Rączki	71	31	Milewo-Ruszczyzny	29	50	Grabówko	6
14	Szlasy Żalne	63	32	Brzozowo Małe	27	51	Helenów	6
15	Augustów	62	33	Kraski-Ślesice	27	52	Milewo-Bylice	2
16	Brzozowo Wielkie	62	34	Nowa Wieś	26	53	Żbiki-Antosy	1
17	Stary Janin	60	35	Żbiki-Kierzki	26	SUMA		3842
			36	Filipy	24			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne (stan na 26.11.2015 r.)

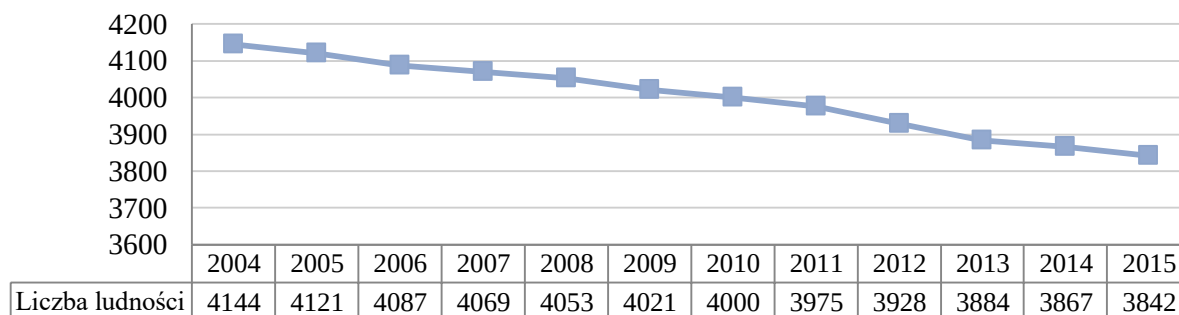

Rycina 3. Rozmieszczenie oraz wielkość jednostek osadniczych w Gminie Krasne, stan na 15.11.2015 r.
Oznaczenia liczbowe zgodnie z numeracją w Tabeli 15

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne)

Średnia gęstość zaludnienia dla obszaru całej gminy kształtuje się na poziomie 38 osób na km² (wskaźnik dla powiatu przasnyskiego: 44 osób/km²). Rozmieszczenie ludności ma charakter rozporozony i nierównomierny. Największą miejscowością pod względem liczby ludności jest Krasne (ok. 22% mieszkańców całej gminy), kolejne charakteryzują się kilkukrotnie mniejszą liczebnością (Zalesie – 289, Wężewo – 274, Żbiki - 206) a w ponad 80 % jednostkach osadniczych liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób (Rycina 3). Największa koncentracja ludności występuje w zachodniej części gminy.

Na przestrzeni lat 2004-2015 odnotowano niewielki przyrost ludności (średnio o 5 osób) w jedenastu jednostkach (Augustów, Brzozowo Wielkie, Gorąca, Jażwiny, Kurówko, Łyszkowo, Mosaki-Stara Wieś, Nowa Wieś, Stary Janin, Szlasy-Leszczce, Zielonki)⁶. Jednak w większości jednostek osadniczych położonych na terenie gminy od 2004 roku obserwuje się stałą tendencję spadkową liczby mieszkańców, co jest zbieżne z ogólnym trendem występującym w gminie (Wykres 7) oraz w powiecie przasnyskim.

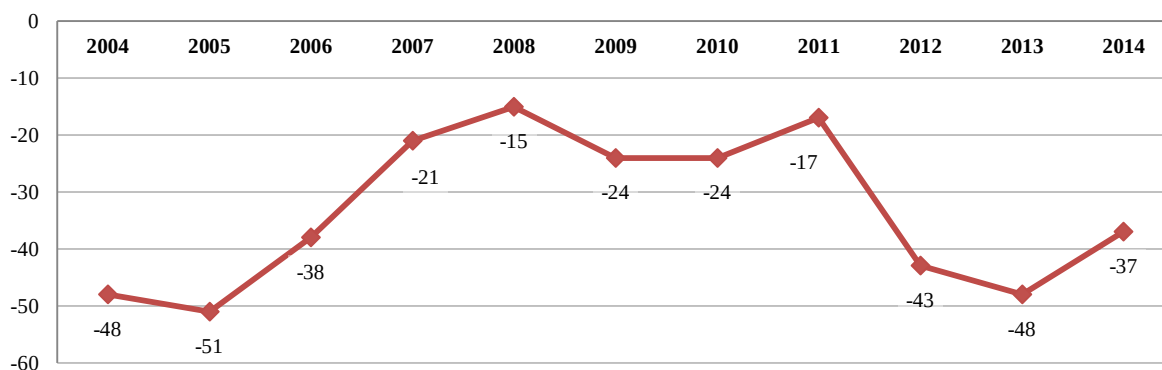

Wykres 7. Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Krasne w latach 2004-2015

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne)

⁶ Na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne

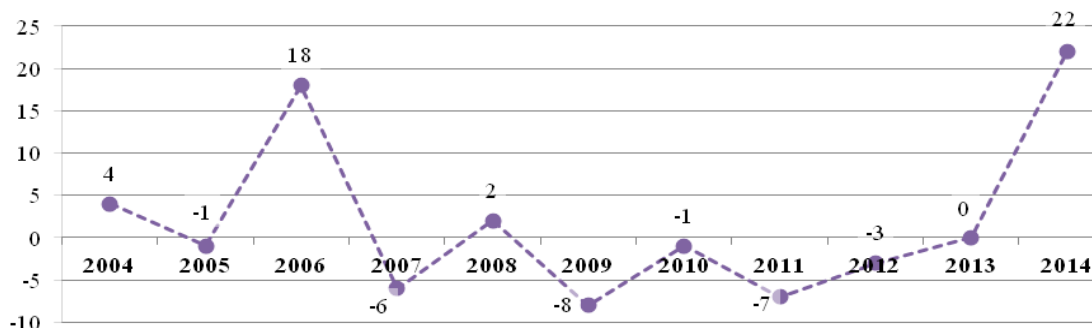
Negatywne zmiany, związane ze zmniejszaniem się liczby ludności gminy, spowodowane są w znacznym stopniu odpływem ludności – o czym świadczy wskaźnik salda migracji wewnętrznych pozostający od 2004 roku na ujemnym poziomie (Wykres 8). Średnia wartość wspomnianego wskaźnika dla okresu 10-letniego wynosi -30. Sytuacja w gminie nie jest zjawiskiem odosobnionym bowiem wskaźnik salda migracji dla całego powiatu przasnyskiego w ostatnim 10-leciu pozostawał ujemny (średnia w latach 2004-2014: - 215).

Wykres 8. Wartość wskaźnika salda migracji wewnętrznych na terenie gminy Krasne w latach 2004-2015

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS)

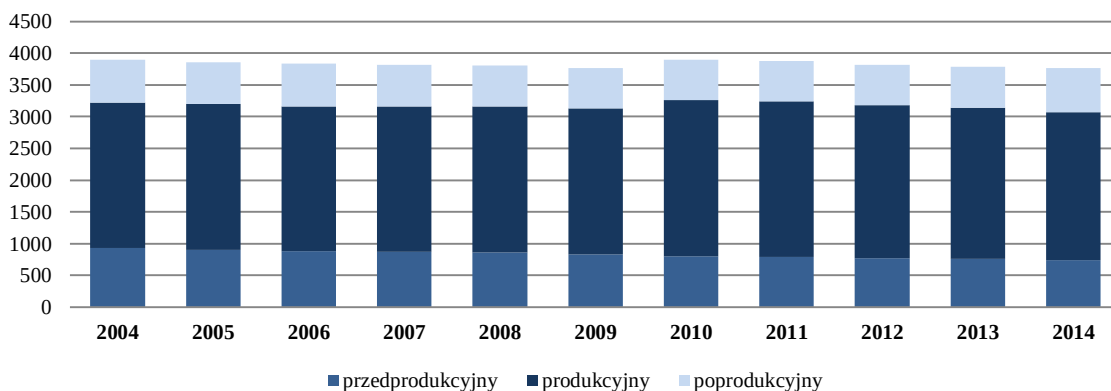
Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego dla gminy w latach 2004-2014 była zróżnicowana (Wykres 9). Od 2007 roku pozostawał on jednak na ujemnym poziomie. Znaczna zmiana nastąpiła w 2014 roku – odnotowano największy przyrost naturalny w całym analizowanym okresie. Wystąpiła wtedy również widoczna dysproporcja ze względu na płeć (wskaźnik dla mężczyzn: 18, wskaźnik dla kobiet: 4).

Wykres 9. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie Krasne w latach 2004-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS)

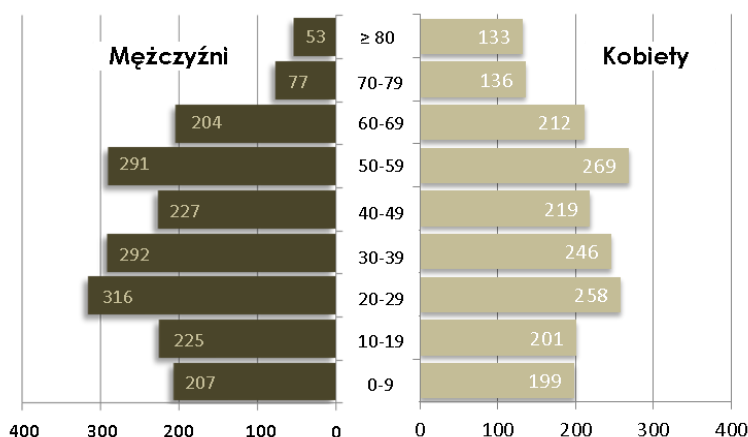
W strukturze wiekowej mieszkańców gminy Krasne od 10 lat dominuje ludność w wieku produkcyjnym (powyżej 17 roku życia), która od 2008 roku stanowi ponad 60% ogółu ludności (Wykres 10). W 2014 roku wśród osób w wieku produkcyjnym ponad 60% stanowiły osoby w wieku mobilnym. W okresie 10-letnim udział poszczególnych grup wiekowych pozostawał prawie na stałym poziomie. Obserwowany jest niewielki wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (o 1% w porównaniu z rokiem 2004) oraz spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (o 4% w porównaniu z rokiem 2004). Wskazane tendencje obrazują powolne starzenie się społeczeństwa gminy co jest zbieżne z ogólnym trendem występującym w Polsce.

Wykres 10. Ludność gminy Krasne w podziale na grupy wiekowe w latach 2004-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

Analizując strukturę płci ludności gminy Krasne można zauważyć dominację mężczyzn prawie we wszystkich grupach wiekowych (Wykres 11). Największa występuje wśród osób w wieku 20-39 lat – w 2014 roku mężczyzn było ponad 100 więcej niż kobiet. Odmienne zjawisko można zauważyć natomiast wśród najstarszych grup wiekowych (osoby od 70 roku życia wzwyż), gdzie kobiety stanowiły prawie 70% ogółu mieszkańców gminy. Podobna sytuacja występuje w powiecie przasnyskim a całe zjawisko dostrzegalne jest również wśród społeczeństwa całego kraju i związane jest z nadumieralnością mężczyzn.

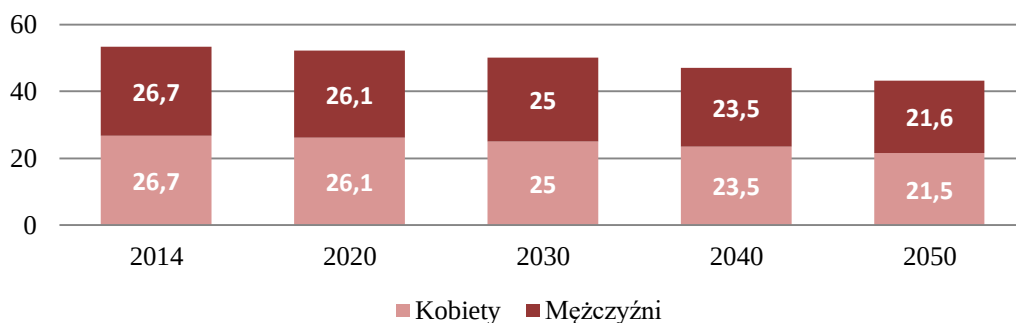

Wykres 11. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Krasne w podziale na płeć (stan na 2014 rok)

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

8.2. PROJEKCJE DEMOGRAFICZNE NA 2023 ROK

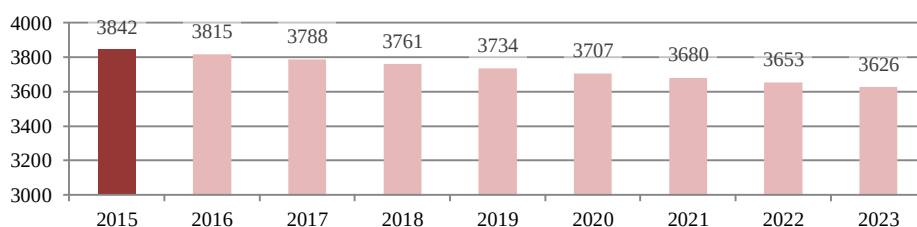
Na podstawie zmiany liczby ludności w latach 2004-2014 oraz prognozy zmiany liczby ludności dla powiatu przasnyskiego do 2050 r. (Wykres 12) należy wnioskować, że liczba ludności na terenie powiatu będzie systematycznie, ale niegwałtownie spadać.

Wykres 12. Ludność w 2014 roku oraz prognoza ludności na lata 2020-2050 dla powiatu przasnyskiego

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Statystyczne Vademecum Samorządowca GUS)

Trend ten powinien zostać więc zachowany w gminach zlokalizowanych na terenie powiatu – w tym w gminie Krasne. Na podstawie średniej wartości zmian w liczbie ludności gminy Krasne obliczonej dla ostatniego 10-lecia wyznaczono przybliżoną prognozę zmian w liczbie ludności gminy Krasne do 2023 roku (Wykres 13)⁷.

Wykres 13. Prognozowana zmiana liczby ludności w latach 2015-2023

(Źródło: opracowanie własne)

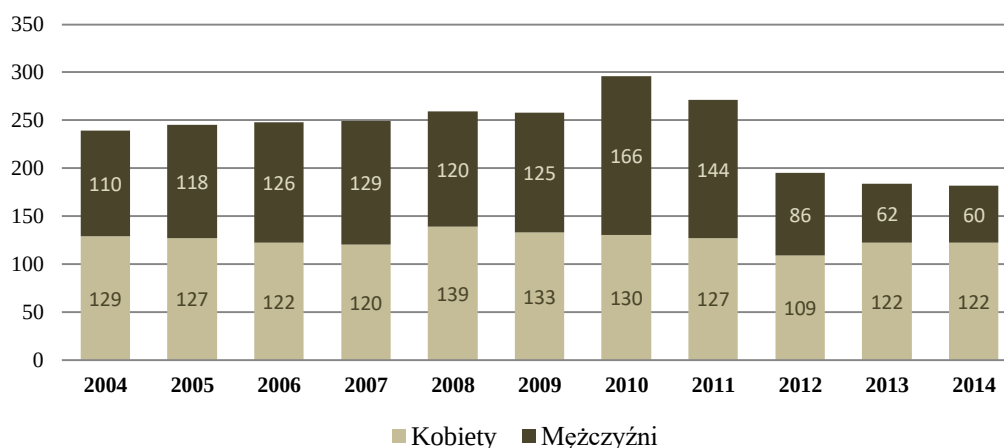
8.3. RYNEK PRACY

8.3.1. Stan zatrudnienia i bezrobocie

Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2014 r. liczba ludność pracującej w gminie Krasne wynosiła 182 osoby⁸ - co stanowi jedynie niecałe 5% wszystkich mieszkańców gminy. Od 2010 roku obserwuje się systematyczny spadek liczby zatrudnionych oraz wzrost udziału kobiet w ogólnej liczbie osób zatrudnionych (Wykres 14).

⁷ Wskazana prognoza nie uwzględnia wszystkich uwarunkowań wpływających na zmiany liczby ludności i jest jedynie uproszczonym zobrazowaniem możliwych zmian, które nastąpiłyby przy zachowaniu obecnego tempa spadku liczby ludności.

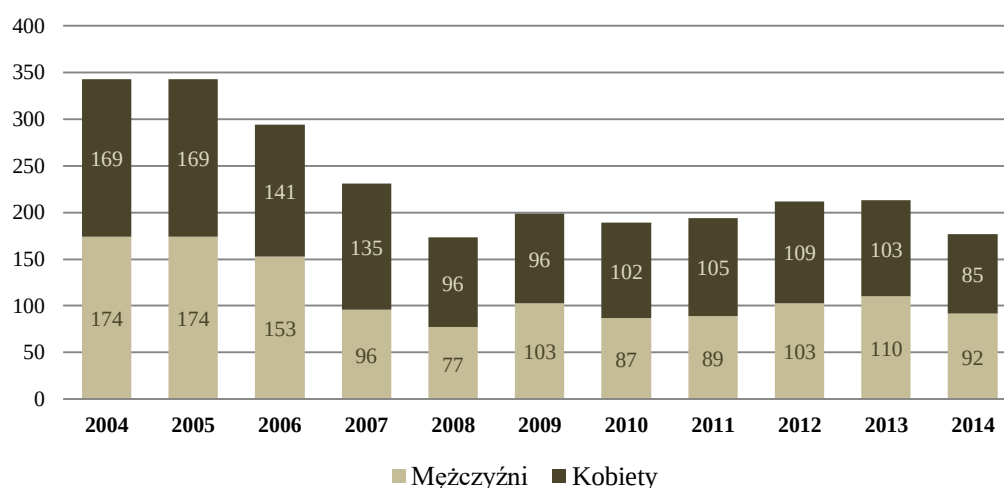
⁸Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach.

Wykres 14. Liczba osób zatrudnionych w gminie Krasne wg płci w latach 2004-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

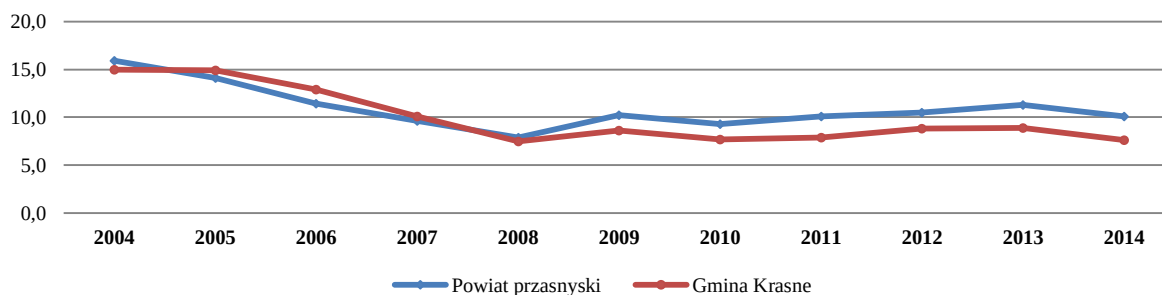
W 2014 roku na terenie gminy Krasne zarejestrowano 177 osób bezrobotnych, co stanowi ok. 5% bezrobotnych zarejestrowanych w całym powiecie przasnyskim. Na przestrzeni lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych wykazuje tendencję spadkową (spadek liczby bezrobotnych o ok. 50% w porównaniu z rokiem 2004) – Wykres 15.

Wykres 15. Zmiana liczby bezrobotnych zarejestrowanych mieszkańców w gminie Krasne na przestrzeni lat 2004-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym od 2008 roku utrzymuje się na podobnym poziomie - ok. 8% (Wykres 16). Wskaźnik ten kształtuje się podobnie dla całego powiatu przasnyskiego.

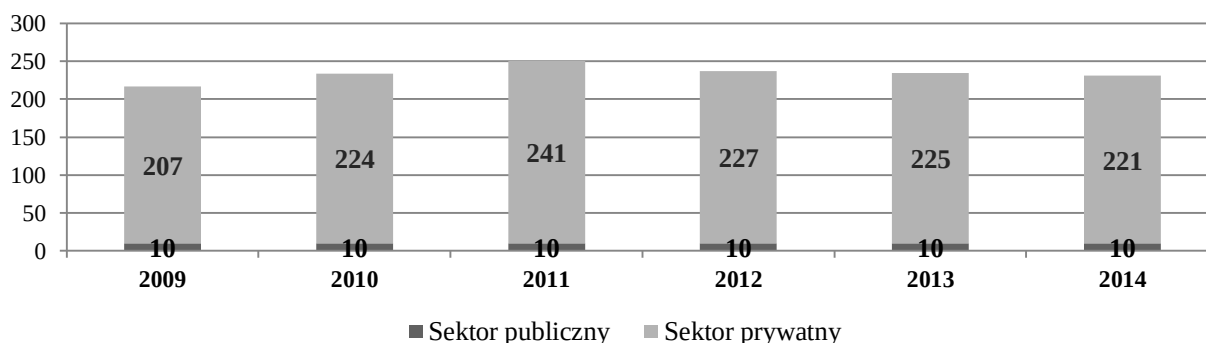

Wykres 16. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

8.3.2. Podmioty gospodarcze

Na terenie gminy Krasne aktualnie zarejestrowanych jest 231 podmiotów gospodarczych (liczba ta stanowi ok. 6,5% spośród wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie przasnyskim). Jedynie 10 jednostek zostało zakwalifikowanych do sektora publicznego z czego wynika, że sektor prywatny obejmuje 96% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Liczba podmiotów z sektora publicznego w latach 2009-2014 pozostawała bez zmian. Najwięcej podmiotów gospodarczych było zarejestrowanych w 2011 roku – ich liczba wyniosła wówczas 251. Od 2011 roku widoczny jest natomiast powolny spadek liczby podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego (Wykres 17).

Wykres 17. Zmiana liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2014

(Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)

Forma władania podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym charakteryzuje się dominacją osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – ok. 80% wszystkich podmiotów w sektorze prywatnym. Pozostałe formy własności posiadają znacznie mniejszy udział. Wśród podmiotów z sektora publicznego najczęściej należy do kategorii państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego (Tabela 16).

Tabela 16. Formy władania podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Krasne w 2014 roku

Formy władania podmiotów gospodarczych	Liczba jednostek
Sektor publiczny, w tym:	10
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	6
spółki handlowe	1
Sektor prywatny, w tym:	221
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	179
spółki handlowe	3
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2
spółdzielnie	3
fundacje	2
stowarzyszenia i organizacje społeczne	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS, 2014 r.

Sektorowa struktura podmiotów gospodarczych (Tabela 17) charakteryzuje się niewielką dominacją podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych w tym motocykli (21,2%) oraz budownictwem (17,7%). Stosunkowo duży udział ma również sekcja rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa –14,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów, zaś przetwórstwo przemysłowe oraz transport i gospodarka magazynowa stanowią odpowiednio 9,1% i 7,8%. Wymienione sektory gospodarcze stanowią łącznie 70,5% wszystkich podmiotów zarejestrowanych w gminie.

Podmioty gospodarcze, które stanowią najmniejszy odsetek pod względem pełnionej działalności zaklasyfikowane są w sekcjach: edukacja (jeden podmiot), działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (po dwa podmioty).

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD2007 w 2014 r.

Seksja		Podmioty Gospodarki Narodowej			
		Prywatne	Publiczne	RAZEM	
				Liczba	%
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	33	1	34	14,7
C	Przetwórstwo przemysłowe	21	0	21	9,1
F	Budownictwo	41	0	41	17,7
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	49	0	49	21,2
H	Transport i gospodarka magazynowa	18	0	18	7,8
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	0	2	0,9
J	Informacja i komunikacja	2	0	2	0,9
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	0	5	2,2
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	0	3	1,3
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	1	10	4,3
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	0	9	3,9
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	2	8	3,5

P	Edukacja	1	3	4	1,7
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	1	8	3,5
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	2	4	1,7
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	13	0	13	5,6
RAZEM		221	10	231	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Powyższe dane wskazują, że gmina Krasne należy do rejonów o niskiej aktywności gospodarczej. Widoczne jest niedoinwestowanie w zakresie sfery usługowej, a także produkcyjnej.

8.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Głównym ośrodkiem usługowym gminy jest miejscowość Krasne. Liczba oferowanych w nim usług oraz układ komunikacyjny, podkreśla jego znaczenie dla miejscowości gminnych. Ośrodkiem uzupełniającym jest miejscowość Zielona.

Krasne skupia obiekty usługowe umożliwiające zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców. Skoncentrowane są tu usługi publiczne, kultury, zdrowia, sportu i oświaty. Swoją siedzibę ma tu Urząd Gminy oraz instytucje odpowiadające za bezpieczeństwo (Ochotnicza Straż Pożarna, Policja).

8.4.1. Oświata

Na terenie gminy zlokalizowanych jest pięć jednostek oświatowych, w tym: dwie placówki wychowania przedszkolnego, dwie szkoły podstawowe (Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Krasem, Szkoła Podstawowa w Zielonej) oraz jedna szkoła gimnazjalna (Gimnazjum Publiczne im. Ludwika Krasickiego w Krasnem). W 2012 roku ze względu na nieopłacalność utrzymania placówki została zlikwidowana szkoła podstawowa, która funkcjonowała we wsi Milewo-Szwejk.

Zgodnie z danymi na rok szkolny 2014/2015 liczba uczniów przypadających na jeden oddział w szkołach podstawowych wyniosła 14 osób, natomiast w gimnazjum 18 osób. Dane dotyczące liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjum w latach 2009-2015 obrazują ogólną tendencję spadkową (liczba uczniów zmniejszyła się o 49 w porównaniu z rokiem 2009) - Tabela 18. Na tej podstawie można wnioskować, że aktualna liczba placówek oświatowych jest wystarczająca, szczególnie biorąc pod uwagę bieżące uwarunkowania demograficzne.

Tabela 18. Liczba uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Krasne w latach 2009 - 2015

Rok szkolny	Liczba uczniów			SUMA
	Szkoła Podstawowa Krasne	Szkoła Podstawowa Zielona	Gimnazjum Krasne	
2009/2010	211	85	119	415
2010/2011	196	84	116	396
2011/2012	205	86	117	408
2012/2013	166	87	114	367
2013/2014	165	90	105	360
2014/2015	174	86	106	366

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne

8.4.2. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie gminy Krasne zlokalizowany jest jeden ośrodek zdrowia – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Krasnem zapewniający podstawowe usługi z zakresu opieki zdrowotnej. Usługi publiczne z związane z pomocą społeczną świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem. Ośrodek realizuje podstawowe zadania związane z przyznawaniem świadczeń materialnych potrzebującym mieszkańcom gminy oraz zapewnia dostęp do podstawowych usług opiekuńczych. Przy ośrodku funkcjonuje m.in. Grupa „Aniołki” zajmująca się pomocą osobom niepełnosprawnym i mająca na celu niwelować wykluczenie społeczne osób z dysfunkcjami zdrowotnymi.

8.4.3. Kultura

Do jednostek prowadzących działalność kulturalną w gminie Krasne można zakwalifikować Bibliotekę Publiczną w Krasnem (wraz z jej filią we wsi Zielona) oraz Gminny Ośrodek Kultury (GOK). Usługi zapewniane przez wspomniane jednostki mają podstawowy charakter. Wśród organizacji działających przy GOK Krasne znajdują się: Zespół Ludowy "KRASNE", Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Zielona” oraz kilka klubów: Klub Młodzieżowy, Klub Literacki, Klub Gitarowy, Klub Filmowy. Przy Gminnym Ośrodku Kultury funkcjonuje również Stowarzyszenie Miłośników Kultury Krasne. Działalność Stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej ogółu członków, a głównymi celami organizacji jest rozwijanie aktywności kulturalnej i artystycznej wśród dzieci i młodzieży, integracja środowiska twórców kultury oraz konfrontacja ich twórczości w zakresie występów, ekspozycji i wydawnictw, a także rozwijanie inicjatyw oraz talentów twórczych w ramach działalności społecznej Stowarzyszenia.

Jedną z najnowszych jednostek prowadzących działalność kulturowo-turystyczną jest Muzeum Rodu Krasińskich powstałe w odrestaurowanej zabytkowej wieży ciśnień w 2014 roku. Pełni ono funkcję uzupełniającą ofertę turystyczną północnego Mazowsza związaną z rodem Krasińskich. Zgodnie z założeniami ma współpracować z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, w którym znajduje się m.in. Dwór Krasińskich. Ma stać się również atrakcją dla turystów podróżujących zabytkową kolejką wąskotorową (Mława – Przasnysz – Krasne – Maków Mazowiecki).

8.4.4. Turystyka i rekreacja

Dostępność do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie Krasne pozostaje na stosunkowo niskim poziomie. Obiekty sportowe towarzyszą jedynie placówkom oświatowym. W gminie funkcjonują jednak Ludowy Klub Sportowy „ISKRA” Krasne oraz Uczniowski Klub Sportowy „MARATON”.

Aktualnie turystyka na terenie gminy ma małe znaczenie. Związane jest to przede wszystkim z nierozwiniętą infrastrukturą turystyczną w postaci obiektów noclegowych czy lokali gastronomicznych. Na terenie gminy nie odnotowuje się bowiem występowania obiektów hotelowo-gastronomicznych mogących pełnić zaplecze dla rozwoju turystyki. Jednak wśród najważniejszych walorów, które mogą stanowić podstawę do rozwoju funkcji turystycznej, należy wymienić obiekty i zespoły zabytkowe takie jak: Zespół Pałacowo-Parkowy w Krasnem, będący dawną siedzibą Rodu Krasińskich (obecnie na terenie funkcjonuje Stadnina Koni Krasne posiadająca bogatą tradycję i renomę), Muzeum Rodu Krasińskich zlokalizowane w budynku dawnej wieży ciśnień czy linia kolejki wąskotorowej relacji Mława – Maków Mazowiecki. Widoczne są również lokalne oraz ponadlokalne inicjatywy związane z rozwojem turystyki w gminie. Jedną z nich jest powstanie Lokalnej Organizacji Turystycznej Północnego Mazowsza (LOTPM) zrzeszającej kilkanaście jednostek samorządowych różnego szczebla w tym również Gminę Krasne. Głównym celem LOTPM

obok integracji działań samorządów w zakresie rozwoju turystycznego jest również zwiększenie liczby turystów oraz wzrost wpływów z turystyki.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Na terenie gminy Krasne mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia dotyczące przede wszystkim: przestępczości, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wystąpienia pożarów, wystąpienia podtopień, zagrożenia zanieczyszczenia środowiska oraz zagrożenia epizootyczne. Nie wyróżnia się natomiast obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych. Dodatkowo w granicach administracyjnych gminy nie odnotowano występowania zakładów prowadzących działalność stwarzającą ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej.

9.1. ZAGROŻENIE PRZESTĘPCZNOŚCIĄ ORAZ BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM

Za bezpieczeństwo publiczne w gminie Krasne odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu z jednostką terenową – Posterunkiem Policji w Krasnem. Służbę w gminnej jednostce pełni czterech policjantów. Gmina uznawana jest za stosunkowo bezpieczną a rejestrowane wykroczenia dotyczą drobnych przestępstw takich jak: kradzieże oraz kradzieże z włamaniem do budynków gospodarczych. Dodatkowo odnotowywane są przypadki prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

Na terenie gminy nie występują drogi o dużym natężeniu ruchu samochodowego w związku z czym zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym uznawane jest za niewielkie. Zgodnie z informacjami zawartymi w Strategii poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na obszarze województwa mazowieckiego w latach 2014-2020 cały powiat przasnyski charakteryzuje się występowaniem niewielkiej liczby zdarzeń drogowych w porównaniu z pozostałymi powiatami województwa. W 2013 roku odnotowano tam 377 zdarzeń drogowych, w tym jedynie 58 wypadków (liczba odnotowanych zgonów - 4).

9.2. ZAGROŻENIE POŻAROWE I MIEJSCOWE

Lasy położone na terenie gminy Krasne w większości zarządzane są przez Nadleśnictwo Ciechanów i zgodnie z Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu z 2011 roku oraz właściwym rozporządzeniem⁹ należą do II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie). Biorąc jednak pod uwagę niewielką lesistość gminy (4,6%) niebezpieczeństwo pożaru lasów nie stanowi poważnego zagrożenia dla całej jednostki.

Zagrożenie pożarowe może dotyczyć również terenów jednostek osadniczych. Do czynników podnoszących ryzyko pożarowe zaliczyć należy: rozwój infrastruktury, starzenie się instalacji elektrycznych we wsiach oraz nieumyślną działalność człowieka. Do miejsc narażonych na wystąpienie zagrożeń dla ludności i jej mienia można zakwalifikować również stacje paliw, na terenie których gromadzone są znaczne ilości cieczy oraz gazów palnych.

⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 9 lipca 2011 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U.2010 Nr137 poz.923)

W gminie Krasne funkcjonuje sześć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z czego pięć posiada strażnice (Tabela 19). Wszystkie jednostki podlegają Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Przasnyszu.

Tabela 19. Zestawienie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej działających na terenie gminy Krasne

Nazwa jednostki	Rok założenia	Liczba druhów	Wypożazenie
OSP Krasne	1922	26	samochody bojowe marki Star i MAN, samochód lekki marki Ford
OSP Pęczki-Kozłowo	1958	19	samochód marki Żuk
OSP Zalesie	1965	24	samochód marki Star
OSP Krasne-Elżbiecin	1981	15	brak strażnicy, samochód marki Żuk
OSP Zielona	1926	28	samochód marki Ford Transit
OSP Wężewo	1921	22	samochód bojowy marki Star, samochód pożarniczy Mercedes

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne

9.3. ZAGROŻENIE POWODZIAMI I PODTOPIENIAMI

Dla terenu gminy Krasne nie wyznaczono obszarów zagrożenia powodziowego, które zgodnie z przepisami szczegółowymi należałoby uwzględnić w polityce przestrzennej gminy. Mogą wystąpić natomiast lokalne podtopienia okolicznych pól uprawnych i łąk spowodowane wzrostem poziomu wód w rzece Pełta.

9.4. POZOSTAŁE ZAGROŻENIA

Dodatkowo na obszarze gminy Krasne może wystąpić zagrożenie epizootyczne oraz zagrożenie zanieczyszczenia środowiska spowodowane działalnością sektora rolniczego związanego z występującymi na tym terenie fermami chowu i hodowli zwierząt.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY KRASNE

10.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (2014 r.)

W lipcu 2014 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwalił Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (uchwała nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lipca 2014 r.), zwany dalej Planem.

Plan przyjmuje ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju województwa, rozumianego jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania podstawowych potrzeb zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Polityka równoważenia rozwoju będzie realizowana poprzez wykorzystanie i wspieranie zasobów, walorów i cech przestrzeni w ramach sześciu celów głównych określonych w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030:

1. przywrócenie i utrwalanie ładu przestrzennego;
2. podwyższenie konkurencyjności przestrzeni województwa mazowieckiego zarówno w ośrodkach miejskich jak i obszarów wiejskich;
3. poprawa spójności terytorialnej województwa mazowieckiego, będąca również podstawowym warunkiem procesów rozprzestrzeniania się rozwoju i wzrostu konkurencyjności;
4. poprawa dostępności Warszawy, ośrodków regionalnych i subregionalnych oraz miast powiatowych decydujących o wielofunkcyjnym potencjale rozwoju województwa;
5. kształtowanie struktur przestrzennych zapewniających poprawę i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych województwa;
6. zwiększanie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur wspierających obronność państwa.

W ujęciu ogólnym docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa mazowieckiego będzie determinowana przez historycznie ukształtowaną strukturę policentryczno-pasmową, składającą się z:

- policentrycznego układu sieci osadniczej;
- istniejących i projektowanych europejskich korytarzy transportowych;
- pasmowo powiązanych obszarów przyrodniczo-kulturowych;
- terenów rolnych i otwartych, wolnych od procesów urbanizacji.

Polityki przestrzenne wskazują sposób realizacji wizji przestrzennego zagospodarowania województwa mazowieckiego.

Odpowiednio dla przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz uwzględniając cele rozwoju wyrażone w strategii województwa, polityka przestrzenna została rozpisana na dziewięć polityk adresowanych do wybranych obszarów tematycznych i terytoriów. Są to:

1. Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa;
2. Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych;
3. Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa;
4. Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
5. Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego;
6. Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich;
7. Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska;
8. Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej;
9. Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa.

Polityka poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa

Polityka ta adresowana jest do całego obszaru województwa mazowieckiego i ma na celu poprawę efektywności struktur przestrzennych, przeciwdziałanie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy, kształtowanie zwartych jednostek osadniczych. Polega ona przede wszystkim na wprowadzeniu stref użytkowania o różnym charakterze zabudowy, a także stref funkcjonalno-przestrzennych w ośrodkach osadniczych województwa mazowieckiego.

Polityka ta uwzględnia działania zapisane w innych politykach przestrzennych np. działania na rzecz tworzenia systemu obszarów chronionych, z weryfikacją zasad zagospodarowania jednoznacznie określających warunki dopuszczalnego zainwestowania, działania na rzecz kształtowania krajobrazu, harmonijnie skomponowanego i zachowującego tożsamość kulturową i walory krajobrazowe, a także działania w zakresie systemu transportowego, kształtujące promienisto-obwodnicowy układ przestrzenny.

Plan ustala prowadzenie restrukturyzacji funkcjonalnej polegającej na kształtowaniu stref funkcjonalno-przestrzennych:

- centralnej – wielofunkcyjnego rozwoju administracyjnego, usługowego i mieszkaniowego;
- mieszkaniowej;
- zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego, kształtowania zielonych pierścieni i korytarzy ekologicznych;
- rozwoju przemysłowo-gospodarczego oraz obszarów koncentracji usług związanych z transportem.

W strefach funkcjonalno-przestrzennych należy przede wszystkim lokalizować inwestycje zgodne z funkcjami wiodącymi. Dopuszczalne mogą być również lokalizacje innych funkcji niż preferowane – o ile nie będą w kolizji z funkcjami wiodącymi.

Strefy te powinny być obowiązkowo wyznaczone w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz brane pod uwagę przy udzielaniu zgód na zmianę przeznaczenia terenów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

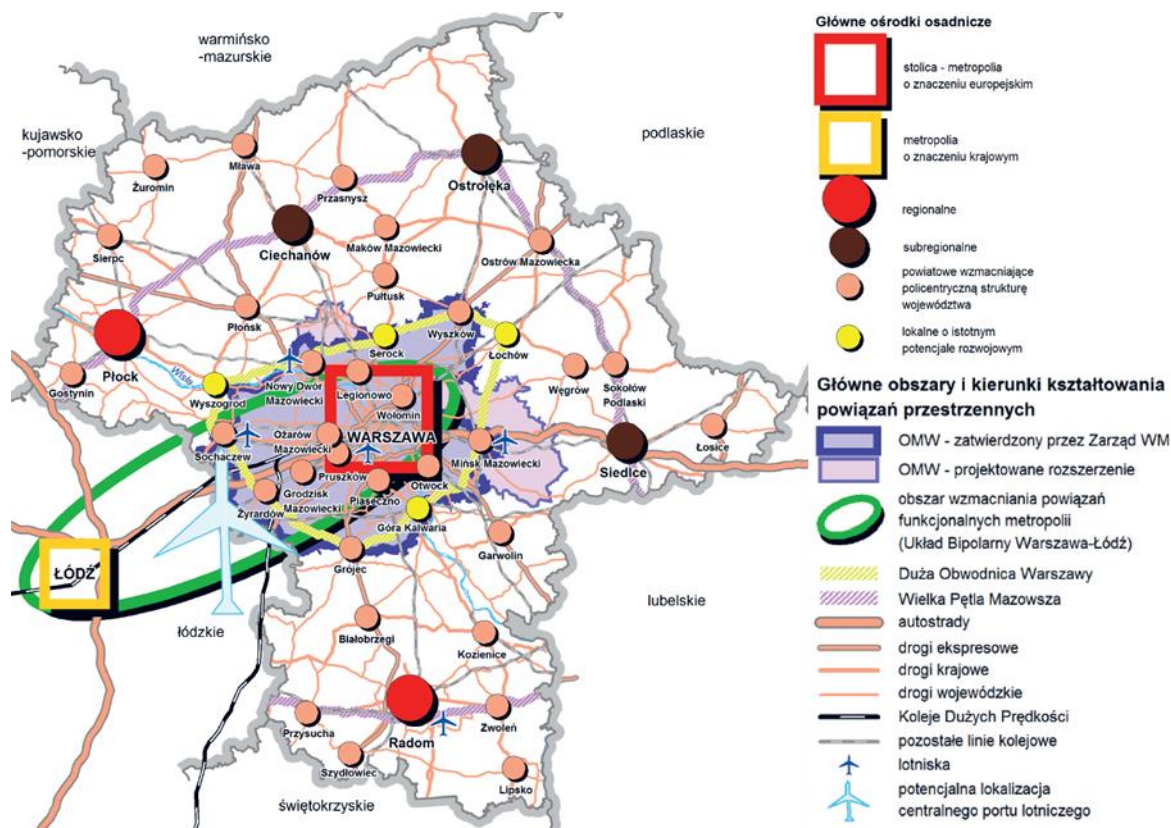
Polityka rozwoju przemysłu i wzrostu konkurencyjności wybranych ośrodków osadniczych

Polityka ta posiada wyraźne dwa cele. W wybranych obszarach są one tożsame: rozwój przemysłu jako priorytet strategicznego rozwoju województwa jest również głównym działaniem na rzecz rozwoju bazy ekonomicznej miast i ośrodków osadniczych oraz wzrostu ich konkurencyjności.

Rezultatem tej polityki, poza rozwojem przemysłu będzie:

- a) podniesienie rangi metropolii warszawskiej w systemie metropolii europejskich;
- b) wzmocnienie potencjału i wzrost konkurencyjności ośrodków regionalnych (Radomia i Płocka) - ośrodków równoważenia rozwoju;
- c) wzmocnienie potencjału i wzrost konkurencyjności ośrodków subregionalnych (Siedlec, Ostrołęki i Ciechanowa);
- d) wzmocnienie potencjału miast powiatowych oraz miast na Dużej Obwodnicy Warszawy jako ośrodków rozprzestrzeniających procesy dyfuzji rozwoju z metropolii warszawskiej i wspomagających procesy rozwoju ośrodków regionalnych i subregionalnych.

Najbliżej położonym miastem pełniącym rolę ośrodka osadniczego o znaczeniu powiatowym, wzmacniającym policentryczną strukturę województwa, jest Przasnysz. Z kolei Ciechanów został mianowany do rangi miasta o charakterze subregionalnym (Rycina 4).

Rycina 4. Kierunki rozwoju sieci osadniczej województwa mazowieckiego

(Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa)

Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa

Polityka ta będzie wdrażana w trzech wymiarach: poprzez system ustanowionych europejskich korytarzy transportowych oraz w oparciu o powiązania krajowe i wewnątrzregionalne. Obejmuje ona systemy o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i wojewódzkim z odniesieniami do ogólnych, koniecznych działań dotyczących rozwoju i poprawy układu powiatowego i lokalnego. Polityka ta ma na celu zwiększanie dostępności transportowej województwa mazowieckiego, poprawę spójności wewnętrznej i konkurencyjności regionu, integrację różnych systemów transportowych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju. Polityka ta powinna dążyć do wdrażania i stosowania nowoczesnych systemów zarządzania ruchem, poprawy efektywności energetycznej pojazdów oraz optymalizację łańcuchów logistycznych.

Polityka poprawy dostępności i efektywności transportowej uwzględnia przebieg przez województwo mazowieckie trzech ustanowionych paneuropejskich korytarzy transportowych oraz jednego postulowanego z międzynarodowym węzłem drogowo-kolejowym oraz lotniczym w Warszawie:

- KI Helsinki – Tallin – Ryga – Kowno – Warszawa. Wypełnienie tego korytarza stanowią: droga krajowa nr 8 Szypliszki – Suwałki – Augustów – Warszawa (Via Baltica) o projektowanych parametrach drogi ekspresowej oraz linia kolejowa E75 Rail Baltica Trakiszki – Białystok – Warszawa.

- KII Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa – Niżny Nowogród. Wypełnienie tego korytarza stanowi: autostrada A2 na kierunku Berlin - Warszawa – Mińsk, linia kolejowa E20 na kierunku Berlin – Kunowice – Warszawa – Terespol z obwodnicą towarową C-E20 na odcinku Łowicz – Skierniewice – Łuków.
- KVI Gdynia/Gdańsk – Warszawa – Katowice – Żylin – Ostrawa – Brześć, którego wypełnienie stanowi autostrada A1 i linia kolejowa E65 relacji Gdańsk – Warszawa – Katowice (w tym CMK). Drugie połączenie drogowe przez Warszawę to droga nr 7 na północ od Warszawy i droga nr 8 na odcinku południowo- zachodnim od Warszawy;
- korytarz postulowany KA Odessa – Konstanca – Kowel – Warszawa – Płock – Gdynia/Gdańsk, którego wypełnienie stanowią trasy ekspresowe S17, S7 i S10 oraz linie kolejowe nr 7, połączenie Modlin – Płock z ewentualną rozbudową w kierunku Włocławka, a docelowo także przedłużenie linii CMK na parametrach Kolei Dużych Prędkości.

Plan uwzględnia ponadto korytarze transportowe:

- w przebiegach proponowanych w ramach korytarzy sieci bazowej Transeuropejskiej Sieci Transportowej TEN-T:
 - Korytarz Morze Bałtyckie – Morze Adriatyckie;
 - Morze Północne – Morze Bałtyckie.
- w przebiegach proponowanych w ramach 30 Priorytetowych Osi Transportowych sieci TEN-T:
 - Oś nr 23 – korytarz kolejowy: Gdańsk – Warszawa – Brno/Bratysława – Wiedeń;
 - Oś nr 25 – korytarz drogowy: Gdańsk – Brno/Bratysława – Wiedeń;
 - Oś nr 27 – korytarz kolejowy: Warszawa – Kowno – Ryga – Tallin – Helsinki.
- w przebiegach proponowanych w ramach Kolejowych Korytarzy Transportowych:
 - Korytarz 5 –Gdynia – Katowice – Ostrawa/Żylin – Bratysława/Wiedeń – Klagenfurt – Udine – (Wenecja – Bolonia/Rawenna)/Triest/Graz – Maribor – Lublana – Koper/Triest;
 - Korytarz 8 – Bremerhaven/Rotterdam/Antwerpia – Akwizgran/Berlin – Warszawa – Terespol/Kowno.

Plan uwzględnia również działania Samorządu Województwa w ramach trzech międzynarodowych inicjatyw transportowych:

- budowy pasażersko-towarowego szlaku kolejowego Rail Baltica;
- budowy drogowo-kolejowego korytarza transportowego Bałtyk-Adriatyk;
- budowy drogowego szlaku transportowego Via Carpatia.

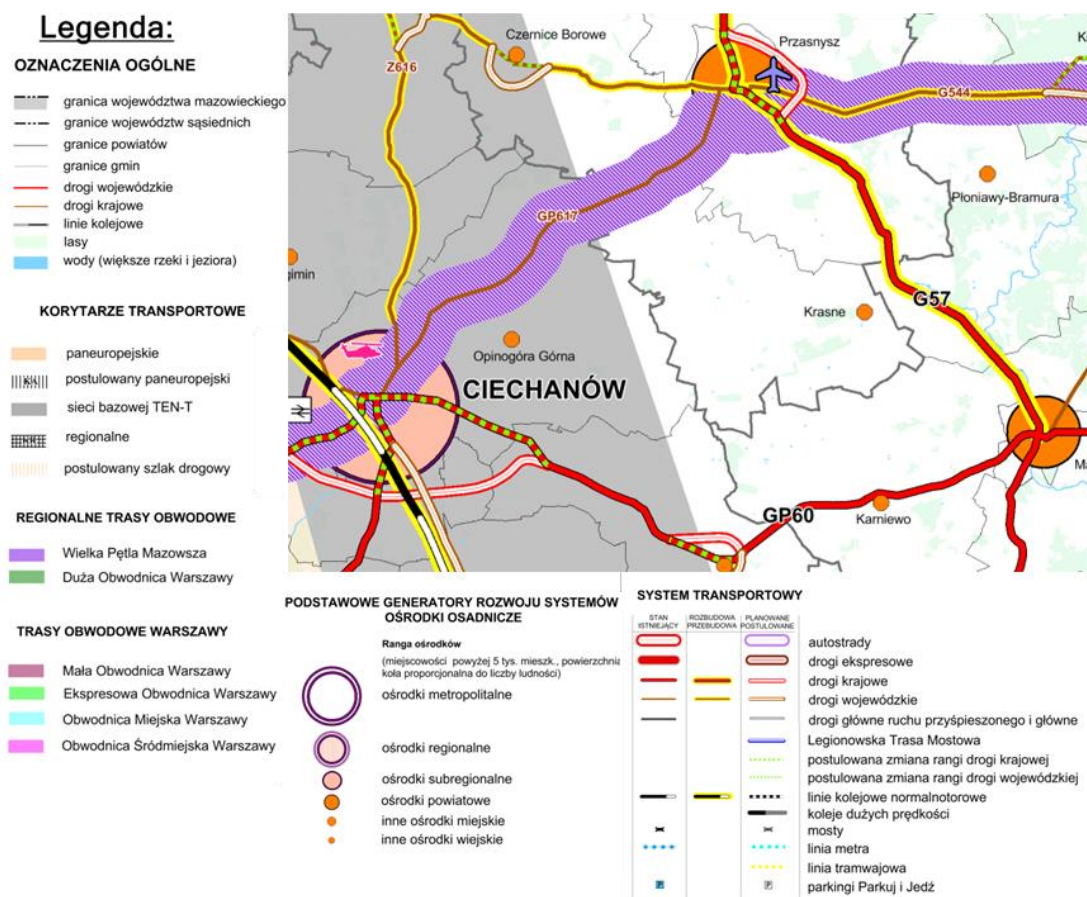
Oprócz wymienionych korytarzy europejskich, Plan ustala kształtowanie korytarza ponadregionalnego KR – Warszawa – Radom (Kielce) – na południe od Warszawy, tworzonego przez drogę nr 7 klasy S i linię kolejową nr 8 Warszawa – Radom – Kielce; oraz odcinek łączący Korytarz VI z postulowanym Korytarzem A Gdańsk/Gdynia – Płock – Warszawa – Kowel – Konstanca – Odessa tworzony przez drogę krajową nr 12 oraz linię kolejową Dęblin – Radom i jej przedłużenie relacji Radom – Tomaszów Mazowiecki.

Plan województwa ustala kształtowanie połączeń obwodnicowych województwa mazowieckiego, odciążających promienisty kształt podstawowego układu drogowego i zwiększający spójność i dostępność województwa – poprzez m.in. „Wielką Pętlę Mazowsza” – dostosowanie do standardu

klasy GP w oparciu o drogę krajową nr 60: Gostynin – Płock – Ciechanów – Maków Mazowiecki – Różan – Ostrów Mazowiecka, drogę wojewódzką nr 617 Ciechanów – Przasnysz, drogę wojewódzką nr 544 Przasnysz – Ostrołęka, drogę wojewódzką nr 627 Ostrołęka – Ostrów Mazowiecka – Małkinia – Kosów Lacki – Sokołów Podlaski, drogę krajową nr 63: Sokołów Podlaski – Siedlce – gr. województwa, drogę krajową nr 12: gr. województwa – Radom – autostrada A1; łączącą ośrodki regionalne i subregionalne: Radom, Płock, Siedlce, Ciechanów, Ostrołękę i pozwalającą włączyć się w system powiązań krajowych i międzynarodowych.

W pobliżu gminy Krasne (na pn.-zach.) przebiega droga wojewódzka nr 617, która ma stanowić fragment „Wielkiej Pętli Mazowsza”. Ponadto Plan ustala strategiczny układ budowy dróg w województwie mazowieckim przez budowę i przebudowę drogi krajowej nr 57 na odcinku Maków Mazowiecki – Przasnysz – Chorzele – granica województwa. Droga ta przebiega z kolei na wschód od granicy gminy Krasne. W relacjach między ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi województwa Plan zakłada wzmocnienie m.in. połączenia Ostrołęka – Ciechanów z wykorzystaniem dróg wojewódzkich nr 544 i 617 – przez Krasnosielc – Przasnysz – Ciechanów.

W zakresie transportu kolejowego za optymalne dla województwa mazowieckiego uznaje się rozwiązania, które zapewnią szybkie i efektywne połączenia ośrodków regionalnych i subregionalnych ze stolicą regionu i stolicami regionów ościennych, przy założeniu, że w obszarze metropolitalnym kolej będzie pełniła rolę wiodącego środka publicznego transportu zbiorowego dla jak największego obszaru. Przez obszar gminy Krasne ani w jego najbliższym sąsiedztwie nie przebiega żadna linia kolejowa normalnotorowa (Rycina 5).

Rycina 5. Kierunki rozwoju sieci transportowej w najbliższym sąsiedztwie gminy Krasne

(Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2014 r.)

Polityka rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Głównym celem rozwoju infrastruktury energetycznej na terenie województwa mazowieckiego jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu (a także kraju – ze względu na zlokalizowane w regionie kluczowe elementy krajowych i międzynarodowych systemów energetycznych). W celu zapewnienia niezawodności dostaw energii i paliw niezbędna jest dywersyfikacja źródeł oraz kierunków zasilania systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, gazu ziemnego i paliw płynnych, kształtowanie pierścieniowych układów sieci energetycznych o powiązaniach międzyregionalnych i międzynarodowych, rozproszenie źródeł energii, a także wzrost efektywności wytwarzania, przesyłania oraz zużycia energii i paliw. Kierunki rozwoju energetyki związane są także z realizacją pakietu klimatycznego UE, zakładającego ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wzrost udziału energii odnawialnej oraz poprawę efektywności energetycznej.

Ustalenia Planu mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego województwa mazowieckiego przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska dotyczą:

- rozwoju i proekologicznej modernizacji źródeł energii i paliw w regionie, w tym zwiększenia udziału wykorzystania energii odnawialnej,
- rozbudowy i modernizacji systemów przesyłu oraz dystrybucji energii i paliw, przede wszystkim na potrzeby dywersyfikacji źródeł i kierunków dostaw oraz poprawy efektywności funkcjonowania tych systemów – mapy przedstawiają planowane sieci energetyczne w lokalizacjach postulowanych, wymagających uściślenia na etapie planowania miejscowego.

Przez gminę Krasne przebiega międzynarodowa magistrala DN 1400 „Jamał” (z tłocznią gazu Lekowo k/Ciechanowa), która dostarcza gaz do krajowego systemu przesyłowego Polski w dwóch punktach wejścia, w tym na potrzeby zasilania Warszawy – we Włocławku (województwo kujawsko-pomorskie). Plan nie zakłada modernizacji tej magistrali w najbliższym czasie.

Polityka poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego

Polityka ta odnosi się do najważniejszych zidentyfikowanych zagrożeń występujących na terenie województwa mazowieckiego i polega przede wszystkim na określeniu kierunków działań i zadań minimalizujących te zagrożenia, a w przypadku ich wystąpienia ograniczania skutków. Celem tej polityki jest zwiększenie odporności kluczowych układów struktury przestrzennej województwa mazowieckiego związanych z ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi, zabezpieczenie przed działaniami szkodliwymi, a także wspieranie działań obronnych państwa. Na obszarze gminy Krasne zagrożenie powodziowe nie występuje. Nie ma tu także terenów zagrożonych ruchami masowymi i osuwiskami.

Polityka rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich

Polityka ta ma na celu przede wszystkim zrównoważone kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jak również wspieranie rozwoju działalności gospodarczej oraz wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych obszarów wiejskich. Jest zatem polityką wykorzystującą działania i zadania również innych polityk Planu.

W zakresie zrównoważonego kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ustala się:

- wzmocnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej:
 - sadownictwa i warzywnictwa, zwłaszcza w regionie grójecko-sochaczewskim i subregionie radomskim;
 - mleczarstwa, zwłaszcza w północno-wschodniej części województwa,

- produkcji mięsa, zwłaszcza w rejonach: plockim, mławsko-żuromińskim i siedleckim.
- ochronę przed presją urbanizacyjną najcenniejszych i najbardziej produktywnych elementów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (predestynowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu w województwie mazowieckim – w tym gmina Krasne, położona w obszarze opinogórskim), w drodze oddziaływania na gospodarkę przestrzenną przy pomocy narzędzi indykatywnych oraz prawnych;
- ograniczanie przeznaczania najlepszych gleb pod uprawy roślin energetycznych;
- przeciwdziałanie fragmentacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez działania na rzecz poprawy struktury obszarowej gospodarstw, prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe;
- ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze poprzez:
 - przeciwdziałanie przeznaczaniu przez gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem struktury użytków rolnych znajdujących się w miejscowościach, w których procedura zmian jest wdrażana;
 - uwzględnianie położenia i sąsiedztwa w procesie decyzyjnym;
- zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo (np. jako dopełnienia zielonych pierścieni wokół miast, zwłaszcza Warszawy), utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności;
- upowszechnianie działań rolno-środowiskowo-klimatycznych zapewniających rozwój gospodarki rolnej zintegrowanej z ochroną zasobów i walorów przyrodniczych, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego;
- działania na rzecz poprawy warunków glebowo-wodnych dla rolnictwa m.in. poprzez budowę i renowację infrastruktury nawadniającej i odwadniającej.

W zakresie wykorzystania potencjału kulturowego, ustala się główny zakres działań, który będzie polegał na:

- objęciu ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej, w tym układów ruralistycznych;
- rewitalizacji wsi poprzez inwestycje związane z ochroną zabytkowej i charakterystycznej dla poszczególnych regionów architektury;
- utrzymywaniu unikalnych tradycji wiejskich występujących w regionach etnograficznych, w tym wspieraniu imprez folklorystycznych, twórców ludowych oraz producentów wyrobów tradycyjnych;
- wykorzystaniu wartości kulturowych wsi do rozwoju turystyki, w tym agroturystyki;
- promowaniu regionalnych produktów turystycznych.

W zakresie poprawy warunków i jakości życia – ustala się główne działania polegające na:

- poprawie dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich, m.in. poprzez rozwój ponadlokalnych i lokalnych systemów infrastruktury transportowej, rozwój transportu publicznego (z preferencjami dla północnych i północnowschodnich obszarów województwa), a także modernizację istniejącej sieci drogowej (m.in. remonty, odnowa nawierzchni), zwłaszcza dróg powiatowych i gminnych istotnych dla powiązań wewnątrz-regionalnych;
- poprawie pewności zasilania w energię elektryczną obszarów wiejskich, m.in. poprzez budowę, modernizację oraz wymianę sieci i urządzeń elektroenergetycznych w zakresie niskich i średnich napięć, w szczególności w północnowschodniej części województwa;
- usprawnianiu usług publicznych podstawowego i średniego rzędu w zakresie edukacji, zdrowia i administracji;
- odnowy tkanki osadniczej ośrodków lokalnych i ponadlokalnych, oraz tworzeniu przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych;

- budowie i rozbudowie systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywnej sanitacji terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków;
- uporządkowaniu gospodarki odpadami zwierzęcymi oraz nawozami naturalnymi, w tym budowie płyt do składowania obornika oraz zbiorników na gnojówkę i gnojownicę;
- zwiększeniu nasycenia infrastrukturą ICT na wsi, szczególnie w gminach charakteryzujących się niskim wskaźnikiem dostępu do Internetu (peryferyjne obszary województwa), a także zapewnieniu mieszkańcom i podmiotom gospodarczym dostępu do systemu e-usług;
- rozwoju infrastruktury wodno-melioracyjnej, łagodzącej zagrożenia naturalne na obszarach wiejskich oraz przeciwdziałającej skutkom występowania zjawisk naturalnych, m.in. podtopieniom.

Rozbudowa lokalnego potencjału przemysłowego i wspieranie innowacyjności; główne działania będą polegały na:

- wykorzystywaniu lokalnej bazy surowcowej (w szczególności mleka, żywca, warzyw i owoców) dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego;
- wykorzystaniu odpadów i produktów ubocznych rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego dla celów energetyki odnawialnej np. do produkcji biogazu;
- rozwoju sieci współpracy producent-przetwórca;
- rozwoju organizacji producentów rolnych, w tym poprzez spółdzielczość i grupy producenckie w sektorze rolno-spożywczym;
- upowszechnianiu innowacyjnych technologii przechowywania i dystrybucji produktów żywnościowych;
- inicjowaniu i wspieraniu współpracy jednostek naukowo-badawczych i wyższych uczelni z przetwórcami i rolnikami w zakresie upowszechniania innowacyjnych rozwiązań związanych z nowoczesnymi metodami produkcji rolniczej dla przetwórstwa;
- wspieraniu tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

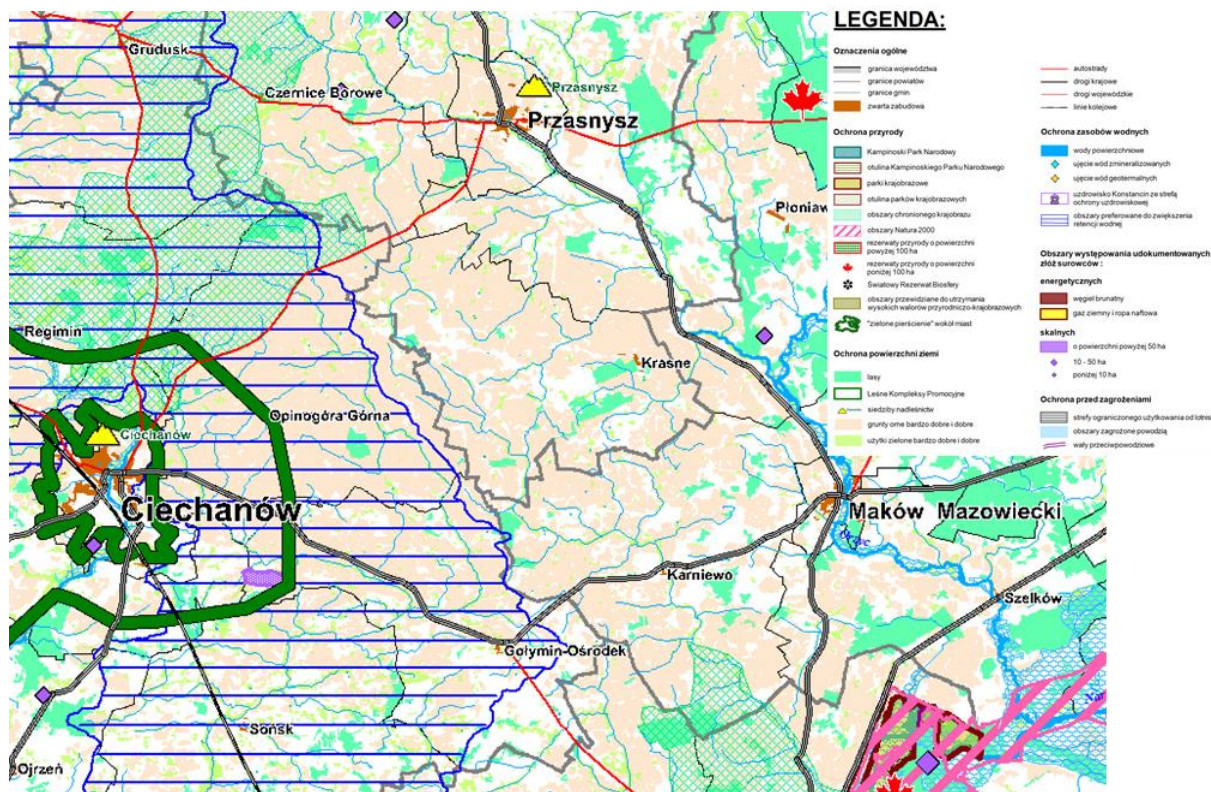
Polityka kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska

Polityka ta, poprzez swoje kierunki działań i zadania, ma na celu przede wszystkim dążenie do równowagi pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowanie trwałości procesów przyrodniczych, zaspokajających potrzeby społeczne z poszanowaniem zasady sprawiedliwości międzypokoleniowej. Cel ten jest realizacją zasady zrównoważonego rozwoju i oznacza takie gospodarowanie przestrzenią, które pomimo różnych działań społeczno-gospodarczych jest dostosowane do uwarunkowań środowiska przyrodniczego i zachowuje jego równowagę. Długofalowy rozwój musi opierać się na poszanowaniu i umiejętnym wykorzystaniu cech, zasobów i walorów środowiska, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ograniczanie antropopresji, stałą poprawę parametrów środowiska, jak też zachowanie naturalnych siedlisk przyrodniczych. W związku z uzyskanymi kompetencjami samorządu województwa w zakresie tworzenia form ochrony przyrody (parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w powiązaniu z innymi formami ochrony przyrody) polityka ta będzie polegać na weryfikacji i kształtowaniu obszarów ochrony zasobów i walorów przyrodniczych.

Polityka ta zmierzać będzie do stworzenia ciągłości przestrzennej systemu obszarów o cennych wartościach przyrodniczych oraz zapewnienia pomiędzy nimi powiązań ekologicznych (tworzenie spójnego systemu ochrony przyrody). Adresowana jest, co do zasady, do całego obszaru województwa, natomiast w ujęciu przestrzennym koncentrować się będzie na systemie dolin rzek,

zwartych obszarach leśnych, a także korytarzach ekologicznych, charakteryzujących się wysokim stopniem naturalnego pokrycia terenu.

Na obszarze gminy Krasne nie zostały utworzone obszarowe formy ochrony przyrody. Przez jej obszar nie przebiegają także korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym czy regionalnym. Plan na terenie gminy nie wskazuje także obszarów przewidzianych do utrzymania wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych (Rycina 6).

Rycina 6. Ochrona środowiska przyrodniczego w najbliższym sąsiedztwie gminy Krasne

(Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2014 r.)

Zintegrowana polityka opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

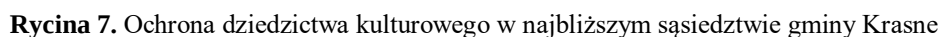
Ochrona dziedzictwa kulturowego jest częścią procesu kształtowania zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego w województwie i tożsamości kulturowej.

Ustalenia Zintegrowanej polityki opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej obejmują:

- zarządzanie zasobami dziedzictwa, ochronę i eksponowanie przestrzennych świadectw dziedzictwa, zwłaszcza najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej regionu;
- kształtowanie walorów krajobrazowych województwa oraz ochronę przestrzeni posiadających unikatowe lub specyficzne dla regionu walory krajobrazowe;
- zachowanie różnorodności kulturowej województwa, kształtowanie tożsamości regionalnej i historycznej oraz zapewnienie dostępności do zasobów dziedzictwa zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

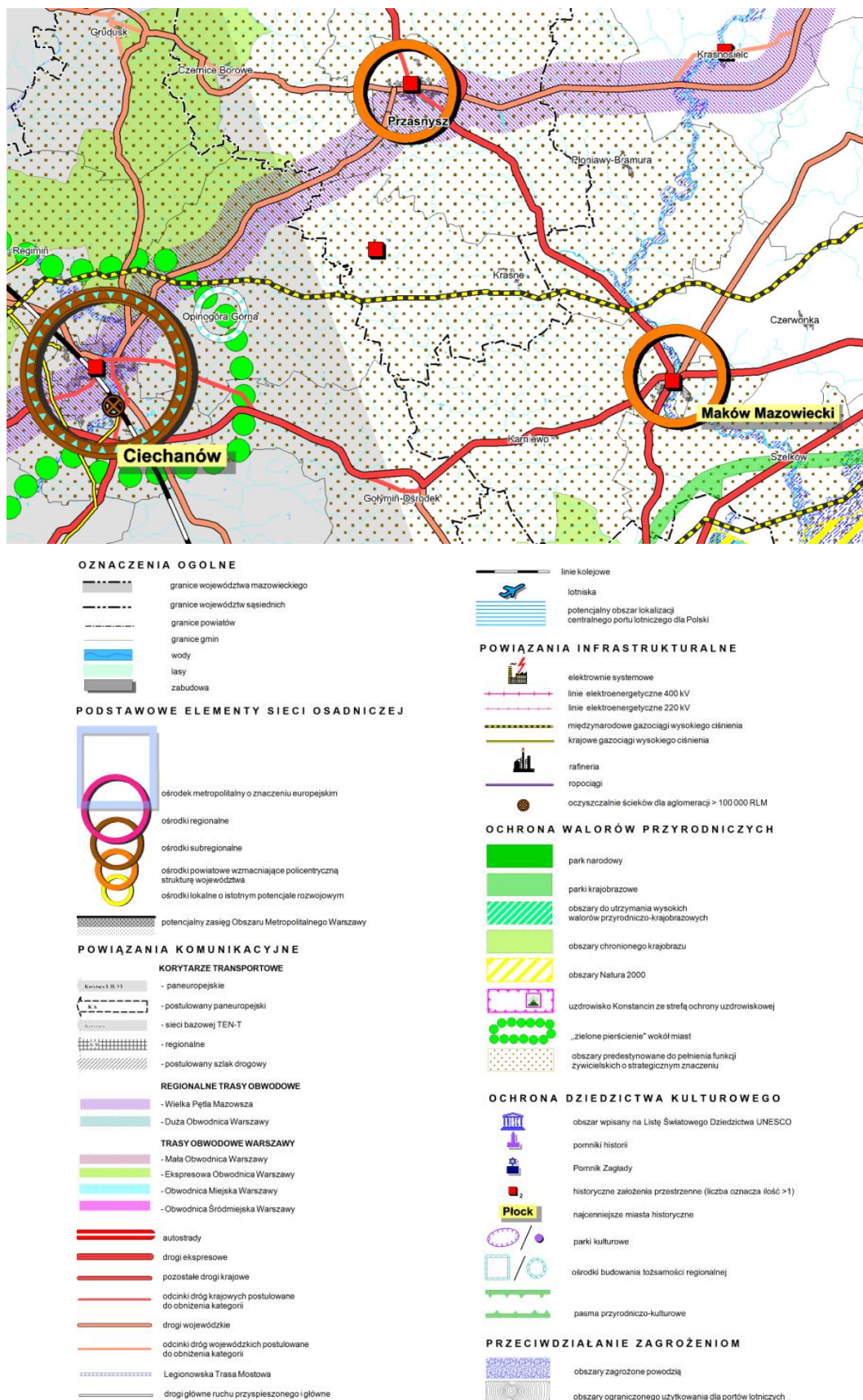
Polityka ta adresowana jest do obszaru całego województwa, a w układzie przestrzennym ma charakter pasmowy (pasma przyrodniczo-kulturowe). Skierowana jest również do obszarów o cennych

Na obszarze gminy Krasne znajduje się postulowany do objęcia ochroną układ ruralistyczny miejscowości Zielona (Rycina 7).

Polityka wzrostu atrakcyjności turystycznej

Gmina Krasne nie została zakwalifikowana do żadnej z preferowanych form rozwoju turystyki. W Ciechanowie znajduje się najbliższy ośrodek obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu subregionalnym (Rycina 8).

Rycina 8. Kierunki polityki przestrzennej wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego” na obszarze gminy Krasne – synteza

(Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, 2014 r.)

10.1.2. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030 (2013 r.)

Dokument Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku został przyjęty uchwałą nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r. Strategia (do roku 2030) wskazuje cele oraz identyfikuje programy wojewódzkie, poprzez które będzie realizowana.

Rola, wizja i cele strategii w procesie rozwoju województwa mazowieckiego

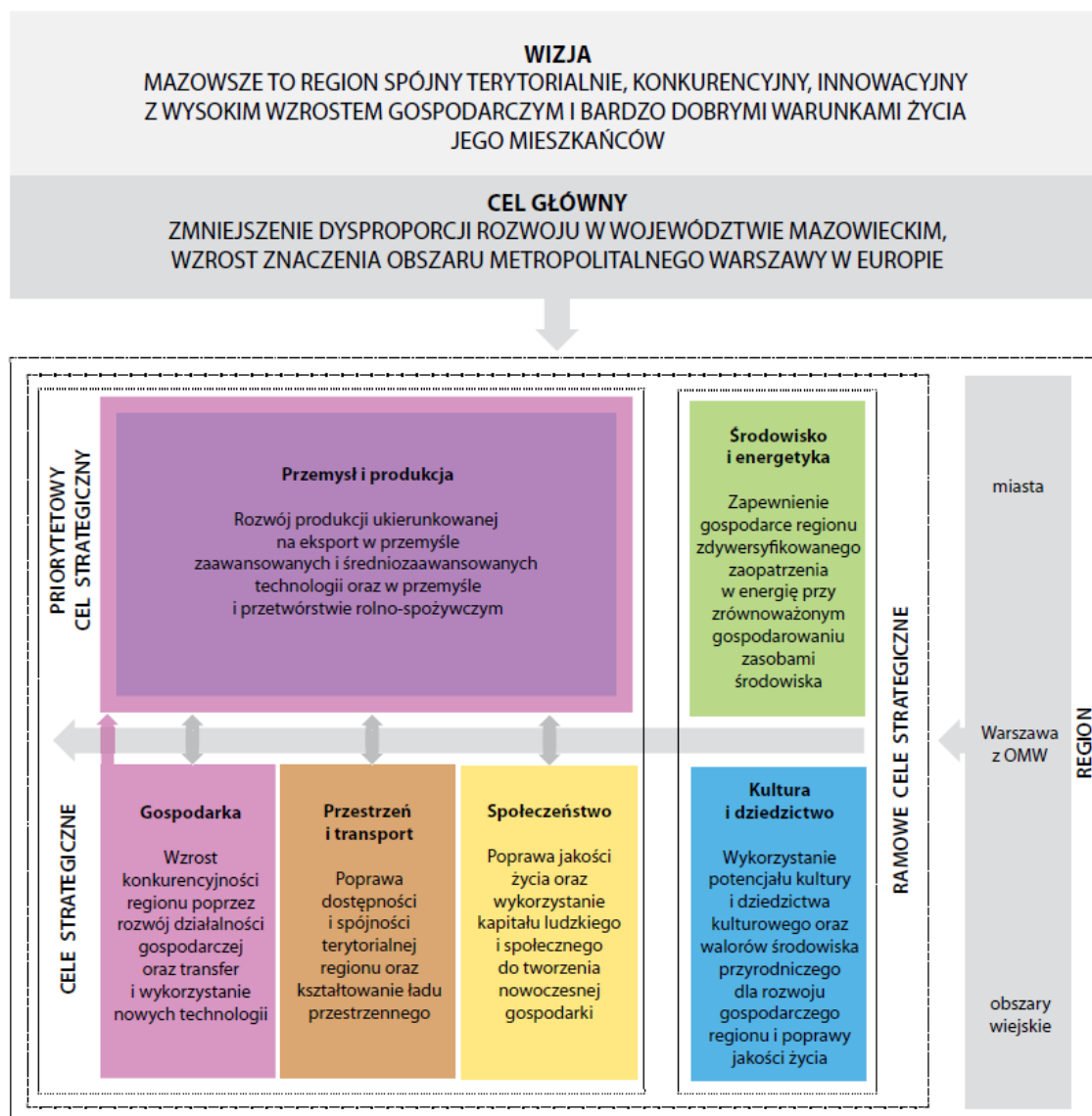
Strategia jest dokumentem, którego zapisy powinny mieć wpływ na kształt przyszłego rozwoju przez określenie długookresowych procesów rozwojowych w regionie.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku powstała na podstawie doświadczeń z realizacji poprzednich strategii oraz problemów, które ujawniły się w trakcie poprzedniego i bieżącego okresu programowania. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym musi sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku dotyczy wszystkich uczestników życia społeczno- gospodarczego regionu. Wskazuje działania, które należy realizować, aby osiągnąć przyjęte cele rozwojowe. Strategia jest wyrazem dążeń województwa i uwzględnia kierunki rozwoju Polski i Unii Europejskiej. Przyjęta konstrukcja celów i podporządkowanych im działań zapewnia zgodność pomiędzy różnymi dokumentami, przy zachowaniu autonomii samorządu województwa.

Z uwagi na duże zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa mazowieckiego, konieczne jest prowadzenie polityki zmniejszającej te dysproporcje. Nadrzędnym (głównym) celem Strategii jest zatem spójność terytorialna, rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez przyspieszenie wzrostu gospodarczego, generowanego przez rozwój produkcji i przemysłu ukierunkowanego na eksport, szczególnie w branży średniozaawansowanych i zaawansowanych technologii. Potrzeba zwiększenia produktywności przemysłu i związanych z nim usług uzasadnia wybór priorytetowego celu strategicznego.

Dyfuzja innowacji z OMW w kierunku miast regionalnych i subregionalnych oraz obszarów wiejskich, jak również rozwój produkcji w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym ukierunkowanym na eksport, powinny stać się fundamentem gospodarki regionu. Jednym z kluczowych zadań jest wprowadzenie Warszawy do grupy wiodących metropolii w układzie europejskim oraz wzmocnienie gospodarcze ośrodków regionalnych i subregionalnych.

Wieloczynnikowość procesów współczesnego wzrostu gospodarczego, a także konieczność równoczesnego uwzględnienia kryteriów ekonomicznych (gospodarka), społecznych i ekologicznych (środowisko) wraz z terytorializacją kierunków interwencji, powodują złożony charakter celów Strategii (Rycina 9). W układzie celów Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku zastosowano wielowymiarowe podejście, które uwzględnia złożoność wszystkich sfer działalności człowieka oraz interakcje tych sfer w określonej przestrzeni. Przedstawiony poniżej schemat celów podporządkowany wizji województwa, ma układ hierarchiczno-horyzontalny.

Rycina 9. Struktura celów rozwojowych

(Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, 2013 r.)

Cel główny wynikający z wizji województwa jest możliwy do osiągnięcia poprzez realizację działań priorytetowego celu strategicznego, wzmacnianego działaniami podporządkowanymi celom strategicznym oraz ramowym celom strategicznym.

Cele rozwojowe województwa mazowieckiego

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym. Jego osiągnięcie wymaga realizacji działań w następujących kierunkach:

- Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
- Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
- Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
- Umieędzynarodowienie gospodarcze;

- Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne: *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii, Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego, Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.*

Cel strategiczny *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii* będzie realizowany poprzez działania w kierunkach:

- Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych;
- Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych;
- Rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny;
- Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych;
- Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;
- Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.

Osiągnięcie drugiego z celów strategicznych *Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego* wymaga realizacji działań w kierunku:

- Zwiększenia dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- Rozwoju form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobiegania nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego;
- Udrożnienia systemu tranzytowego.

Realizacja celu strategicznego *Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki* będzie następować poprzez wdrażanie działań w kierunku:

- Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;
- Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;
- Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Wyrównania szans edukacyjnych;
- Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich *Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska* będzie realizowany poprzez działania w następujących kierunkach:

- Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;
- Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;

- Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;
- Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;
- Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;
- Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Osiągnięcie drugiego celu ramowego Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia będzie wymagać realizacji działań w kierunku:

- Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;
- Upowszechnienia kultury i twórczości;
- Kreowania miast jako centrów aktywności kulturalnej;
- Wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego;
- Wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Obszary strategicznej interwencji

W „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku” zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), w których występują problemy będące barierą rozwoju regionu. Obszary strategicznej interwencji zostały zidentyfikowane zgodnie z celami zapisanymi w „Krajowej strategii rozwoju regionalnego”.

W związku z tym w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- problemowe – ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski, radomski zgodnie z celami 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe oraz 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze (KSRR).
- bieguny wzrostu – Obszar Metropolitalny Warszawy zgodnie z celem 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych (KSRR).

Obszary strategicznej interwencji – problemowe

W Strategii rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku zidentyfikowano obszary, które cechują się najniższym poziomem dostępu mieszkańców do dóbr i usług, wymagające interwencji z poziomu regionalnego lub krajowego. Dodatkowymi kryteriami przy wyznaczaniu tych obszarów była dostępność transportowa oraz odsetek osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wyznaczając obszary strategicznej interwencji uwzględniono obszary wymagające restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów polityki regionalnej, które wskazano w” Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”. Są to obszary, na których występuje nadmierna kumulacja negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych, konflikty przestrzenne oraz dysfunkcje rozwojowe. Interwencje podejmowane na tych obszarach będą skierowane na przeciwdziałanie trwałej marginalizacji, utracie znaczenia gospodarczego oraz koncentracji patologicznych problemów społecznych, a także rozwijanie zdolności absorpcji impulsów docierających z obszarów lepiej rozwiniętych, głównie z OMW.

Ostrołęcko-siedlecki obszar strategicznej interwencji

Głównymi ośrodkami życia społeczno-gospodarczego tego obszaru są Siedlce oraz Ostrołęka, a także Wyszaków, Ostrów Mazowiecka, Sokołów Podlaski, Garwolin i Węgrów. Do tego obszaru przynależy także cały powiat przasnyski, wraz z gminą Krasne. Przeważającą część mieszkańców stanowi ludność zamieszkująca obszary wiejskie.

Obszar ten, szczególnie w części północno-wschodniej, jest niedoinwestowany pod względem infrastrukturalnym, ma słabą dostępność do usług publicznych i niewielki potencjał rozwojowy. Występuje tam znaczne bezrobocie. Zakres usług skoncentrowanych w obrębie istniejącej sieci miast jest niewystarczający, zbyt niski jest poziom dochodów własnych oraz poziom inwestycji w pozarolniczych działach gospodarki.

W podregionie ostrołęcko-siedleckim wskaźnik PKB na 1 mieszkańca w 2010 roku kształtował się na poziomie 76,1% wartości krajowej. Z tego względu Samorząd Województwa Mazowieckiego postuluje włączenie tej jednostki statystycznej NTS 3 do interwencji z poziomu krajowego w ramach programu rozwoju dla Polski Wschodniej.

Polityka prowadzona wobec tego obszaru powinna skutkować podniesieniem jakości życia i polepszeniem warunków prowadzenia działalności gospodarczej (m.in. poprzez uzupełnienie istniejącej infrastruktury komunikacyjnej) oraz wykształcenia zdolności absorpcyjnych obszaru, a zwłaszcza ośrodków miejskich (Ostrołęki i Siedlec). Ważnym elementem prowadzonej polityki powinno być zwiększenie dostępu do usług publicznych oraz podniesienie ich jakości, a także wykorzystanie w gospodarce podregionu potencjału sektora rolniczego.

Wśród działań kierowanych do OSI ostrołęcko-siedleckiego na tle strategicznych kierunków rozwoju województwa, wymienić należy:

- Poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru, poprzez m.in.
 - modernizację połączenia kolejowego Ostrołęka – Warszawa,
 - budowę autostrady A2 do wschodnich granic województwa,
 - odtworzenie połączenia kolejowego Siedlce – Ostrołęka – Olsztyn w celach – umożliwienia rozwoju przewozów pasażerskich i towarowych.
- Rozwój specjalizacji przemysłowych obszaru, w tym:
 - umacnianie wykształconych specjalizacji przemysłu: energetycznego, papierniczego, celulozowego, drzewnego, maszynowego, metalowego.
- Poprawę jakości i dostępności usług publicznych, poprzez:
 - rozwój Uniwersytetu Przyrodniczego-Humanistycznego w Siedlcach,
 - utworzenie publicznej wyższej szkoły zawodowej w Ostrołęce.
- Przekształcenia w rolnictwie, w tym głównie:
 - sprzężenie potencjału naukowego Uniwersytetu Przyrodniczego-Humanistycznego w Siedlcach z sektorem rolniczym subregionu w celu zwiększenia efektywności sektora rolniczego,
 - wspieranie grup producenckich oraz klastrów, zwłaszcza w zakresie surowców energetycznych, mleczarstwa, produkcji owoców i warzyw, pszczelarstwa.

10.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA POWIATOWEGO

10.2.1. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020¹⁰

Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020 została przyjęta uchwałą nr 17/130/08 Rady Powiatu Przasnyskiego z dnia 27 maja 2008 r.

Intencją Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020 jest przekształcenie powiatu w silny i jednolity organizm samorządowy, który będzie się cechował:

- dużą konkurencyjnością w stosunku do innych powiatów w województwie mazowieckim,
- wysoką jakością i mobilnością zasobów ludzkich oraz stałym polepszaniem warunków życia mieszkańców,
- wzrastającą spójnością gospodarczą, społeczną oraz terytorialną.

Cechy te można streścić w syntetycznym haśle – wizji powiatu: Powiat Przasnyski silnym ogniwem zrównoważonego rozwoju Mazowsza. Pełna realizacja wizji rozwoju doprowadzi do radykalnych zmian w sferze społecznej i gospodarczej powiatu.

Misja powiatu przasnyskiego została zawarta w następującym sformułowaniu: „*Powiat Przasnyski zapewni optymalne warunki rozwoju jednostki, rodziny, jak i całej społeczności powiatu poprzez zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej powiatu, rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy, eliminowanie barier w dostępie do wysokiej jakości dóbr i usług społecznych, przy zachowaniu spójnego i zrównoważonego rozwoju całego obszaru powiatu. Powiat Przasnyski aktywnie włącza się do wykonywania ważnych funkcji oraz przedsięwzięć regionalnych wspomagających rozwój całego Województwa Mazowieckiego*”.

Uszczegółowienie misji zawierają poszczególne cele Strategii, które określają strategiczne kierunki działań powiatu:

Cel nadrzędny – wzrost potencjału gospodarczego i społecznego powiatu jako podstawy jakości życia mieszkańców

Cele strategiczne:

- zwiększenie efektywności gospodarki powiatu,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- poprawa spójności przestrzennej, społecznej i gospodarczej.

Cele strategiczne powiatu przasnyskiego, możliwe będą do osiągnięcia poprzez realizację trzech celów pośrednich, które jednocześnie wyznaczają kierunki działań w poszczególnych obszarach priorytetowych:

CEL 1. Zwiększenie konkurencyjności oraz atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej powiatu.

- 1.1 Wzmocnienie infrastruktury drogowej powiatu,
- 1.2 Tworzenie dogodnych warunków dla lokalizacji przedsięwzięć gospodarczych oraz wzmacniania potencjału innowacyjnego powiatu,
- 1.3 Wspomaganie przedsiębiorczości mieszkańców powiatu,
- 1.4 Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu.

CEL 2. Rozwój i kształtowanie kapitału społecznego.

¹⁰ Dla powiatu przasnyskiego obowiązuje strategia rozwoju powiatu z 2008 r. Aktualnie prowadzone są prace planistyczne nad jego aktualizacją. W związku z powyższym rozdział ten może wymagać aktualizacji o wprowadzone zmiany.

- 2.1 Podnoszenie poziomu wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych mieszkańców powiatu,
- 2.2. Tworzenie społeczeństwa informacyjnego,
- 2.3. Rozwój rynku pracy,
- 2.4. Wzrost dostępu do usług zdrowotnych,
- 2.5. Skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych,
- 2.6. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

CEL 3. Rozwój obszarów wiejskich i ochrona środowiska naturalnego powiatu

- 3.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów wiejskich,
- 3.2. Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich,
- 3.3. Ochrona i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego oraz rozwój energetyki odnawialnej.

Szczególnie ważne znaczenie dla planowania przestrzennego na terenie gminy Krasne mają: cel 1.1, cel 1.4, cel 3.1 oraz cel 3.3.

W stosunku do gminy Krasne „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020” zakłada m.in.:

- wzmocnienie infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym – etap II obejmujący przebudowę i modernizację drogi nr 07502 (Wola Wierzbowska – Krasne), drogi nr 07503 (Wróblewo-Krasne) oraz drogi nr 07504 (Maków Maz. – Krasne),
- wspieranie zagospodarowania dla celów turystycznych szlaku kolejki wąskotorowej Mława – Krasne,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w gm. Krasne.

10.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW SZCZEBŁA LOKALNEGO

10.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2022 r. (2016 r.)

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej Gminy Krasne oraz przeprowadzona analiza SWOT pozwoliły na określenie stanu docelowego, do którego dążyć będzie cała wspólnota Gminy Krasne, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa stan rzeczywistości lokalnej w perspektywie 2022 roku.

Wizja Gminy Krasne Gmina Krasne w 2022 roku:

- w pełni wykorzystuje przewagi swojego położenia, środowiska naturalnego oraz swój wielki potencjał drzemący w zabytkach i historii gminy, których rozwój buduje ogromny potencjał turystyczny gminy, powiatu przasnyskiego oraz województwa mazowieckiego i w oparciu o które jest miejscem konkurencyjnym dla gmin mazowieckich oraz możliwością rozwoju gospodarczego mieszkańców gminy,
- posiada stabilne, rozwinięte rolnictwo, które można wykorzystać w powiązaniu z turystyką, co może pozytywnie wpłynąć na rozwój infrastruktury turystycznej oraz zwiększyć aktywność gospodarczą mieszkańców i inwestorów zewnętrznych,
- zapewnia swoim mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług publicznych, w środowisku bezpiecznym i przyjaznym, stanowiącym dobre miejsce do pracy i wypoczynku.

W wyniku szeroko zakrojonych konsultacji społecznych wypracowana została misja samorządu gminy Krasne, którą będzie zapewnienie warunków umożliwiających:

- wykorzystanie walorów środowiska naturalnego, walorów historycznych i zabytków dla rozwoju turystyki, dla rozwoju gminy,
- wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców dla zwiększenia wzrostu gospodarczego,
- pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców dla wzmocnienia ich partycypacji w odpowiedzialności za rozwój gminy.

Misja opierać się będzie o realizację przedsięwzięć, dla których wyznaczono 7 głównych celów strategicznych:

- Aktywizacja rozwoju gospodarczego,
- Rozwój zatrudnienia i zamożności mieszkańców,
- Podejmowanie i kontynuowanie działań wspierających turystyczną atrakcyjność gminy traktowaną jako jeden z głównych zasobów gospodarczych (i społecznych) wspólnoty gminnej,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy oraz jakości infrastruktury transportowej na jej terenie,
- Rozwój infrastruktury technicznej i mieszkalnictwa oraz ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko,
- Rozwój usług infrastruktury społecznej Gminy Krasne,
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Krasne.

Cele strategiczne rozwoju gminy Krasne są sformułowane ogólnie, jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które winny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym horyzoncie czasu na przestrzeni lat 2015-2022. Poszczególnym celom strategicznym przypisano cele operacyjne, których realizacja stanowi podstawę do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. Określenie celów strategicznych i operacyjnych służy wykorzystaniu szans i potencjału Gminy Krasne w przezwyciężeniu słabych stron i zagrożeń dla jej zrównoważonego rozwoju w perspektywie do 2022 roku.

Przyjęte strategiczne cele wraz z celami operacyjnymi zawiera Tabela 20.

Tabela 20. Zestawienie celów strategicznych oraz celów operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2022 (2015 r.)

Cel strategiczny	Cele operacyjne
1. Aktywizacja rozwoju gospodarczego	1.1. Podjęcie działań i stworzenie odpowiednich warunków zmierzających do pozyskania inwestorów zdolnych i skłonnych do zrealizowania znaczących projektów, oryginalnych i zapewniających napływ nowych technologii, otwierających szanse na nowe kierunki (specjalizacje) nauczania, przyciągających wyspecjalizowane kadry
	1.2. Dostosowywanie polityki podatkowej gminy w kierunku stymulowania rozwoju podmiotów gospodarczych w zakresie inwestowania i tworzenia nowych miejsc pracy oraz ich utrzymywania
	1.3. Zrównoważony, wielofunkcyjny rozwój gminy
	1.4. Promocja Gminy Krasne w kraju i za granicą
2. Rozwój zatrudnienia i zamożności mieszkańców	2.1. Ukierunkowanie działań pomocy społecznej na rzecz zawodowego i społecznego usamodzielnienia się osób z niej korzystających
3. Podejmowanie i kontynuowanie działań wspierających turystyczną atrakcyjność gminy traktowaną jako jeden z głównych zasobów gospodarczych (i społecznych) wspólnoty gminnej	3.1. Poprawa standardu i rozszerzenie oferty noclegowej i gastronomicznej
	3.2. Wykreowanie regionalnego produktu turystycznego
	3.3. Stworzenie atrakcyjnej i kompleksowej bazy infrastrukturalnej, umożliwiającej aktywny wypoczynek
	3.4. Uregulowanie prawa do dysponowania nieruchomościami przeznaczonymi na cele turystyki i rekreacji

4. Poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy oraz jakości infrastruktury transportowej na jej terenie	4.1. Poprawa standardu infrastruktury drogowej
	4.2. Zagospodarowania oraz poprawa stanu infrastruktury kolejki wąskotorowej w gminie Krasne
5. Rozwój infrastruktury technicznej i mieszkalnictwa oraz ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko	5.1. Ochrona środowiska naturalnego i rozwój gospodarki odpadami
	5.2. Uzbrojenie terenów przeznaczonych pod rozwój funkcji usługowo-przemysłowych i mieszkaniowych
	5.3. Rozwój gospodarki ściekowej na terenie Gminy
	5.4. Rozwój energetyki odnawialnej
	5.5. Produkcja ciepła w oparciu o źródła odnawialne
	5.6. Rozwój usług telekomunikacyjnych na obszarze Gminy
	5.7. Zmiana struktury zasobów lokalowych znajdujących się w zarządzie Gminy
6. Rozwój usług infrastruktury społecznej Gminy Krasne	6.1. Uzupełnienie oferty gabinetów specjalistycznych funkcjonujących w publicznym systemie ochrony zdrowia
	6.2. Budowa nowoczesnej infrastruktury kulturalnej oraz rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej
	6.3. Uzupełnienie oferty kulturalnej w sezonie letnim
	6.4. Rozwój edukacji przedszkolnej, podstawowej i gimnazjalnej
	6.5. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej
7. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Krasne	7.1. Wzmocnienie potencjału operacyjnego służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na terenie Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2022, 2015 r.

10.4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM

W związku z trwającą procedurą sporządzania Studium do Urzędu Gminy Krasne składano wnioski do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krasne dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

Do studium złożono łącznie 23 wnioski, z czego:

- 8 – od instytucji uzgadniających i opiniujących (Tabela 21);
- 4 – od instytucji branżowych (Tabela 22);
- 11 – od osób fizycznych i prawnych.

Wnioski do studium składane były na podstawie art. 11 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wnioski dotyczą terenów określonych na podstawie uchwały nr VI/35/2015 Rady Gminy Krasne z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krasne.

Na załączniku graficznym nr 1 oraz schemacie nr 3 oznaczono 11 wniosków, które dotyczą 10 działek ewidencyjnych oraz 13 terenów rozmieszczonych na terenie całej gminy, na które składa się więcej niż 1 działka (wniosek dotyczący realizacji elektrowni wiatrowych). Pozostałe 11 wniosków od instytucji uzgadniających i opiniujących, oraz branżowych odnosiło się do obszaru gminy w granicach administracyjnych.

10.4.1. Wnioski instytucji uzgadniających i opiniujących

Tabela 21. Wykaz wniosków instytucji uzgadniających i opiniujących złożonych do studium

Lp.	Data nadania/ Data wpływu	Wnioskodawca	Treść wniosku
1	-	Wojewoda Mazowiecki, Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, ul. Plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa;	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
2	18.09.2015/ 23.09.2015	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Zarząd Województwa Mazowieckiego, ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa	Uwzględnienie ustaleń zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, w szczególności dotyczących: obszarów predestynowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu; ograniczenia przeznaczenia gruntów rolnych bardzo dobrych i dobrych na cele nierolnicze; ochrony gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną; przebiegu trasy Wąskotorowej Mławskiej Kolei Dojazdowej wpisanej do rejestru zabytków, układu ruralistycznego proponowanego do objęcia ochroną prawną w miejscowości Zielona
3	20.10.2015/ 23.10.2015	Starostwo Powiatowe w Przasnyszu, Starosta Powiatowy, ul. Św. St. Kostki 5, 06-300 Przasnysz	Nie zgłasza wniosków
4	-	Urząd Gminy Czernice Borowe, ul. Dolna 2, 06-415 Czernice Borowe	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
5	-	Urząd Gminy Przasnysz, ul. Św. St. Kostki 5, 06-300 Przasnysz	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
6	-	Urząd Gminy w Płoniawach- Bramurze, 06-210 Płoniawy-Bramura	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
7	-	Urząd Gminy Karniewo, ul. Pułtуска 3, 06-425 Karniewo	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
8	-	Urząd Gminy Gołymin- Ośrodek, ul. Szosa Ciechanowska 8, 06-420 Gołymin-Ośrodek	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
9	-	Urząd Gminy Opinogóra Górna, ul. Zygmunta Krasińskiego 4, 06-406 Opinogóra Górna	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
10	-	Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, Delegatura w Ostrołęce, ul. Kościuszki 16, 07-400 Ostrołęka	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
11	-	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Delegatura w Radomiu, ul. 11-go Listopada 43, 26-600 Radom	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
12	-	Wojewódzki Sztab Wojskowy, ul. Winnicka 1, 02-095 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
13	-	Agencja Wywiadu, ul. Miłobędzka 55, 02-634 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie

14	-	Komenda Wojewódzka Policji w Radomiu, ul. 11-go Listopada 37/59, 26-600 Radom	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
15	-	Nadwiślański Oddział Straży Granicznej, ul. 17-go Stycznia 23, 02-148 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
16	-	Urząd Lotnictwa Cywilnego, Departament Lotnictw, ul. M. Flisa 2, 02-247 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
17	-	Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie, ul. Wilcza 46, 00-679 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
18	-	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Środowiska, Wydział Geologii, Geolog Województwa Mazowieckiego, ul. Ks. I. Kłopotowskiego 5, 03-718 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
19	-	Starostwo Powiatowe w Przasnyszu, Wydział Rozwoju Gospodarczego, Rynku Pracy, Promocji, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Geolog Powiatowy, ul. Św. St. Kostki 5, 06-300 Przasnysz	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
20	22.09.2015/ 25.09.2015	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, ul. Zarzecz 13B, 03-194 Warszawa	Prośba dotycząca uwzględnienia w studium stref ochronnych ujęć wody zgodnie z art. 4a (ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469) oraz ustaleń „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, a w szczególności uwarunkowań wynikających z wielkości i jakości zasobów wodnych, objętych granicami opracowania oraz warunki korzystania z wód regionu wodnego dla Środkowej Wisły.
21	6.10.2015/ 12.10.2015	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie; ul. Sienkiewicza 3, 00-015 Warszawa	Ustalenia dotyczące prognozy oddziaływania na środowisko do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krasne; zakres prognozy zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy oos; stopień szczegółowości prognozy musi zapewniać odniesienie do wszystkich zasobów i składników przyrody, chronionych na mocy rozporządzenia wykonawczych do ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody i stwierdzonych na terenie opracowania studium, w toku prac nad opracowaniem ekofizjograficznym - należy ocenić i uzasadnić wpływ przyjętych ustaleń na powyższe elementy przyrody, z uwzględnieniem wpływu ustaleń projektu studium na obszary Natura 2000, ich spójność i integralność; ustalenia dotyczące uwarunkowań przyrodniczych, będące podstawą do sporządzenia oceny oddziaływania na środowisko powinny mieć odzwierciedlenie w załączniku graficznym do prognozy; w prognozie powinna być zawarta ocena stopnia wyznaczenia w projekcie studium płatów i korytarzy krajobrazowych rangi: europejskiej, krajowej, regionalnej i lokalnej, mających podstawowe znaczenie dla spójności obszarów Natura 2000.
22	-	Mazowiecki Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, ul. Bartycka 110a, 00-716 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie

23	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Delegatura w Ostrołęce, ul. Targowa 4, 07-412 Ostrołęka	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
24	-	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, ul. Polna 1, 00-622 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
25	1.10.2015/ 5.10.2015	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Przasnyszu, ul. Baranowska 44, 06-300 Przasnysz	Uwzględnienie wymogów określonych w Prawie Ochrony Środowiska przy planowaniu zagospodarowania terenów przeznaczonych pod działalność produkcyjną, składowanie i magazynowanie, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; Zapewnienie zaopatrzenia wodnego na cele przeciwpożarowe oraz zaprojektowania dróg pożarowych umożliwiających dojazd i dostęp dla jednostek ratowniczo-gaśniczych straży pożarnej zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi; Dostosowanie zabudowy do wymagań przepisów prawa budowlanego oraz warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie; Przyjęte w studium rozwiązania nie powinny pogarszać warunków zabudowy już istniejącej.
26	16.09.2015/ 23.09.2015	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie, Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Warszawie, ul. Żelazna 79, 00-875 Warszawa	Ustalenie w studium dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dla poszczególnych terenów, na podstawie klasyfikacji ochrony akustycznej określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Na terenach gdzie przewiduje się docelowo zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej i odprowadzenie ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej, należy w ustaleniach studium umieścić zapisy o obowiązku podłączenia wszystkich budynków do ww. sieci. Odprowadzenie ścieków do zbiorników bezodpływowych może być rozwiązaniem tymczasowym. Na terenach rolnych należy wskazać miejsca lokalizacji inwestycji z zakresu chowu lub hodowli zwierząt zakwalifikowanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz ustalić ich minimalną odległość od zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.
27	brak danych	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Przasnyszu; ul. Gołymińska 13, 06-300 Przasnysz	Zgłoszono wnioski: - rozwiązać sprawę gospodarki ściekowej na terenie miejscowości Krasne oraz innych miejscowości w gminie Krasne, -projektowane zakłady mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko powinny być lokalizowane z dala od zabudowy mieszkaniowej i nieuciążliwej (szkoły, przedszkola itp.), - przedstawienie charakterystyki dotyczącej: warunków i jakości życia mieszkańców, zagrożenia bezpieczeństwa ludności, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony powietrza atmosferycznego, ochrony przed hałasem komunikacyjnym i przemysłowym, wdrożenia nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, - wprowadzić podział funkcjonalny terenu gminy, który uporządkuje przestrzeń gminy i ochroni tereny otwarte przed niekontrolowanym rozwojem.
28*	-	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Wydział Infrastruktury, Plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
29*	-	Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
30*	5.10.2015/ 7.10.2015	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, Oddział w Ostrołęce,	W studium należy zamieścić następujące zalecenia: plany zabudowy i zagospodarowania terenów przyległych do powierzchniowych wód publicznych stanowiących urządzenia melioracji wodnych podstawowych winny być uzgadnianie z ich administratorem; zakaz

		Inspektorat w Przasnyszu, ul. Św. St. Kostki 5, 06-300 Przasnysz	zabudowy w obszarach dolin rzek i starorzeczy, gdzie występuje możliwość wylewu wód i podtopień; w celu poprawy stosunków wodnych na terenie gminy proponuje się umieszczenie zapisu o możliwości przeprowadzenia modernizacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych tj. rzeki Pełty oraz urządzeń melioracyjnych szczegółowych - rowów i urządzeń drenarskich; zachowanie odległości od linii brzegowej cieków umożliwiającej wykonanie robót sprzętem mechanicznym w celu prowadzenia prac konserwatorskich i renowacyjnych na urządzeniach melioracji wodnych podstawowych (proponowana odległość - min. 7 m); nie dopuszcza się wprowadzania odpadów, ścieków i innych zanieczyszczeń do wszystkich typów urządzeń melioracyjnych; przy projektowaniu elektrowni wiatrowych należy ograniczyć ich lokalizację na zmeliorowanych użytkach rolnych. Wszystkie planowane na terenie gminy zamierzenia nie mogą pogorszyć funkcjonowania istniejących urządzeń melioracji wodnych.
31*	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie, ul. Kościuszki 46/48, 10-959 Olsztyn	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
32*	-	Nadleśnictwo Ciechanów, ul. Płocka 21c, 06-400 Ciechanów	Brak odpowiedzi na zawiadomienie

* - instytucja, której uzgodnienie lub opinia nie jest wymagana przy procedurze sporządzania studium

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne, 2015 r.

Tabela 22. Wykaz wniosków instytucji branżowych złożonych do studium

Lp.	Data nadania /Data wpływu	Wnioskodawca	Treść wniosku
1	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie, ul. Mińska 25, 03 – 808 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
2	-	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie, ul. Mazowiecka 14, 00-048 Warszawa	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
3	-	Powiatowy Zarząd Dróg, ul. Gdańska 4, 06-300 Przasnysz	Brak odpowiedzi na zawiadomienie
4	18.09.2015/ 23.09.2015	Polskie Linie Kolejowe S.A., ul. Targowa 74, 03-734 Warszawa	Nie zgłasza wniosków
5	15.09.2015/ 25.09.2015	PKP Polskie Koleje Państwowe S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Warszawie ul. Szczęśliwicka 62 00-973 Warszawa	Wskazanie funkcji terenu zabudowy mieszkaniowej dla działki ew. nr 1 obręb Mosaki Rukle
6	14.09.2015/ 18.09.2015	ENERGA - Operator S.A., Oddział w Płocku, ul. Wyszogrodzka 106, 09-400 Płock	Stosowanie powszechnie obowiązujących norm, przepisów i zasad branżowych przy ustalaniu stref ochronnych dla projektowanych i istniejących linii WN, SN, NN zarówno napowietrznych jak i kablowych oraz zmniejszaniu tych stref, które może nastąpić po uzgodnieniu indywidualnych przypadków z przedsiębiorstwem energetycznym; Lokalizacja nowych budowli typu stacja transformatorowa SN/nN napowietrzna lub/i wnetrzowa i innych urządzeń elektroenergetycznych powinna znajdować się w istniejących lub projektowanych pasach drogowych, liniach rozgraniczających dróg jak również na terenach innego przeznaczenia; Lokalizacja

			dodatkowych budowli typu stacja transformatorowa napowietrzna lub/i wewnątrzowa i innych urządzeń elektroenergetycznych nie wymaga zmian ustaleń studium; W przypadku wystąpienia kolizji istniejących urządzeń elektroenergetycznych z planowanym zagospodarowaniem terenu istnieje możliwość przebudowy urządzeń elektroenergetycznych na podstawie zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym umowy o przebudowę oraz określonych warunków przebudowy na koszt wnioskodawcy bez konieczności zmiany niniejszego studium; Przyłączenie obiektów do sieci elektroenergetycznej należy realizować na podstawie odrębnych projektów technicznych realizowanych w oparciu o Warunki Przyłączenia wydane przez Przedsiębiorstwo Energetyczne na wniosek Podmiotu Przyłączanego; Należy zachować dopuszczalne odległości zbliżeń turbin wiatrowych do sieci elektroenergetycznej zgodnie z przepisami odrębnymi; Podłączenie do sieci energetycznej urządzeń wytwarzających energię elektryczną będzie mogło nastąpić na podstawie określonych przez operatora sieci dystrybucyjnej warunków przyłączenia, po zrealizowaniu umowy o przyłączenie.
7	22.09.2015/ 30.09.2015	Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., Oddział w Warszawie, ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa	Nie zgłasza wniosków

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne, 2015 r.

Wnioski złożone przez instytucje branżowe oraz instytucje uzgadniające i opiniujące mają charakter informujący o ewentualnych ograniczeniach oraz możliwościach rozwoju. W przewadze odnoszą się do obszaru całej gminy zawierając ogólne informacje i wskazania do kierunków rozwoju.

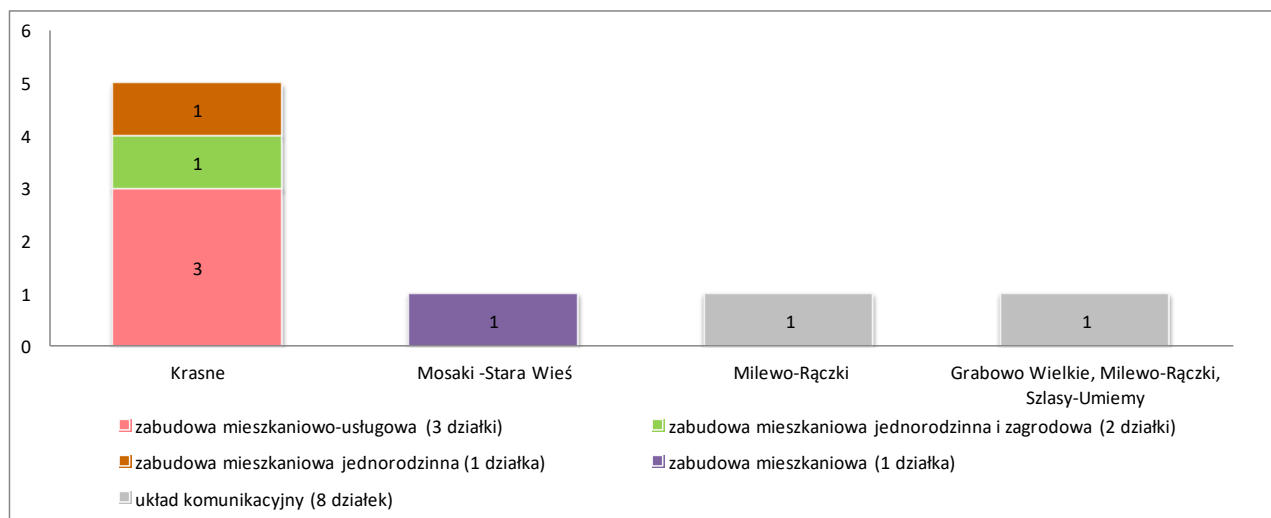
10.4.2. Wnioski mieszkańców i właścicieli nieruchomości zainteresowanych zmianą przeznaczenia na obszarze gminy

Na podstawie art. 11 pkt.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 778 ze zm.) do sporządzanego studium wpłynęło 11 wniosków osób fizycznych i prawnych (spółek).

Rozpatrzono pozytywnie 10 z 11 złożonych wniosków. Jeden wniosek, dotyczący realizacji elektrowni wiatrowych, nie został uwzględniony. Wnioskowane elektrownie wiatrowe, zgodnie ze złożonym pismem zlokalizowane miałyby być na terenie obrębów: Brzozowo Wielkie, Filipy, Grabowo Wielkie, Kozin, Krasne, Milewo-Rączki, Milewo-Szwejki, Milewo-Tabuły, Pęczki-Kozłowo, Wężewo, Żbiki, Żbiki-Gawronki, Żbiki-Kierzki. We wniosku nie zostały wskazane konkretne działki, na których zlokalizowana miałyby być planowana inwestycja. Wobec zbiorowych dwóch wniosków mieszkańców, dotyczących sprzeciwu budowy elektrowni wiatrowych (jeden mieszkańców sołectwa Milewo-Rączki, oraz drugi mieszkańców wsi Augustów i Krasne) a także wpływu wniosku OX2 WIND POLAND po terminie inwestycja dotycząca elektrowni wiatrowych nie została uwzględniona w projekcie studium.

Spośród 8 złożonych wniosków uwzględnionych w poniższych analizach, wszystkie zostały złożone w terminie (Wykres 18). Najwięcej wniosków złożonych przez osoby fizyczne dotyczyło zmiany przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową – łącznie 3 wnioski. Jeden z wniosków odnosił się do zabudowy mieszkaniowej, bez wskazania konkretnego rodzaju, natomiast pozostałe do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz jednorodzinnej i zagrodowej. Kolejne 3 wnioski zawierały prośbę o przeznaczenie terenów rolnych pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Dwa pozostałe wnioski odnoszą się do zmian lub ich nie wprowadzania w kwestii gminnego układu komunikacyjnego. Łącznie złożono wnioski na 15 działek, z czego najwięcej przypada na zmiany

związane z gminnym układem komunikacyjnym (8 działek), zabudowę mieszkaniową (4 działki), oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową (3 działki).

Wykres 18. Złożone wnioski na terenie gminy Krasne w rozbiciu na poszczególne funkcje i na obręby geodezyjne (podane wartości przy funkcjach odpowiadają liczbie działek, na które złożono wnioski)

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krasne)

5 wniosków (złożonych łącznie na 6 działek) osób fizycznych dotyczyło terenu miejscowości Krasne. Po 1 wniosku złożono na terenie sołectw: Mosaki-Stara Wieś, Milewo-Rączki oraz Grabowo Wielkie/Milewo-Rączki/Szlasy-Umiemy (1 wniosek dotyczący dróg gminnych). Dla pozostałych sołectw nie złożony został żaden wniosek osób fizycznych oraz prawnych.

Najwięcej wniosków dotyczyło miejscowości Krasne - wszystkie dotyczą zmiany przeznaczenia pod zabudowę: mieszkaniowo-usługową, mieszkaniową jednorodziną, mieszkaniową jednorodziną i zagrodową. Wnioskowane działki zlokalizowane są głównie we wschodniej i południowej części miejscowości, co może wskazywać na dalszy rozwój miejscowości w tym kierunku (przy drodze gminnej w kierunku miejscowości Krasiniec, gmina Płoniawy-Bramura).

Pozostałych sołectw dotyczyły pojedyncze wnioski, dlatego trudno jest wnioskować jakie są intencje mieszkańców odnośnie przyszłej funkcji i kierunków rozwoju tych obszarów.

10.5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EKONOMICZNO – ŚRODOWISKOWO – SPOŁECZNEJ GMINY KRASNE

10.5.1. Analiza ekonomiczna, środowiskowa i społeczna

Wiodącą funkcją gospodarczą gminy Krasne jest rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, zaś funkcją uzupełniającą przemysł, turystyka i usługi o standardzie głównie gminnym. Wartości takich wskaźników rozwoju przedsiębiorczości, jak: liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, dynamika udziału podmiotów gospodarczych w usługach wyższego rzędu czy udział pracujących w zawodach pozarolniczych plasują gminę Krasne poniżej średniej dla województwa. Analiza obszarów wiejskich w województwie uczestniczących w procesach rozwojowych w zakresie funkcji pozarolniczych wskazała, że gmina należy do obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych. Szanse rozwoju bazy ekonomicznej gminy stwarzają przede wszystkim:

- wysokiej jakości gleby i bliskość rynków zbytu dla produkcji rolnej;

- dogodna dostępność transportowa (drogi krajowe 57 i 60, droga wojewódzka 617);
- dobre warunki naturalne dla rozwoju agroturystyki i produkcji ekologicznej w rolnictwie;
- stosunkowo mało przekształcone środowisko przyrodnicze (niski poziom zanieczyszczenia oraz brak większych zakładów przemysłowych).

Natomiast główne problemy rozwoju bazy ekonomicznej stanowią:

- niedobór terenów inwestycyjnych o uregulowanej sytuacji własnościowej i odpowiednim uzbrojeniu;
- niska zamożność gospodarstw rolnych oraz niska skłonność do inwestowania i wdrażania innowacji w produkcji rolnej;
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz trudności w zbyciu małych ilości produktów rolnych;
- problemy z lokalizacją funkcji pozarolniczych ze względu na wysoki udział ściśle chronionych gleb klas bonitacyjnych II i III klasy;
- niska aktywność gospodarcza mieszkańców;
- niski poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną (głównie kanalizację).

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego (2014 r.) gmina Krasne została włączona do obszarów predysponowanych do pełnienia funkcji żywicielskich o strategicznym znaczeniu (do opinogórskiego obszaru żywicielskiego).

Na podstawie wieloczynnikowej analizy obejmującej potencjał przyrodniczy (waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej) oraz kulturowy (wykształcone specjalizacje i towarowość produkcji rolniczej) dokonano delimitacji potencjalnych strategicznych obszarów żywicielskich (SOŻ) na Mazowszu. W województwie mazowieckim produkcja wielu podstawowych artykułów rolniczych pokrywa, a nawet przekracza zapotrzebowanie mieszkańców regionu, co świadczy o funkcjonowaniu obszarów żywicielskich o znaczeniu ponadregionalnym. Charakteryzują się one kumulacją takich cech jak: wysoki potencjał przyrodniczy, wykształcone specjalizacje oraz ponadprzeciętna towarowość produkcji rolniczej. Utrzymywanie tego potencjału powinno być jednym z istotniejszych działań prowadzonych na poziomie województwa, szczególnie w obliczu obserwowanego zjawiska wypadania gruntów z rolniczego użytkowania (przeznaczania na inne cele). Jest to ważne również w kontekście zapowiadanego w reformie Wspólnej Polityki Rolnej UE wymogu wyłączenia z produkcji części użytków rolnych na cele ekologiczne (sposób modyfikacji płatności), ale także konieczności ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, np. zachowania zależnych od ekstensywnego rolnictwa walorów przyrodniczych lub tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Kluczowe wydaje się być skoordynowanie działań mających na celu ochronę tego nieodnawialnego dobra – jest to szczególnie ważne z punktu widzenia utrzymania zielonego pierścienia na terenach podwarszawskich, narażonych na silną presję urbanizacyjną. Równie istotnym zagadnieniem wydaje się być ograniczanie przeznaczania najlepszych gleb na cele związane z uprawami dla produkcji energii odnawialnej.

Gmina Krasne odznacza się przeciętnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi ze względu na typowo rolniczy charakter gminy. Ponadto tereny zieleni w gminie nie mają charakteru ciągłego i nie zawsze łączą się z terenami aktywnymi biologicznie na terenach gmin sąsiednich. Teren gminy Krasne znajduje się poza zasięgiem głównych korytarzy ekologicznych wyznaczanych w ramach sieci ECONET-PL. Najcenniejszymi elementami przyrodniczym są m.in. wysokiej jakości gleby, położenie nad rzeką Peltą oraz dwa większe kompleksy leśne we wschodniej części gminy. Ta część gminy jest cenna przyrodniczo ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją

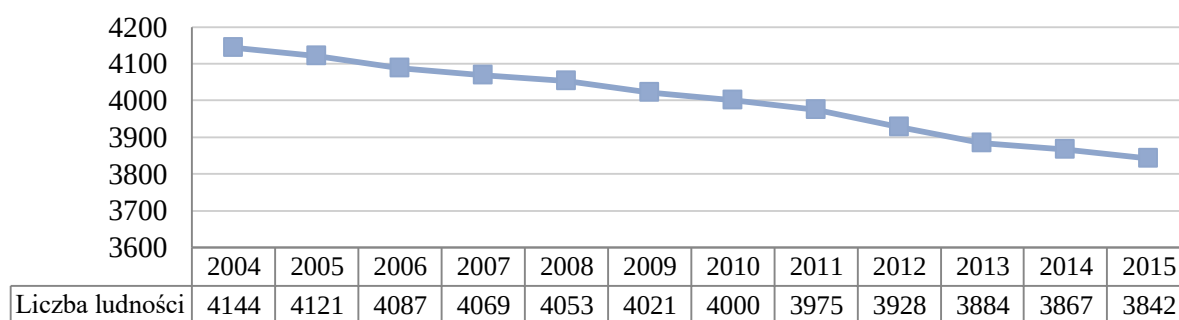
lokalnych korytarzy ekologicznych. Stanowią one jednocześnie siedliska dla większości gatunków zwierząt występujących na terenie gminy. Środowisko przyrodnicze jest stosunkowo mało przekształcone. Nie ma tu większych zakładów pracy czy obiektów przemysłowych – gospodarka oparta jest przede wszystkim na rolnictwie (ze względu na uwarunkowania glebowe oraz klimat). Gmina ma duże predyspozycje do rozwoju turystyki, mimo ubogiej bazy noclegowej i gastronomicznej. Potencjał ten nie jest wykorzystywany w tym kierunku (m.in. z powodu niewielkiego zainteresowania mieszkańców rozwojem agroturystyki).

Na terenie gminy nie ma obszarów prawnie chronionych w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. Znajdują tu się jedynie 2 pomniki przyrody: lipa drobnolistna w miejscowości Brzozowo Małe i Krasnem. Na analizowanym obszarze nie wskazuje się obszarów proponowanych do objęcia ochroną w ramach ustawy o ochronie przyrody.

Według stanu na dzień 26 listopada 2015 r. gminę Krasne zamieszkiwało 3842 osób, co stanowi 7,0% ogółu mieszkańców powiatu przasnyskiego oraz 0,1% województwa mazowieckiego. Gęstość zaludnienia dla całej gminy kształtuje się średnio na poziomie 38 osób na 1 km² (wskaźnik dla powiatu przasnyskiego: 44 osób/km²).

Największymi miejscowościami pod względem liczby ludności (poza miejscowością Krasne liczącą 835 mieszkańców) są: Zalesie (289 mieszkańców), Wężewo (274) oraz Żbiki (206). W ponad 80% jednostkach osadniczych liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób. Najmniejszymi jednostkami osadniczymi pod względem liczebności są: Dąbki i Kamienice-Ślesice (po 8 mieszkańców), Milewo-Gawary (7), Grabówko i Helenów (po 6), Milewo-Bylice (2) i Żbiki-Antosy (1).

W latach 2004-2015 (analizowany okres na podstawie danych UG w Krasnem) widoczny jest stały spadek liczby ludności (o - 7,3% w porównaniu z rokiem 2004). Szczegółowe informacje przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Liczba ludności na terenie gminy Krasne w latach 2004-2015

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy Krasne)

Spadek liczby ludności kształtowany jest przede wszystkim przez ujemne saldo migracji wewnętrznych. W analizowanym przedziale czasowym saldo migracji wewnętrznych było ujemne, przy bardzo zróżnicowanym przyroście naturalnym - zarówno ujemnym jak i dodatnim. W poszukiwaniu pracy nie tylko ludzie młodzi, ale także mieszkańcy w wieku produkcyjnym emigrują poza teren gminy.

Analiza niekorzystnych procesów demograficznych występujących na terenie gminy Krasne daje podstawę do zaliczenia jej do obszarów problemowych województwa mazowieckiego — stanowi ona m. in. obszar:

- dotknięty depopulacją, czyli stałym ubytkiem ludności, małą gęstością zaludnienia, największym ujemnym saldem migracji wewnętrznych - zagrożony marginalizacją i wyludnieniem;
- zachwianej struktury wiekowej - postępującego procesu starzenia się społeczeństwa charakteryzującego się malejącym udziałem dzieci i młodzieży w ogóle mieszkańców;
- nadmiernego i długofalowego odpływu ludności.

W 2014 r. na terenie gminy Krasne zarejestrowano 177 osób bezrobotnych, co stanowiło ok. 5% ogółu bezrobotnych w powiecie przasnyskim. W stosunku do 2004 r. liczba osób bezrobotnych w gminie Krasne zmniejszyła się o ok. 50%. Nieznaczną przewagę wśród bezrobotnych mają mężczyźni – stanowią blisko 52% ogółu.

Według stanu na dzień 31 grudzień 2014 r. na terenie gminy Krasne funkcjonowało 231 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. 221 podmiotów gospodarczych należało do sektora prywatnego, co stanowiło 95,7% ogółu zarejestrowanych spółek. Pozostałe 10 podmiotów należało do sektora publicznego. W porównaniu z 2005 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła z 202 do 231 w 2014 r., czyli o 14,4%. Stosunkowo mała liczba podmiotów gospodarczych jest powodem poszukiwania przez osoby młode miejsca zatrudnienia poza obszarem gminy. Ponadto na terenie gminy działa mała ilość instytucji wsparcia przedsiębiorczości oraz jest mało terenów przeznaczonych pod inwestycje.

Podsumowując należy stwierdzić, że pod względem wykorzystania zasobów pracy gmina Krasne stanowią obszar problemowy, dotknięty m.in.:

- wysoką stopą bezrobocia;
- deformacją struktury bezrobotnych (tj. wysokim odsetkiem ludzi młodych pozostających bez pracy, bezrobotnych kobiet, bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok oraz wysokim odsetkiem bezrobotnych z niskim poziomem wykształcenia, bez kwalifikacji zawodowych, bez stażu pracy, długotrwale poszukujących pracy i bez prawa do zasiłku następuje pauperyzacja gminy).

W odniesieniu do infrastruktury społecznej to głównym ośrodkiem usługowym gminy jest miejscowość Krasne. Ilość oferowanych w nim usług oraz układ komunikacyjny, podkreśla jego znaczenie dla miejscowości gminnych. Ośrodkiem uzupełniającym jest miejscowość Zielona.

Miejscowość Krasne skupia obiekty usługowe umożliwiające zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkańców. Skoncentrowane są tu usługi publiczne, kultury, zdrowia, sportu i oświaty.

Gmina Krasne jest słabo wyposażona w placówki z zakresu ochrony zdrowia, kultury, obiekty sportowo-rekreacyjne oraz bazę gastronomiczną. Pozostałe potrzeby dotyczą także poprawy standardów zagospodarowania istniejących obiektów usługowych.

10.5.2. Prognoza demograficzna

Na podstawie zmiany liczby ludności w latach 2004-2015 oraz prognozy zmiany liczby ludności dla powiatu przasnyskiego do 2050 r. (opracowane na potrzeby Banku Danych Lokalnych dla GUS, na bazie NSP 2011 r.), wnioskować można, że liczba ludności na terenie gminy Krasne będzie systematycznie spadać. Nie przewiduje się także, aby spadek ten miał gwałtowny charakter (Tabela 23).

Zgodnie z prognozami liczba mieszkańców całego powiatu przasnyskiego zmniejszy się w 2050 r. o ok. 19% w stosunku do danych z 2014 r. (powiat w tym roku zamieszkiwało 53439 osób). Analizując w podobny sposób dane dla gminy Krasne, przy założeniu że spadek liczby ludności w 2050 r. będzie na takim samym poziomie, to obszar analiz będzie zamieszkiwany przez 3036 osób.

Tabela 23. Prognoza ludności do 2050 r. dla powiatu przasnyskiego oraz gminy Krasne

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Powiat przasnyski	53161	52966	52768	52572	52375	52176	51133	49960	48584	46953	45097	43091
Gmina Krasne*	3745	3732	3718	3704	3690	3676	3603	3520	3423	3308	3177	3036

* dane oszacowano na podstawie danych opracowanych dla powiatu przasnyskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Regionalnych

Prognoza demograficzna przewiduje w kolejnych latach stały ubytek mieszkańców powiatu przasnyskiego i utrwalenie się niekorzystnych wskaźników demograficznych, tj. spadku gęstości zaludnienia, ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji wewnętrznych. Pogorszeniu ulegnie m.in. struktura wiekowa ludności charakteryzująca się nadmiernym wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym. Należy się spodziewać spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym mobilnym (18-44 lat). Ludność w wieku przedprodukcyjnym obciążona będzie głównie osobami w wieku poprodukcyjnym.

10.5.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej oraz infrastruktury społecznej służące zaspokojeniu zbiorowych potrzeb mieszkańców, stanowią – zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) – zadania własne Gminy, z wyłączeniem zadań, o których mowa w przepisach odrębnych.

Realizacja celów publicznych, na terenach nie będących we władaniu Gminy, wymaga przeprowadzenia postępowania wywłaszczeniowego, o którym mowa w przepisach o gospodarce nieruchomościami lub pozyskania terenów dla realizacji tych celów w formie zamiany na nieruchomości będące we władaniu Gminy.

Środki na realizację inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz społecznej, które należą do zadań własnych gminy, pochodzą z budżetu oraz mogą być pozyskiwane w ramach strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych lub umów z innymi podmiotami. Limity wydatków budżetowy oraz wieloletnie plany inwestycyjne powinny być każdorazowo ujęte w budżecie Gminy na każdy rok. Starania o pozyskanie środków strukturalnych funduszy na rozwój regionalny, pożyczek i kredytów preferencyjnych gmina powinna prowadzić samodzielnie. Ponadto realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej oraz społecznej, należącej do zadań własnych gminy, może być prowadzona we współdziałaniu z innymi podmiotami publicznymi i prywatnymi działającymi i inwestującymi na terenie Gminy, tak aby zoptymalizować wydatki publiczne, np. koordynacja prac przy realizacji poszczególnych rodzajów uzbrojenia technicznego wraz z budową nawierzchni ulic.

10.5.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją urbanistyczną na potrzeby studium (listopad 2015 r.) oraz na podstawie ewidencji gruntów i budynków pozyskanej ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu (listopad 2015 r.), został określony bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na terenie gminy Krasne. Stan istniejący terenów zabudowanych, z podziałem na funkcje, przedstawia Tabela 24.

Tabela 24. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony w oparciu o ewidencję gruntów i budynków

Grunty zabudowane i zurbanizowane Funkcja zabudowy	Powierzchnia [ha]
tereny mieszkaniowe	24
tereny przemysłowe	0
inne zabudowane	20
zurbanizowane niezabudowane	0
rekreacyjne	0
tereny komunikacyjne - drogi	226
tereny komunikacyjne - kolej	21
tereny komunikacyjne - inne	0
użytki kopalne	0
RAZEM	291
Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	264

Źródło: opracowanie własne na podstawie EGiB, 2015 r.

Wśród obecnego zagospodarowania terenów przeznaczonych pod zabudowę zdecydowanie dominują tereny użytkowane rolniczo z dominującym udziałem zabudowy zagrodowej (stanowią ok. 47,6% terenów przeznaczonych pod zabudowę) oraz tereny komunikacji (łącznie ok. 40,7%). Pozostałe tereny mają niewielki udział w strukturze użytkowania gruntów przeznaczonych pod zabudowę.

Zgodnie z danymi GUS (BDL) pod koniec 2014 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę na terenie gminy Krasne wynosiła 22,7 m². Przy liczbie ludności wynoszącej w tym czasie 3765 mieszkańców, łączna powierzchnia użytkowa zabudowy wyniosła 85465,5 m² (ok. 8,5 ha). Analizując dane z ostatnich lat (2004-2015) oszacowano zapotrzebowanie na przeciętną powierzchnię użytkową zabudowy na analizowanym terenie w perspektywie najbliższych 30 lat. Mimo zmniejszającej się liczby ludności powierzchnia użytkowa mieszkań będzie się zwiększać, na co wskazują trendy odnotowane w Europie Zachodniej (gdzie obecnie średnia powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi ponad 40 m²). Dla gminy Krasne przyjęto, że w 2045 r. przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę będzie dążyła do standardów Europy Zachodniej i wyniesie 40 m², co przy liczbie ludności wynoszącej 3177 osób, da zapotrzebowanie na nową zabudowę (wyrażoną w postaci powierzchni użytkowej zabudowy) w wysokości 127080 m² (ok. 12,7 ha). Zatem maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę za 30 lat wyniesie 41614,5 m² (ok. 4,5 ha).

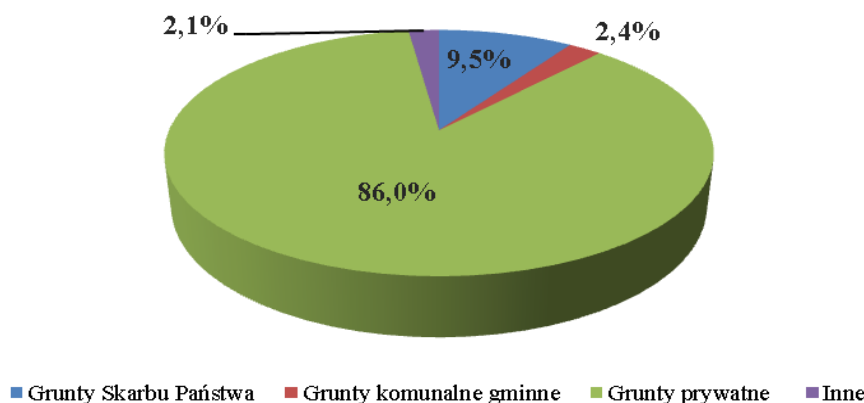
Na podstawie ewidencji gruntów i budynków oraz aktualnego użytkowania gruntów oszacowano chłonności obszarów posiadających w pełni wykształconą zwartą strukturę funkcjonalno-przestrzenną w granicach jednostki osadniczej – wyniosła ona 233815,6 m² (ok. 23,4 ha) powierzchni użytkowej zabudowy. Zestawienie tej wielkości z istniejącą powierzchnią użytkową zabudowy wynoszącą 85465,5 m² (ok. 8,5 ha), pozwala stwierdzić, że obszary te mogą być jeszcze na ok. 63% powierzchni (tj. na 148350,1 m²) dogęszczone nową zabudową. Przy oszacowaniu tych wartości została wzięta zabudowa w podziale na funkcję.

Pokrycie obszaru gminy Krasne planami miejscowymi wynosi 100%. Zgodnie z wykazem przeznaczenia terenów w obowiązujących planach miejscowych powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę wynosi 425,4 ha. Szacuje się, że chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę wynosi 42,1 ha. Część terenów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych jest już skonsumowana, a więc została uwzględniona przy szacowaniu chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Zatem powierzchnia użytkowa zabudowy wyrażająca chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod nową zabudowę wynosi 33,6 ha.

Zestawienie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę za 30 lat oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy pozwala stwierdzić, że zapotrzebowanie na nową zabudowę nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy. W związku z czym nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy – tereny nowej zabudowy w studium, w stosunku do obowiązującego studium zostały pomniejszone (nie licząc obszarów wynikających ze złożonych wniosków w procedurze). Nie ma zatem także potrzeby określenia możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy innych niż wymienione w rozdziale 10.5.3.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Całkowite pole powierzchni gminy Krasne zgodnie z danymi ewidencyjnymi wynosi 10 135 ha. Dominująca część gruntów znajduje się we własności osób fizycznych (ok. 86%) z czego ok. 89% stanowią grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych (Wykres 20). Struktura użytkowania gruntów należących do osób fizycznych kształtuje się następująco: użytki rolne – 97,3%, lasy – 1,9%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 0,3% oraz nieużytki – 0,4%.

Wykres 20. Struktura własności gruntów w gminie Krasne

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu, stan na 01.01.2015r.)

Grunty Skarbu Państwa stanowią 10% pola powierzchni gminy (Tabela 25). W ich strukturze przeważają grunty znajdujące się w Zasobie Własności Rolnej (ok. 59% wszystkich gruntów należących do Skarbu Państwa). Natomiast w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe znajduje się niecałe 4% gruntów Skarbu Państwa. Analizując strukturę własności wszystkich gruntów leśnych zlokalizowanych na terenie gminy należy zauważyć, że jedynie 8% z nich znajduje się w zarządzie PGL LP.

Do gminy lub związków międzygminnych należy 240 ha gruntów, co stanowi ok. 2 % pola powierzchni gminy. Przede wszystkim są to grunty przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym (ok. 87%). W strukturze użytkowania tej formy własności dominują tereny komunikacyjne - drogi.

Pozostałe grunty stanowiące łącznie ok. 2% pola powierzchni gminy to grunty kościołów i związków wyznaniowych (19 ha), grunty powiatów przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani (48 ha), grunty spółek prawa handlowego (48 ha) oraz wspólnoty gruntowe (86 ha).

Tabela 25. Struktura własności gruntów w gminie Krasne, stan na dzień 01.01.2015r

Grupy lub podgrupy rejestrowe z wyszczególnieniem	Pole powierzchni gruntów [ha]	Udział w polu pow. gm. [%]
Grunty SP poza wieczystym użytkowaniem, w tym:	944	9,31
wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej SP	569	5,61
w zarządzie PGL LP	38	0,37
w trwałym zarządzie państw. jedn. org z wyłączeniem PGL	33	0,33
pozostałe grunty	304	3,00
Grunty SP przekazane w wieczyste użytkowanie	22	0,22
w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prywatnych	22	0,22
Grunty gmin i zw. międzygm. z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	172	1,70
wchodzące w skład gm. zas. nier. z wyłączeniem gr. przekaz. w trwały zarząd	17	0,17
przekaz. w trwały zarząd gminnym jedn. org	152	1,50
Pozostałe grunty	3	0,03
Grunty gmin i zw. międzygm. przekaz. w użytkowanie wieczyste	3	0,03
w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	2	0,02
w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	1	0,01
Grunty osób fizycznych	8776	86,59
wchodzące w skład gospodarstw rolnych	7800	76,96
nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	976	9,63
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	19	0,19
Wspólnoty gruntowe	86	0,85
Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekaz. w użytkowanie	65	0,64
przekazane w trwały zarząd oraz grunty, których wł. nie są znani	65	0,64
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych wcześniej	48	0,47
grunty spółek prawa handlowego	48	0,47
RAZEM	10135	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Przasnyszu

Pole powierzchni gruntów stanowiących własność gminy zgodnie ze stanem na dzień 21 stycznia 2015 r. wyniosło 183,8 ha, co stanowi 1,8% ogólnej pow. gminy. W strukturze użytkowania wyróżnić można grunty rolne - 2,2 ha oraz tereny zaklasyfikowane jako pozostałe – 181,6 ha. Większość terenów pozostaje w bezpośrednim zarządzie gminy, natomiast jedynie 0,08% stanowi wieczyste użytkowanie. W skład mienia komunalnego nie wchodzi tereny leśne, tereny rekreacyjne, działki budowlane oraz parki.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

12.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2015 poz. 1651 ze zm.) określa formy ochrony przyrody. Wśród nich na terenie gminy Krasne występują jedynie pomniki przyrody.

12.1.1. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Krasne znajdują się dwa pomniki przyrody (Tabela 26, Schemat nr 4).

Tabela 26. Pomniki przyrody na terenie gminy Krasne

Lp.	Miejscowość	Gatunek		Obwód pnia [cm]	Wysokość [m]
		Nazwa polska	Nazwa łacińska		
1	Brzozowo Małe	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	256, 396	20
2	Krasne	Lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i>	495	15

Źródło: RDOŚ Warszawa (<http://warszawa.rdos.gov.pl/>)

12.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z opracowaniami przygotowanymi przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w gminie Krasne nie występuje ryzyko powodziowe.

12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich:

- uzgadnianie zamierzeń i działań inwestycyjnych, w trybie przepisów odrębnych, z organem ds. ochrony zabytków;
- uzyskanie pozwolenia organu ds. ochrony zabytków dla wszelkich działań inwestorskich realizowanych w obiektach i na nieruchomościach wpisanych do rejestru zabytków.

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomych zamieszczono poniżej.

Tabela 27. Wykaz obiektów nieruchomych wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Krasne

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Adres	Datowanie	Lokalizacja	Nr i data wpisu do rejestru	Stan zachowania
1	Krasne	kościół wraz z najbliższym otoczeniem	Plac Ludwika Krasieńskiego 2	3 kw. XVI w.	centrum miejscowości	A-56 1.12.1953 r.	dobry
2	Krasne	zespół zabudowy mieszkalnej i gospodarczej – folwarcznej wraz z parkiem	Krasne	---	teren parku i jego obrzeży, podwórza Stadniny Koni	A-66, 15.10.1981 r.	---
2.1		park	ul. Adama	XIX w.	w obrębie	A-66,	dobry

			Mickiewicza 36		podwórza Stadniny Koni Krasne	25.01.1958 r.	
2.2		wieża	ul. Adama Mickiewicza 40	1870-1895 r.	centrum miejscowości	A-56 1.12.1953 r.	bardzo dobry
2.3		budynek administracyjny z warsztatami	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r..	dobry
2.4		młyn	ul. Adama Mickiewicza 36	1920 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.5		ujeżdżalnia	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.6		spichlerz	ul. Adama Mickiewicza 36	I połowa XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.7		budynek magazynowy - bukaciarnia	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.8		budynek gospodarczy	ul. Adama Mickiewicza 36	koniec XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
2.9		budynek gospodarczy	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
2.10		budynek mieszkalny (dawna Ochronka)	ul. Adama Mickiewicza 36	1 kw. XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	zaniedbany
2.11		warsztat naprawczy	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	bardzo dobry
2.12		budynek gospodarczy stajnia (dawna obora)	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.13		budynek gospodarczy stajnia (dawna obora)	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.14		budynek mieszkalny (oficyna dworska)	ul. Adama Mickiewicza 36	XVIII-XIX w.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.15		brama wjazdowa na teren Stadniny	ul. Adama Mickiewicza 36	ok. 1900 r.	w obrębie podwórza Stadniny Koni Krasne	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
2.16		mur wokół parku	ul. Adama Mickiewicza 36	lata 20 XX w.	obrzeża parku i zabudowy mieszkalno-gospodarczej	A-66, 15.10.1981 r.	dobry

2.17		ruiny willi Ericha Kocha (pałacu Kraśnińskich)	ul. Adama Mickiewicza 36	---	w południowej części parku	A-66, 15.10.1981 r.	zaniedbany
2.18		budynek mieszkalny	Plac Ludwika Kraśnińskiego 1	XIX w.	centrum miejscowości przy plebani	A-66, 15.10.1981 r.	dobry
3	Krasne, Krasne- Elżbiecin, Zalesie, Wężewo, Żbiki, Żbiki-Gawronki	układ komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej	---	ok. 1930 r.	przebieg w południowo wschodniej części gminy	A-273 25.03.1994 r.	dobry
4	Pęczki-Kozłowo	zespół podworski	Pęczki- Kozłowo	ok. 1930 r.	centrum wsi	A-279, 14.05.1994	dobry
4.1		budynek mieszkalny (dawny dwór)	Pęczki- Kozłowo 17	ok. 1930 r.	centrum wsi	A-279, 14.05.1994	dobry
4.2		park podworski	Pęczki- Kozłowo	ok. 1930 r.	centrum wsi	A-279, 14.05.1994	dobry
5	Zielona	kościół parafialny p.w. św. Mateusza Apostoła wraz z otaczającym drzewostanem	Zielona	XVIII w.	centrum miejscowości przy drodze powiatowej Krasne - Ciechanów	A-117, 22.03.1962 r.	dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Mazowieckiego Urzędu Ochrony Zabytków, 2016 r.

Żadne ze stanowisk archeologicznych występujących na terenie gminy Krasne nie jest wpisane do rejestru zabytków archeologicznych.

13. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI

13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

13.1.1. Układ drogowy

Gmina Krasne znajduje się w zasięgu krajowego i regionalnego układu drogowego województwa mazowieckiego, wiążącego województwo z krajowym systemem drogowym oraz służącego regionalnym potrzebom komunikacyjnym. Drogi te przebiegają poza terenem gminy, należą do nich:

- droga krajowa nr 57 o przebiegu Bartoszyce – Szczytno – Przasnysz – Pułtusk, w Pułtusku droga ta łączy się z drogą nr 61 Warszawa – Augustów, droga nr 57 stanowi ważne połączenie międzyregionalne aglomeracji warszawskiej i Mazowsza z Mazurami, jak również połączenie regionalne powiatu przasnyskiego z Warszawą, powiatami makowskim i pułuskim oraz między miejscowościami tych powiatów,
- droga krajowa nr 60 o przebiegu Łęczyca – Kutno – Płock – Drobin - Ciechanów – Różan – Ostrów Mazowiecka, droga ta wraz z drogą nr 50 (Ciechanów – Sochaczew – Grójec – Mińsk Mazowiecki – Ostrów Mazowiecka) stanowi obwodnicę aglomeracji warszawskiej, przede wszystkim dla międzyregionalnego i międzynarodowego ruchu pojazdów ciężarowych, ponadto droga zapewnia ważne powiązania regionalne, łącząc miasta i powiaty w północnej części Mazowsza,

- droga wojewódzka nr 617 o przebiegu Przasnysz – Ciechanów, służąca wewnętrznym powiązaniom w północnej części województwa, zapewniająca dojazd do Przasnysza i Ciechanowa.

Sieć dróg publicznych gminy liczy 103,9 km, w tym 48,7 km dróg powiatowych i 55,2 km dróg gminnych. Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym gminy Krasne wyróżnia się drogi służące połączeniom ponadlokalnym, są to przede wszystkim drogi powiatowe klasy głównej (G) i zbiorczej (Z) oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się pozostałe drogi powiatowe klasy lokalnej (L), drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Dla powiązań zewnętrznych i wewnętrznych gminy najważniejsze są drogi powiatowe:

- nr 1207W o przebiegu Wróblewo – Helenów, łącząca gminę Krasne z gminą Opinogóra Górna i Ciechanowem,
- nr 1238W o przebiegu Szulmierz – Wola Wierzbowska – Zielona – Wężewo - Krasiniec, wyprowadzająca ruch z gminy w kierunku Ciechanowa oraz dróg nr 57 i 617, dla gminy jest to najważniejsza droga na kierunku wschód – zachód,
- nr 3206W o przebiegu Krasne – Romanowo – Maków Mazowiecki, zapewniająca powiązania gminy Krasne z Makowem Mazowieckim,
- nr 3238W o przebiegu Przasnysz – Leszno – Gostkowo – Karniewo – Przemiarowo, służącą powiązaniom między gminami w powiatach przasnyskim, makowskim i pułuskim, wyprowadzającą ruch w kierunku drogi krajowej nr 57 i dalej w kierunku Warszawy, dla gminy jest to najważniejsza droga na kierunku północ – południe.

Pozostałe drogi powiatowe zapewniają spójność sieci drogowej, uzupełniają powiązania zewnętrzne oraz służą wewnętrznym potrzebom komunikacyjnym gminy. Są to drogi:

- nr 1208W Gołymin – Łukowo – Mosaki – Krasne,
- nr 1209W Kołaczkowo – Zielona,
- nr 1210W Kołaczkowo – Barańce,
- nr 1237W Ciechanów – Opinogóra – Długołęka - Zielona,
- 3205W Rostkowo – Turowo – Pęczki.

Drogi powiatowe łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze.

Sieć dróg gminnych składa się z 23 dróg, z których najważniejszymi są drogi:

- 0721001 Zielona – Brzozówko – Dębowa Karczma – Golany,
- 0721004 Helenowo – Krasne,
- 0721005 Krasne – Elżbiecin – Zakrzewo,
- 0721011 Zielona – Filipy – Kozin – Wężewo,
- 0721012 Zielona – Niesiobędy – Rączki.

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone obecnie do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach rolnych i leśnych.

Sieć dróg publicznych i wewnętrznych jest dobrze rozwinięta i dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, a także umożliwia wyprowadzenie ruchu na drogi wyższych kategorii i klas. Nawierzchnie twarde posiada 48,0 z 48,7 km dróg powiatowych (wszystkie poza fragmentem drogi nr 1237W) oraz 47,8 z 55,2 km dróg gminnych, w tym drogi o największym znaczeniu.

Drogi o nawierzchni twardej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz rejon o największej koncentracji zabudowy. Drogi o nawierzchni nieutwardzonej obsługują głównie tereny zabudowy jednorodzinnej oraz ekstensywnie zagospodarowane – zabudowy siedliskowej, rolne i leśne.

Wszystkie drogi o nawierzchni twardej są jednoprzestrzenne i posiadają po jednym pasie ruchu w każdym kierunku.

Klasy dróg w stanie istniejącym przedstawiono na Załączniku nr 1. Przy klasyfikacji wykorzystano informacje Powiatowego Zarządu Dróg w Przasnyszu oraz dotychczasowe ustalenia z zakresu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430 ze zm.), przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i zakres obsługi ruchu o zasięgu ponadlokalnym, wymagają lepszych parametrów technicznych i większego ograniczenia obsługi zagospodarowania – zmniejszenia dostępności do jezdni drogi.

W stanie istniejącym droga powiatowa nr 1238W jest drogą klasy głównej (G). Obsługuje ona wszystkie rodzaje ruchu: ponadlokalny tranzytowy o zasięgu ponadgminnym, lokalny – docelowo-źródłowy związany z gminą. Droga obsługuje także zagospodarowanie przy pomocy zjazdów włączonych do jezdni drogi. Droga spełnia wymagania dla klasy G, poza odcinkami w obszarach ciągłej zabudowy, gdzie mają miejsce duży zakres bezpośredniej obsługi przyległych nieruchomości oraz zbyt małe są odległości pomiędzy skrzyżowaniami – poniżej wymaganych 400 – 600 m.

Drogi powiatowe nr 1207W, 3206W i 3238W są drogami klasy zbiorczej (Z), spełniającymi warunki dla dróg tej klasy.

Pozostałe drogi powiatowe są drogami klasy lokalnej (L), a drogi gminne klasy lokalnej (L) lub dojazdowej (D).

Rozmieszczenie sieci drogowej w gminie Krasne przedstawiono na Schemacie nr 6.

13.1.2. Komunikacja publiczna

Głównymi ciągami komunikacji autobusowej są drogi powiatowe prowadzące w kierunku Ciechanowa, Przasnysza, Makowa Mazowieckiego i Pułtuska. W centrum Krasnego znajduje się główny przystanek autobusowy. Oferta przewozowa dostosowana jest do istniejącego zapotrzebowania.

13.1.3. Transport ładunków

Obiekty, wymagające obsługi towarowej są rozproszone i nie generują znaczącego ruchu. Uciążliwości ze strony pojazdów ciężarowych wynikają głównie z ruchu tranzytowego na drogach powiatowych.

13.1.4. Ruch pieszy i rowerowy

Na terenach zabudowy drogi prowadzące intensywny ruch pieszy i samochodowy wyposażone są w chodniki dla pieszych. W gminie brak jest wydzielonych dróg (ścieżek) rowerowych, jak również wyznaczonych szlaków rowerowych.

13.1.5. Parkowanie pojazdów

Na terenie gminy brak jest problemów z parkowaniem pojazdów.

13.1.6. Kolej

Przez teren gminy przebiega Szlak Zabytkowej Kolei Wąskotorowej, dawnej Mławskiej Kolei Dojazdowej – z Mławy przez Przasnysz i Krasne do Makowa Mazowieckiego ze stacją w Krasnem. Linia wykorzystywana jest okazjonalnie jako atrakcja turystyczna. Na całej długość zachowane jest torowisko, wymagające miejscowych napraw, w tym przejazdów drogowych oraz oczyszczenia, m.in. z zarośli.

Na odgałęzieniu tej linii z Krasnego do Ciechanowa torowisko zostało rozebrane.

13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (Uchwała nr 180/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 7 lipca 2014 r.) nie zawiera ustaleń dotyczących rozbudowy systemu transportowego w gminie Krasne. Jednocześnie w Planie przewiduje się rozbudowę istotnych dla gminy dróg krajowych nr 57 i 60 oraz drogi wojewódzkiej nr 617, z jej włączeniem do Wielkiej Pętli Mazowsza.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krasne (Uchwała nr II/7/2001 Rady Gminy w Krasnem z 29 marca 2001 r., Zmiana Uchwały nr IX/27/2008 z 29 września 2008 r.) wśród celów rozwoju wymienia rozwój i usprawnienie systemu komunikacji poprzez podniesienie stanu technicznego i parametrów użytkowych dróg. W kierunkach rozwoju komunikacji przewiduje się modernizację dróg powiatowych i gminnych, w tym budowę chodników i miejsc parkingowych oraz realizację ścieżek rowerowych wzdłuż wskazanych dróg powiatowych i gminnych dla codziennych dojazdów oraz rekreacji. W studium ustala się też minimalne odległości zabudowy od dróg publicznych oraz wskaźniki parkingowe dla wybranych rodzajów zagospodarowania terenu.

Projekt Strategii Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2020 przewiduje m.in. poprawę dostępności komunikacyjnej gminy oraz jakości infrastruktury transportowej na jej terenie, poprzez przebudowę wskazanych dróg gminnych.

13.3. OCENA FUNKCJONOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SYSTEMU TRANSPORTOWEGO GMINY

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- nie w pełni zhierarchizowany układ drogowy – droga powiatowa nr 1238W klasy głównej (G), której podstawowym zadaniem powinno być prowadzenie ruchu, obsługuje jednocześnie przyległą zabudowę, powoduje to zakłócenia płynności ruchu i zagrożenie bezpieczeństwa,

radikalne rozwiązanie tych problemów wymagałoby budowy nowych odcinków drogi poza terenem zabudowy, co z uwagi na stosunkowo nieduży ruch, wymagałoby poniesienia nakładów niewspółmiernie dużych w stosunku do uzyskanych rezultatów, właściwym rozwiązaniem jest uspakajanie ruchu na odcinkach zabudowy,

- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z dużej dostępności (zjazdów do przyległych nieruchomości) do dróg powiatowych klasy zbiorczej oraz konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni dróg powiatowych i gminnych przez wszystkich użytkowników, w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), korzystających z jezdni z uwagi na brak dróg rowerowych i chodników,
- trudności w poprawie parametrów technicznych i użytkowych dróg na terenach zabudowy, wobec ograniczeń terenowych oraz problemów ze zwiększeniem odległości pomiędzy skrzyżowaniami, poprzez ograniczenie ich liczby, ponieważ spowodowałoby to znaczne utrudnienia w dojazdach do zagospodarowania.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- dobrze rozwinięta sieć dróg, zapewniająca powiązania oraz dojazd do zagospodarowania,
- gęstość sieci odpowiednia do struktury osadniczej,
- wysoki udział dróg o nawierzchni twardej,
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej,
- możliwości przestrzenne rozbudowy dróg na terenach otwartych.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- rozpraszanie zabudowy, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport,
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy gminy dobrze zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnymi problemami są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, braków w jego wyposażeniu oraz zagrożeń bezpieczeństwa jego użytkowników.

W zakresie uwarunkowań wynikających z diagnozy dotychczasowego rozwoju systemu transportowego, w kierunkach rozwoju komunikacji, określonych w Studium powinny być uwzględnione w szczególności:

- zapewnienie możliwości przestrzennych dla przebudowy i rozbudowy dróg powiatowych do parametrów dróg klas głównej (G), zbiorczej (Z) i lokalnej (L),
- budowa nowych dróg gminnych, o ile będzie to wynikało z potrzeb obsługi nowego zagospodarowania,
- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych,
- przystosowanie dróg różnych kategorii do prowadzenia komunikacji autobusowej,
- budowa dróg rowerowych i chodników dla pieszych,
- zapewnienie warunków dla parkowania pojazdów,
- zachowanie i modernizacja zabytkowej linii kolei wąskotorowej.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

14.1. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

14.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się przede wszystkim za pośrednictwem gminnych ujęć wody oraz sieci wodociągowych. Według danych GUS długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 133,0 km i podłączonych jest do niej 815 budynków mieszkalnych (indywidualnych i zbiorowych).

Z sieci wodociągowej „Mosaki-Krasne” w roku 2014 korzystało 3725 (98,9%) mieszkańców gminy. Na koniec 2014 r. zużycie wody dostarczanej wodociągami na jednego mieszkańca gminy wynosiło 63,6 m³. Pobór wody dostarczanej do gospodarstw domowych wynosił 239 200 m³.

System zaopatrzenia w wodę gminy Krasne oparty jest na Stacji Uzdatniania Wody (SUW) Mosaki. Znajdują się tu dwie studnie, budynek stacji oraz dwa zbiorniki wyrównawcze wody czystej. Istniejąca SUW została wybudowana w 1988 r. W 2012 r. dokonano częściowej przebudowy urządzeń demontując układ hydroforowy i montując zestaw pompowo-hydroforowy tłoczący wodę do sieci wodociągowej pod stałym ciśnieniem. Położenie stacji przedstawiono na Schemacie nr 5. Ujęcie wody stanowią:

- studnia nr 1 wykonana w 1979 r. o głębokości 48,5 m i wydajności eksploatacyjnej 62 m³/h przy depresji 5,0 m z zamontowaną pompą GC.04/15.0kW;
- studnia nr 2 wykonana w 1987 r. o głębokości 48,5 m i wydajności 108 m³/h przy depresji 5,0 m z zamontowaną pompą GC 5.06/22.0 kW.

Urządzenia SUW zostały zmodernizowane w 2012 r. i w pełni pokrywają potrzeby wodne wodociągu „Mosaki-Krasne” – nie wymagają rozbudowy.

Wg danych Zakładu Usług Wodnych dla Potrzeb Rolnictwa w Mławie zużycie wody w SUW Mosaki w 2014 r. wynosiło 266 350 m³/rok i na tej podstawie zostały określone charakterystyczne potrzeby wodne wodociągu „Mosaki-Rukle”:

- $Q_{sr/d} = 730 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/d} = 1022 \text{ m}^3/d$;
- $Q_{max/h} = 76,7 \text{ m}^3/h = 21,3 \text{ l/s}$.

W miejscowości Żbiki-Gawronki na działce nr 250, została wybudowana pompownia terenowa wyposażona w zestaw pompowo-hydroforowy współpracujący ze zbiornikiem wyrównawczym o pojemności 100 m³. W pompowni zamontowano zestaw pompowo-hydroforowy składający się z czterech pomp, tłoczący wodę ze zbiornika wyrównawczego do sieci wodociągowej o ciśnieniu 45,0 m. Wydajność zestawu pompowo-hydroforowego wynosi $Q=44,0-45,0 \text{ m}^3/h$ przy pracy trzech pomp, przy czym czwarta pompa stanowi rezerwę czynną.

Rozbudowa gospodarstw wielkotowarowych, które w 90% lokalizowane są przy istniejącej sieci wodociągowej za pompownią w m. Żbiki-Gawronki jest przyczyną, dla której prowadzi się prace mające na celu rozbudowę systemu wodociągowego w gminie. Projektowana jest budowa dodatkowej SUW Pęczki-Kozłowo na terenach za pompownią (wytypowano część działki nr 198 w miejscowości Kozłowo-Pęczki). Projektowana SUW dostarczając wodę o ciśnieniu 35,0 m tj. o rzędnej ciśnień 170,0 m mogłaby współpracować z SUW Mosaki (rzędna linii ciśnień 167,0 m) bez pompowni lub z pompownią *rzędna linii ciśnień wg stanu obecnego 167,5 m i w perspektywie o rzędnej ciśnień 172,5 m).

Przewidywany zakres budowy ujęcia i stacji uzdatniania wody to:

- studnie wiercone o głębokości 60-70 m i wydajności 35-40 m³/h – 2 szt.;
- obudowa studni i montaż pomp głębinowych;
- budynek stacji uzdatniania wody o powierzchni zabudowy ok. 110 m²;
- wyposażenie technologiczne budynku działającego w układzie dwustopniowego pompowania z uzdatnianiem dwustopniowym wody z zestawem pompowo-hydroforowym tłoczącym wodę do sieci wodociągowej o wydajności około 60 m³/h;
- zbiornik terenowy wody czystej o pojemności 100 m³ – szt. 2;
- odstojnik popłuczyn, neutralizator podchlorynu sodu oraz rurociągi technologiczne między obiektowe;
- ogrodzenie i zagospodarowania terenu.

Ujęcie wody posiada strefy ochrony bezpośredniej. Dla ujęć nie zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej.

Podstawowe elementy układu wodociągowego gminy Krasne tj. ujęcia wód, stacje uzdatniania i zbiorniki wyrównawcze, zapewniają odbiorcom dostawę odpowiedniej ilości i jakości wody.

Woda pitna ze wszystkich opisanych powyżej źródeł zaopatrzenia jest systematycznie badana, zgodnie z częstotliwością ustaloną przez PSSE.

14.1.2. Oczyszczanie i odprowadzenie ścieków

Sieciowy system odprowadzania ścieków sanitarnych istnieje wyłącznie w trzech miejscowościach: Krasne, Wężewo i Zalesie. System funkcjonuje w układzie grawitacyjno-tłocznego spływu ścieków. Przerzut ścieków do zbiorczej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kalinowiec (gmina Płoniawy-Bramura) zapewnia 15 przepompowni ścieków na terenie gminy. Gmina Krasne jest współwłaścicielem inwestycji.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 21,8 km i jest do niej podłączonych 384 budynków mieszkalnych (indywidualne i zbiorowe). Z sieci kanalizacyjnej w roku 2014 korzystało 1830 mieszkańców gminy. Na koniec 2014 r. za pośrednictwem kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni odprowadzono 45 dm³ ścieków.

Na pozostałym obszarze gminy odprowadzanie ścieków opiera się na zbiornikach bezodpływowych i wywozie ścieków wozami asenizacyjnymi oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków. Na koniec 2014 r. w gminie istniały 737 zbiorniki bezodpływowe oraz 76 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia o przepustowości 600,0 m³/dobę (Q_{max}=1000,0 m³/dobę) przyjmuje wszystkie ścieki z trzech miejscowości na terenie gminy Krasne (Krasne, Wężewo i Zalesie, docelowo także Kozin i Żbiki) oraz z gminy Płoniawy-Bramura. Odbiornikiem wód

oczyszczonych jest poprzez rów melioracyjny R-30 rzeka Węgiełka w km 5+900 (stanowiąca prawobrzeżny dopływ rzeki Orzyc). Oczyszczalnia nie posiada strefy ochrony sanitarnej.

14.2. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Krasne posiada uregulowaną gospodarkę odpadami stałymi, prowadzoną zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023” (2012 r.) oraz dostosowanym do niego Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Krasne (uchwała nr I/7/2013 Rady Gminy Krasne z dnia 28 lutego 2013 r.).

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów jest ich deponowanie na składowiskach. Na terenie gminy Krasne nie ma czynnego składowiska odpadów.

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (WPGO) dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023 wskazuje, że gmina Krasne została zakwalifikowana do regionu ciechanowskiego (obejmującego łącznie 41 gmin), który będzie obsługiwany przez Regionalną Instalację Do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (tzw. RIPOK) - Zakład Usług Komunalnych „USKOM” Sp.

z o.o. w Mławie – Instalacja BMP w m. Kosiny Bartosowe, gm. Wiśniewo¹¹. Obecnie odpady komunalne z terenu gminy wywożone są przez Firmę „Błysk Bis Sp. z o.o.” Maków Mazowiecki (instalację zastępczą do czasu uruchomienia RIPOKu) na podstawie umów zawartych bezpośrednio z każdym właścicielem nieruchomości. Posesje zostały wyposażone w pojemniki. Wywóz nieczystości prowadzony jest 2 razy w miesiącu.

Wywóz stałych niesegregowanych odpadów komunalnych z terenu gminy Krasne prowadzony jest w sposób zorganizowany przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na działalność w tym zakresie.

Na terenie gminy Krasne funkcjonuje system zbiórki selektywnej odpadów "u źródła" (w budownictwie mieszkaniowym i zagrodowym) oraz przy placówkach oświatowych, funkcjonują także punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (ustalane w terminach i miejscach wyznaczonych przez gminę). System obejmuje zestawy pojemników przeznaczonych na poszczególne rodzaje odpadów nadających się do odzysku i recyklingu. Istniejący system został wprowadzony i jest obsługiwany przez firmy, które zapewniają dalsze rozdysponowanie odpadów zebranych na drodze zbiórki selektywnej.

Postępowanie z pozostałymi odpadami, w tym niebezpiecznymi, określa aktualny WPGO, GPGO oraz przepisy odrębne.

14.3. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Przez gminę nie przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez firmę Energa - Operator S.A. Oddział w Płocku, na terenie gminy Krasne stan ilościowy sieci elektroenergetycznej na koniec 2014 r. wynosił:

- 63,8 km linii średniego napięcia,
- 155,4 km sieci niskiego napięcia,

¹¹Rolą zakładu jest kompleksowe przetworzenie odpadów komunalnych pochodzących z regionu, na którym zakłady te są zlokalizowane. RIPOK-i są zobowiązane do zapewnienia:

- mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów,
- składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

- 1674 szt. przyłączy do sieci o długości 34,4 km,
- 79 stacji SN/nN.

Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się z trzech stacji transformatorowych 110/15kV położonych w Makowie Mazowieckim, Ciechanowie i Pułtusk. Energia elektryczna rozprawdzana jest do odbiorców poprzez rozdzielczą sieć linii napowietrznych średnich napięć 15 kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4kV i sieć odbiorczą niskiego napięcia.

Stan techniczny sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia można ocenić jako dobry. Na bieżąco prowadzone są prace remontowo-modernizacyjne, polegające w głównej mierze na wymianie wyeksploatowanych urządzeń na nowe, co zmniejsza możliwość wystąpienia awarii. Poza tym na analizowanym obszarze, w związku z przyłączeniami nowych odbiorców energii elektrycznej, planowana jest sukcesywna rozbudowa sieci elektroenergetycznej na napięciu SN i nN wraz z przyłączami do sieci dostosowana do ilości i zakresu składanych wniosków.

Przy zagospodarowaniu terenu należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu istniejącej i planowanej infrastruktury elektroenergetycznej spełniając wymagania Polskich Norm oraz aktualnie obowiązujących przepisów.

W przypadku wystąpienia kolizji projektowanych obiektów z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi należy sieci te przystosować do nowych warunków pracy określonych przez dysponenta sieci.

Wyklucza się z zadrzewiania obszary pod liniami elektroenergetycznymi w pasach:

- dla linii 110 kV - 20 m (po 10 m w obie strony od osi linii),
- dla linii SN - 11 m (po 5,5 m w obie strony od osi linii),

oraz w pasach przeznaczonych dla infrastruktury elektroenergetycznej.

Odnawialne źródła energii w przyszłości będą stanowiły kilkunasto procentowy udział w krajowej produkcji energii. W przypadku gminy Krasne największe znaczenie ma energia słońca¹², bioenergia (biomasa) oraz biogaz rolniczy (ze względu na dużą koncentrację hodowli zwierząt). W przypadku energii z pozostałych źródeł, w tym energii wiatru, nie istnieją korzystne warunki do ich wykorzystania¹³. Na terenie gminy nie przewiduje się rozwoju energetyki odnawialnej o mocy przekraczającej 100 kW.

¹² Potencjalna wielkość promieniowania słonecznego dostępnego w ciągu roku na terenie województwa mazowieckiego wynosi 985 kWh/m²/rok (we wschodniej części województwa 1081 kWh/m²/rok). Pozyskiwanie energii słonecznej za pomocą kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych na terenie województwa stanowi niewielką część energii pozyskiwanej z OZE. Ma charakter lokalny i służy głównie jako uzupełnienie innych źródeł energii. Spowodowane jest to tym, że warunki meteorologiczne w naszym regionie charakteryzują się nierównym rozkładem promieniowania słonecznego w cyklu rocznym. Około 80% całkowitej rocznej sumy nasłonecznienia przypada na sześć miesięcy sezonu wiosenno-letniego. Charakter rozkładu gęstości strumienia energii promieniowania słonecznego i jego struktura wskazują na pewne ograniczenia w możliwości jego wykorzystania, zwłaszcza w okresie zimowym. Uznać należy, że pozyskiwanie i wykorzystanie energii słonecznej w chwili obecnej w województwie mazowieckim jest niewielkie. Można jednak zaryzykować tezę, że jest to jeden z bardziej przyszłościowych kierunków pozyskiwania energii z OZE zwłaszcza w zakresie fotowoltaiki oraz energetyki lokalnej.

¹³ Przy obecnych warunkach ekonomicznych i technicznych, za teren przydatny do wykorzystania energii wiatru uznaje się taki teren, dla którego średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 70 m nad poziomem gruntu jest nie mniejsza niż 6 m/s. Dla obszaru województwa mazowieckiego dotychczas nie opracowano dokładnej mapy zasobów wietrzności. Oszacowanie zasobów energetycznych wiatru i wskazanie rejonów uprzywilejowanych wykonano na podstawie ogólnej mapy uwzględniającej wyniki obserwacji prędkości wiatru w latach 1971–2000, opracowanej przez prof. H. Lorenc. Ok. 50% województwa posiada potencjał energetyczny wiatru na poziomie powyżej 1250 kWh/m²/rok. Oprócz dużych systemowych farm wiatrowych na terenie województwa mogą być instalowane elektrownie autonomiczne małej mocy np. dla potrzeb rolnictwa, pompownice wiatrowe. Jedną z podstawowych wad elektrowni wiatrowych jest niemożność pracy ciągłej tych siłowni. Spowodowane jest to niestalością wiatrów wiejących na terenie województwa mazowieckiego, a zatem pozyskiwanie energii elektrycznej z farm wiatrowych może stanowić jedynie uzupełnienie innych źródeł energii, które są

14.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Gmina Krasne nie jest podłączona do krajowego systemu gazociągów. Gazyfikacja gminy będzie możliwa po realizacji gazociągu wysokiego ciśnienia DN 300 i DN 250 Ciechanów – Krasne – Maków Mazowiecki. Będzie on potencjalnym źródłem zaopatrzenia w gaz sieciowy odbiorców na terenie gminy.

Przez gminę Krasne przebiega międzynarodowa magistrala DN 1400 „Jamał” (z tłocznia gazu Lekowo k/Ciechanowa), która dostarcza gaz do krajowego systemu przesyłowego Polski w dwóch punktach wejścia, w tym na potrzeby zasilania Warszawy – we Włocławku (województwo kujawsko-pomorskie). Plan nie zakłada modernizacji tej magistrali w najbliższym czasie. Ograniczenia w sposobie zagospodarowania terenu wynikające z przebiegu gazociągu tranzytowego Jamał – Europa Zachodnia obejmują pas o szerokości 200 m (po 100 m z każdej strony gazociągu).

Dla istniejących i projektowanych gazociągów wyznacza się strefę kontrolowaną tj. obszar, w którym operator sieci gazowej podejmować będzie czynności w celu zapobiegnięcia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość gazociągów i ich prawidłową eksploatację. W strefie kontrolowanej nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągów podczas ich eksploatacji. Dopuszcza się za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągami.

Od gazociągów obowiązują następujące strefy kontrolowane:

- szerokości 30,0 m (po 15,0 m od osi gazociągu) dla istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia
- szerokości 6,0 m (po 3,0 m od osi gazociągu) dla projektowanych gazociągów wysokiego ciśnienia
- szerokości 1,0 m (po 0,5 m od osi gazociągu) dla projektowanych gazociągów niskiego i średniego ciśnienia lokalizacja innych obiektów w stosunku do istniejących gazociągów niskiego i średniego ciśnienia wykonanych przed 30-07-2001 r. winna odpowiadać wymogom Rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14-11-1995 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe" (Dz. U. z 1995 r. Nr 139 poz. 686).

14.5. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Zaopatrzenie ludności w ciepło w gminie odbywa się poprzez sieć do osiedli wielomieszkaniowych należących do spółdzielni „Baszta” w Krasnem i kotłownią węglową ogrzewającą jeden budynek wielorodzinny w miejscowości Szwejki. Pozostała część zabudowy na terenie gminy ogrzewana jest z indywidualnych źródeł energii, poprzez urządzenia zasilające poszczególne obiekty lub grupy obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie.

Źródłem energii cieplnej są paliwa stałe (węgiel, koks, eko groszek, drewno), gaz lub olej opałowy.

Sposób zagospodarowania oraz charakter zabudowy na obszarze gminy predysponują do indywidualnego sposobu ogrzewania obiektów. Nie planuje się budowy scentralizowanego systemu ogrzewania.

w stanie produkować energię w sposób ciągły. Dodatkowym czynnikiem przemawiającym przeciwko instalowaniu na terenie gminy wież elektrowni wiatrowych jest ich uciążliwość dla środowiska. Powodują niekorzystne zmiany w krajobrazie, są hałaśliwe oraz zakłócają sezonowe migracje ptaków.

14.6. TELEKOMUNIKACJA

Telefonia przewodowa obejmuje teren całej gminy, zaspokajając w 100% potrzeby mieszkańców w zakresie łączności. Wszystkie miejscowości gminy są podłączone do sieci telefonicznej, jednak stopień telefonizowania obszaru gminy zależy od odległości obiektów od centrali telefonicznej i w mniejszym stopniu innych uwarunkowań (zainteresowanie i możliwości ekonomiczne mieszkańców).

Usługi telekomunikacyjne zapewnia również system telefonii bezprzewodowej wszystkich operatorów sieci komórkowej. Istnieją tu także dobre możliwości odbierania programów radiowych i telewizyjnych.

Na obszarze gminy zapewniony jest też ogólny dostęp do Internetu.

Na Schemacie 7 przedstawiono rozmieszczenie wybranych elementów infrastruktury technicznej.

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz planów miejscowych obowiązujących na obszarze gminy Krasne.....	10
Tabela 2. Zestawienie przeznaczeń podstawowych występujących w planach miejscowych.....	11
Tabela 3. Struktura użytkowania terenu Gminy Krasne	13
Tabela 4. Wykaz jednostek osadniczych zlokalizowanych w gminie Krasne	15
Tabela 5. Wskaźniki dotyczące gospodarki mieszkaniowej w gminie Krasne w latach 2010-2014	16
Tabela 6. Typy siedliskowe lasu w gminie Krasne.....	21
Tabela 7. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	25
Tabela 8. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	26
Tabela 9. Stan ekologiczny Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) z terenu gminy Krasne	28
Tabela 10. Struktura użytkowania użytków rolnych.....	30
Tabela 11. Lesistość w gminie w latach 2005-2014	31
Tabela 12. Struktura własności terenów leśnych w gminie Krasne	31
Tabela 13. Wykaz obiektów nieruchomych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków położonych na obszarze gminy Krasne	41
Tabela 14. Wykaz stanowisk archeologicznych położonych na terenie gminy Krasne	46
Tabela 15. Liczba ludności na terenie gminy Krasne w podziale na jednostki osadnicze	48
Tabela 16. Formy władania podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie Krasne w 2014 roku	55
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD2007 w 2014 r.	55
Tabela 18. Liczba uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Krasne w latach 2009 - 2015	56
Tabela 19. Zestawienie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej działających na terenie gminy Krasne	59
Tabela 20. Zestawienie celów strategicznych oraz celów operacyjnych zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Krasne na lata 2015-2022 (2015 r.).....	78
Tabela 21. Wykaz wniosków instytucji uzgadniających i opiniujących złożonych do studium	80
Tabela 22. Wykaz wniosków instytucji branżowych złożonych do studium	83
Tabela 23. Prognoza ludności do 2050 r. dla powiatu przasnyskiego oraz gminy Krasne.....	89
Tabela 24. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzony w oparciu o ewidencję gruntów i budynków	90

Tabela 25. Struktura własności gruntów w gminie Krasne, stan na dzień 01.01.2015r	92
Tabela 26. Pomniki przyrody na terenie gminy Krasne	93
Tabela 27. Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do Rejestru Zabytków położonych na obszarze gminy Krasne	93

SPIS RYCIN

Rycina 1. Schemat rozmieszczenia terenów zieleni na tle głównej formy użytkowania gruntu	22
Rycina 2. Schemat podziału gleb znajdujących się w graniach gminy Krasne na klasy bonitacyjne ...	24
Rycina 3. Rozmieszczenie oraz wielkość jednostek osadniczych w Gminie Krasne.....	49
Rycina 4. Kierunki rozwoju sieci osadniczej województwa mazowieckiego.....	62
Rycina 5. Kierunki rozwoju sieci transportowej w najbliższym sąsiedztwie gminy Krasne.....	64
Rycina 6. Ochrona środowiska przyrodniczego w najbliższym sąsiedztwie gminy Krasne	68
Rycina 7. Ochrona dziedzictwa kulturowego w najbliższym sąsiedztwie gminy Krasne	69
Rycina 8. Kierunki polityki przestrzennej wg „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego” na obszarze gminy Krasne – synteza.....	70
Rycina 9. Struktura celów rozwojowych.....	72

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Przeznaczenie podstawowe występujące w planie miejscowym na terenie gminy Krasne.	12
Wykres 2. Struktura użytkowania terenu Gminy Krasne	14
Wykres 3. Struktura użytkowania terenów zainwestowanych	15
Wykres 4. Zmiana liczby mieszkań w gminie Krasne w latach 2010-2014.....	16
Wykres 5. Gospodarstwa indywidualne według powierzchni użytków rolnych	30
Wykres 6. Powierzchnia zasiewów wg roślin w 2002 (w ha)	30
Wykres 7. Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Krasne w latach 2004-2015.....	49
Wykres 8. Wartość wskaźnika salda migracji wewnętrznych na terenie gminy Krasne w latach 2004-2015	50
Wykres 9. Wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie Krasne w latach 2004-2014.....	50
Wykres 10. Ludność gminy Krasne w podziale na grupy wiekowe w latach 2004-2014.....	51
Wykres 11. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Krasne w podziale na płeć	51
Wykres 12. Ludność w 2014 roku oraz prognoza ludności na lata 2020-2050 dla powiatu przasnyskiego	52
Wykres 13. Prognozowana zmiana liczby ludności w latach 2015-2023	52
Wykres 14. Liczba osób zatrudnionych w gminie Krasne wg płci w latach 2004-2014.....	53

Wykres 15. Zmiana liczby bezrobotnych zarejestrowanych mieszkających w gminie Krasne na przestrzeni lat 2004-2014.....	53
Wykres 16. Procentowy udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2014	54
Wykres 17. Zmiana liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2009-2014 (Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS)	54
Wykres 18. Złożone wnioski na terenie gminy Krasne w rozbiciu na poszczególne funkcje i na obręby geodezyjne.....	85
Wykres 19. Liczba ludności na terenie gminy Krasne w latach 2004-2015.....	87
Wykres 20. Struktura własności gruntów w gminie Krasne w podziale na główne kategorie	91